Ma térkép 20 oldal

DEBRECZEN

Keletmagyarországi Napló — XVI. évfolyam 212. szám — 1939 szeptember 17 vasárnap — Ára: 24 fillér

BIALYSTOK és PRZMYSL ELESETT

A német hadijelentés újabb előnyomulásról ad számot

Japán és a Szovjet egyezményt kötött a vitás határkérdésben

Bulgária semlegességi nyilatkozatot tett

A lengyel-német háború harmadik hetébe jutottunk. A háború kitörésének éppen második hétfordulóján, pénteken a német csapatok kezére került Bialystok és Przemysl, mely utóbbinak nevét a világháborúból tanultuk megismerni. Przemysl hadászati jelentősége most sokkal kisebb volt, mint régebben, de az meglepő, hogy alig két-három nap alatt már a németek kezébe került.

A német haderő lengyelországi operációi tervszerüen folynak. Újabb harapófogók keletkeznek a lengyel csapatok számára és ezáltal lehetetlenné válik a lengyel erők átcsoportosítása. Varsóban változatlan a helyzet. Itt még áll a harc, a német erők a lengyel főváros teljes körülzárását viszik keresztül. A Kutnonál álló lengyel haderőt körülvevő gyürűt a német hadvezetőség megerősitette. Ebből az következik, hogy ezen a szakaszon is rövid időn belül bekövetkezik a döntés.

A nyugati fronton megélénkült a harci tevékenység, de nagyobbszabású hadműveletek itt nem történtek. Röviden ez a hadihelyzet az ellenségeskedések megkezdésének 15. napján.

A nyugati államok sajtóját és közvéleményét most a szovjet magatartása és várható lépései izgatják. A találgatások egész szériáját vetik fel. Egyelőre még csak annyi bizonyos, hogy a szovjet megegyezett Japánnal, a vitás határkérdéseket rendezték. A nap krónikájában fontos hír, hogy Bulgária semlegességi nyilatkozatot tett.

A német hadijelentés

Berlin, szept. 16. A véderő főparancsnoksága közli:

A német keleti hadsereg déli csoportja szeptember 15-én is maga előtt üldözte a lengyel déli hadsereg szétbomlasztott részeit. Lemberg kapui előtt és a Tanew mentén, Bilgoraj mellett még folynak a harcok. Przemysit elfoglalták. Przemysltől keletre gépesített csapatok elérték Slodimiert.

Ujabb német erők latbavetésével megerősitették a Kutnonál körülzárt lengyel hadsereg körüli gyűrüt. Varsótól délkeletre a német csapatok meghiusitották az ellenség áttörési kisérleteit, miközben nyolcezer hadifoglyot ejtettek és 126 löveget zsákmányoltak. Most szorosan Praga körül állanak.

Bialystok elesett.

A breszt-litovszki fellegvárért még folyik a küzdelem.

A légi haderő meghiusitotta a keleti határ felé irányuló utolsó lengyel csapatszállitási kisérleteket.

Nyugaton az ellenség tüzérsége fejtett ki tevékenységet Saarbrükkennél. Az ellenség helyi előrenyomulásait az ellenfél tekintélyes veszteségeivel visszavertük.

Légi támadások német birodalmi területen nem voltak. (MTI.)

Francia hadijelentések

Páris, szept. 16. (Havas.) September 16-án délelőtt a következő hadijelentést adták ki:

Az éjszaka folyamán élénk tevékenység folyt az arcvonal igen sok pontján. Az ellenséges tüzérség a Saarbrückentől délre fekvő vidéken igen erős akciót bonyolított le.

Csapataink La Moselle-től keletre némi előrehaladást értek el. A la-niedi alsó völggyel szomszédos vidéken az ellenség tüzérségi tüzzel előkészitett erős ellentámadását visszavertük. (MTI.)

Páris, szept. 16. (Havas.) Hivatalosan közlik szept. 16-án: Az egész arcvonalon nagy tevékeny-

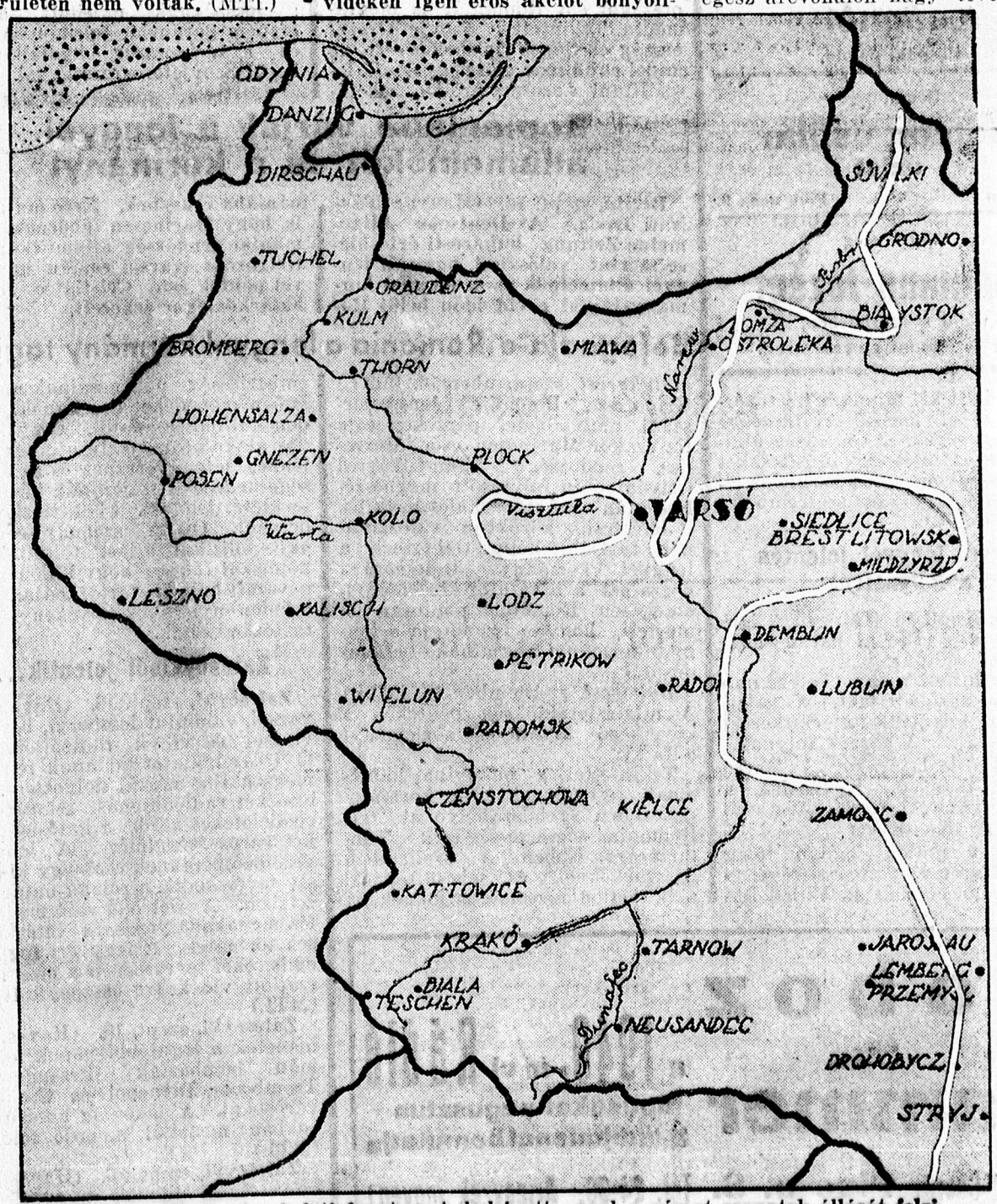

A hadihelyzet a keleti fronton. A behúzott vonal a német csapatok állását jelzi.

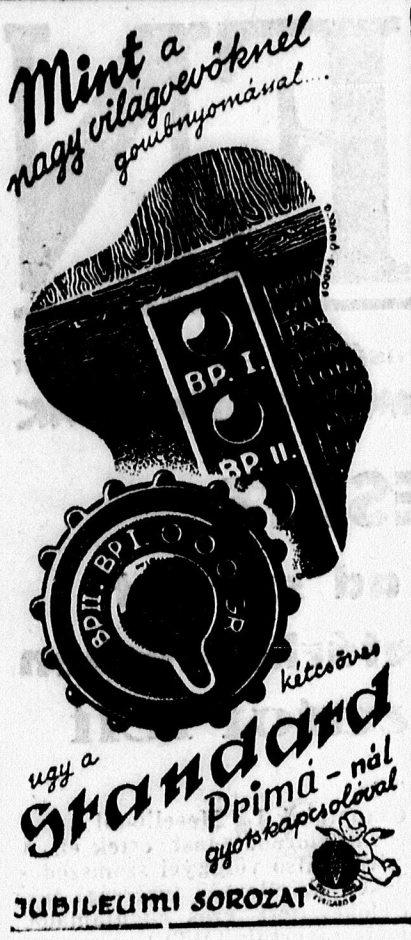

Már kapható:

Földes Sándor cégnél

Püspöki palota.

Bemutatja:

Meteor csillár üzlet

Debrecen Piac ucca 9.

Vegye meg

Neumann József

rádió szaküzletében,

Piac és Simonffy ucca sarok.

ségét fejtett ki mindkét fél tűzérsége és az egymással érintkezésbe került egységek. Az ellenség állásaink előtt állandó erősítéseket kap. Visszavonulása közben az ellenség elhagyta és szétromboita falvait. (MTI.)

Varsói lengyel jelentés a helyzetről

Varsó, szept. 16. (Havas.) A lengyel főváros védelmi parancsnoksága közli rádión:

A nyugati szakasz a pénteki nap folyamán nyugodt volt. A keleti szakaszon felvettük az érintkezést az ellenséggel. A harcok folynak.

Péntek este 11 órakor a Varsó II. rádióállomáson beolvasták a Lengyel Távirati Iroda következő napi helyzetjelentését:

A német repülők tegnap főleg Észak-Lengyelországban tevékenykedtek, ahol bombázták Vilna, Baranovice és más városokat.

Vilnában sok áldozata van a repülőtámadásnak. A lengyel repülők hatékonyan bombázták a német katonai célpontokat.

A varsói frontszakaszon kedvező módon folyik a védelmi akció. Az ellenség északkelet felől támadott, de visszaverték.

A németek akciója Bialystok és Brzesc felé a lengyel csapatok szilárd ellentállásába ütközik. A helyzetben ezen a szakaszon két nap óta nem történt említésreméltó változás.

Gdyniai és helai lengyel csapatok továbbra is elkeseredett ellenállást fejtenek ki. Lowich és Skierniewice vidékén súlyos harcok folynak. A lengyel csapatok itt nagy veszteségeket okoznak az ellenségnek. (MTI.)

Bulgária semlegességi nyilatkozata

Szófia, szept. 16. (Bolgár Távirati Iroda.) A pénteken tartott minisztertanács a következő semlegességi nyilatkozatot adta ki:

Bulgária a jelenlegi nemzetközi helyzet közepette tovább folytatja békepolitikáját és megőrzi semlegességét. (MTI.)

Beavatkozik-e Oroszország a háborúba

Róma, szeptember 16. (Magyar Távirati Iroda.) Az olasz lapok nagy érdeklődéssel követik a mostani válságban Szovjet-Oroszország magatartását. Valamennyi lap feltűnő helyen közli a moszkvai »Pravda« cikkét a lengyelországi ukrán és fehérorosz kisebbségről. A lapok jelentése szerint a szovjet lap cikke Londonban nagy nyugtalanságot keltett, mert a cikkben Szovjet-Oroszország esetleges beavatkozásának előjelét látják.

Róma, szeptember 16. (Magyar Távirati Iroda.) Egyes angol lapok annak lehetőségével számolnak, hogy Szovjet-Oroszország nemcsak Lengyelországot, hanem Finnországot, Lettországot, Észtországot, sőt Romániát is megtámadja. Tekintettel Szovjet-Oroszország esetleges közbelépésére, az angol sajtó már előre igyekszik leszállítani a szovjet erőit és lehetőségeit.

Róma, szept. 16. (Magyar Távirati Iroda.) Az olasz lapok londoni jelentése szerint az angol közvéleményt jelen pillanatban elsősorban Oroszország beavatkozásának eshetősége foglalkoztatja. A sajtóban és a közvéleményben két vélemény áll egymással szemben. Az egyik vélemény szerint semmi közvetlen bizonyíték nincs arra, hogy Szovjet-rOoszország is beavatkoznék a háborúba, mert Szovjet-Oroszország számára a semlegesség sokkal nagyobb hasznokkal járhat, mint a beavatkozás. A másik felfogás szerint Szovjet-Oroszország már a legközelebbi jövőben beavatkozik a háborúba, ami annyit jelent, hogy a Lengyelországnak nyujtott angol-francia garancia folytán Anglia és Franciaország hadiállapotba kerül Szovjetoroszországgal.

Romániába várják a lengyel államelnököt és a kormányt

Berlin, szept. 16. (Magyar Távirati Iroda.) A Deutsche Allgemeine Zeitung bukaresti értesülése szerint valószínű, hogy a lengyel államelnök s a lengyel kormány tagjai rövid időn belül Romániába érkeznek. Erre mutat az is, hogy Marinescu tábornok, a romániai rendőrség államtitkára és Grigorcea varsói román nagykövet péntek este Cristiatec román határközségbe érkezett.

Befogadja-e Románia a lengyel kormány tagjait

Bukarest, szeptember 16. (MTI.) *Grigorcea*, Románia lengyelországi nagykövete, pénteken este tíz órakor Marinescu csendőrezredes, rendőrségi államtitkárral Cristiatecben folytatott megbeszélése után visszatért Zaleszczykibe.

Jólértesült körökben valószínűnek tartják, hogy Grigorcea a lengyel kormány tudomására hozza azt a hivatalos közleményt, amelyben Románia pontosan ismerteti, hogyan gondolja a lengyel kormány tagjainak befogadását.

Bukarest, szeptember 16. (MTI.) A miniszterelnökség pénteken a következő hivatalos közleményt adta ki:

Tekintettel a bukovinai határmenti eseményekre, a kormány széleskörű rendszabályokat tett Románia semlegességének fenntartására. Ebben a szellemben gyermekeknek és sebesülteknek, akik esetleg az országba jönnek, az emberiesség parancsainak megfelelően menedéket nyujtanak. Minden külföldi csapatot, vagy katonai alakulatot, amely a határt átlépné, lefegyvereznek és az ellenségeskedések befejezéséig bizonyos területet jelölnek ki tartózkodási helyéül. Olyan személyiségeket, akik politikai állást töltöttek be, kötelezni fogják, hogy külön megnevezett helyen tartózkodjanak és minden nyilvános tevékenységtől tartózkodjanak.

Zalescykiből jelentik...

Zalescyki, szept. 16. (Havas.) A varsói, valamint lembergi, berenovieczei és vilnoi rádióállomások távírószolgálatot tartanak fenn és megszakítás nélkül dolgoznak. Az első két rádióállomás szüntelenül rendeleteket közöl a hatósággal a két város védelmére. A lengyel vezetőembereknek csak egy kis része tartózkodik a román határ közelében. A dél felé való menekülés megakadályozására intézkedések történtek. A fegyvert fogható embereket tervszerűen a meg nem szállott vidékekre összpontosítják. (MTI.)

Zalescyki, szept. 16. (Havas.) A németek a legutóbbi napok folyamán bombázták Przemieniec, Tremboola, Tarnopol és Czokorw városokat. A lakosság hosszú sorokban menekül az erdő felé. — (MTI.)

Zalescyki, szept. 16. (Havas.) A szövetséges államok nagykövetei Lengyelországban tartózkodnak. Egyedül csak a követségek személyzetét küldték román területre. (MTI.)

Minden fajta Rádió Kerékpár Csillár kapható NEUMANN cégnél Piac 27.

Olasz haditudósító jelenti...

Lengyel harctér, szept. 16. A Stefani-iroda kiküldött munkatársa jelenti, hogy a nagy zűrzavarban visszavonuló lengyel csapatok kényszerítették az ukrán csapatokat, gyujtsák fel falvaikat, nehogy a termés német kézre kerüljön. A tudósító jelentése szerint a lengyel hatóságok mindenütt haditörvényszékeket szerveztek, amelyek a fokozódó anarchiában azonnal ítélkeznek erőszakosságok és rablások esetében. A lakosság drámai órákat él át. Több helyen máris jelentkezik az élelmiszerhiány.

A németek arra szorítkoznak, hogy körülzárják Varsót, de nem ágyúzzák. Ezzel szemben a lengyel tűzérség ágyúzza a város német kézben levő negyedeit. Varsóban a lengyel hatóságok és a lakosság körében nagy a zűrzavar.

A Stefani iroda tudósítója hozzáteszi, hogy a lengyel határról érkező jelentésekből kitűnik, hogy a lengyel menekültek ezrei igyekeznek a határokon túllépni. (MTI.)

Művészi
nappali és estélyi
frizurákat készít a legujabb divat szerint
HERMANN ENDRE
hölgyfodrász
Batthyányi-utca 10 sz.

Przemysl és Bialystok

A német csapatok által tegnap elfoglalt két lengyel város közül Przemysl az ismertebb. A világháború előtt az Osztrák-Magyar Monarchiának egyik legfontosabb erődítése volt, ahol több hónapos hősi küzdelem után tudott csak az orosz túlerő győzni. A város lakossága 51 ezer a legutóbbi népszámlálás adatai szerint.

Bialystok Keletporoszországtól délre esik. Igen élénk város, fontos vasúti csomópont. Lakosainak száma 100 ezer.

„Osztrák légió"

Berlin, szeptember 16. (Magyar Távirati Iroda.) Az *Angriff* newyorki értesülése alapján azt írja, hogy Stahrenberg herceg, volt osztrák alkancellár engedélyt kért a francia kormánytól osztrák légió felállítására. Hír szerint az engedélyt meg is kapta s vezetése alatt osztrák légiók alakul.

Vigszinház

Ma 3—5—7—9 órakor,
holnap utoljára 5—7—9 órakor a legremekebb francia világfilm:

Vágyak...

Izgalmas, érdekes, megható szerelmi regény. FőSz.:

Danielle Darrieux

Roboz és Hammer

az 1940. évi uj Rádió tipusokat augusztus 28-tól díjtalanul bemutatja

Részlet-Csere! Piac u. 8. Tel. 24-30. Arjegyzék ingyen!

!!! Mindig elégedett lesz !!!
ha 1940 tipusu rádió-ját
Soltész-tól, Kálvin tér 2.
veszi. Az összes gyártmányok kaphatók.

Német cáfolat a csehországi védnökségben történtekről szóló hírekre

Genf, szeptember 16. A Basler Nachrichten párisi jelentés alapján foglalkozik »a cseh-morva védnökség területén megnyilvánult hatással«. Szerinte a volt Csehszlovákiában éles összeütközésekre került a sor Csch-Morvaország és a német katonai és rendőri hatóságok között. Az egész országban tömeges letartóztatások folynak.

Német tájékozott részről erre vonatkozóan megállapították, hogy a csehországi védnökségben bizonyos okokból több letartóztatás történt ugyan, ezeknél a letartóztatásoknál azonban egyáltalában nincs szó tuszokról, mint azt különböző helyekről jelentették. A letartóztatottak elsősorban Beneshívek és zsidó elemek. Néhány lelkész is van köztük, de helytelen katolikus papok ellen irányuló tervszerű letartóztatási akcióról beszélni. A letartóztatottak nevei, amelyeket a Vaterland svájci lap idéz, szintén helytelenek. Tájékozott német helyről ismét hangsúlyozzák, hogy ezek a letartóztatások csupán biztonsági okokból, nem pedig világnézeti okokból történnek. (MTI.)

Szalmát
minden mennyiségben vesz:
Szabó Károly hentes
Dégenfeldtér 1. telefon 27-67
és Andorfy Béla Közvágóhid

Óvja gyermeke szemét
Tanulólámpák — Meteornál Debrecen, Piac u. 9.

A Szovjet és Japán megegyezett

Véget vetnek a határviszályoknak.

Moszkva, szeptember 16. (Német Távirati Iroda.) Mint hivatalosan megerősítik, *Molotov* külügyi népbiztos és *Togo* moszkvai japán nagykövet *pénteken egyezményt írt alá, amely véget vet a Külső-Mongólia és Mandsukuo határán több hónap óta tartó heves határviszálynak.*

Ennek a súlyos viszálynak rendezése szabaddá teheti az utat Moszkva és Tokió között még messzebbmenő megértés számára. Magától értetődik, hogy a német-szovjetorosz megegyezés a most megtörtént kiegyezés leglényegesebb előfeltételeinek egyike.

A pénteken éjjel aláírt egyezmény így szól:

A legutóbbi napokban Togo moszkvai japán nagykövet és Molotov szovjetorosz külügyi népbiztos között folytatott megbeszélések eredményeképpen mindkét részről — azaz japán-mandsu és szovjet-orosz-mongol részről — a következő megegyezésre jutottak:

1. A japán-mandsu csapatok és a szovjet-mongol csapatok szeptember 16-án két órakor moszkvai időszámítás szerint beszüntetnek minden haci tevékenységet.

2. A japán-mandsu csapatok és a szovjet-mongol csapatok azokon a vonalakon maradnak, amelyeket moszkvai időszámítás szerint szeptember 15-én 13 órakor elfoglaltak.

3. Mindkét fél csapatainak képviselői a helyszínen haladéktalanul megkezdik az egyezmény első és második pontjának keresztülvitelét.

4. Mindkét fél halottait és foglyait kicserélik; a csapatok képviselői a helyszínen haladéktalanul megegyeznek a kérdésben és a cserét azonnal végrehajtják.

Togo és Molotov megbeszélése során megegyezés jött létre, hogy Külső-Mongóliának és Mandsukuónak a legutóbbi viszály során *vitássá vált határának megállapítására a lehető legrövidebb időn belül bizottságot alakítanak*, amelyben szovjet-mongol részről és japán-mandsu részről két-két képviselő vesz részt. A bizottság megalakulása után azonnal megkezdi munkáját.

Szmetanin eddigi tokiói ügyvivő nagykövetté kinevezése is bizonyítéka annak, hogy a szovjetoroszjapán megegyezés létrejöttét mindkét fél őszintén kívánja és hogy a megértés tartós jelentőségű lesz. (MTI.)

Amerikai vélemény az egyezményről

Washington, szeptember 16. (Havas.) A washingtoni külügyi köröket egyáltalában nem lepte meg az orosz-japán fegyverszünetről érkezett jelentés, jóllehet, ezt a hírt hivatalosan még nem erősítették meg. Ugyanezen körök szerint a fegyverszünet lehetővé teszi Oroszországnak, hogy méginkább beavatkozék a lengyel viszályba, de ugyanakkor Japán számára is megkönnyíti a jelenleg Mandsukuoban lekötött japán erőknek Kínába való átcsoportosítását. Hivatalos körökben kijelentették, hogy az Egyesült Államok nem nyilváníthatja magát érdektelennek a kínai ellenségeskedés folytatása esetén és ezzel kapcsolatban utalnak a kilenchatalmi egyezményre. (MTI.)

Hazahívják Belgiumból a német orvosokat és mérnököket

Antwerpen, szept. 16. Az antwerpeni német főkonzulátus feltűnéstkeltő hirdetményt tett közzé. Felszólítják a Belgium területén élő **németszármazású orvosokat, mérnököket, technikusokat és más szakembereket, hogy fajukra és felekezetükre való tekintet nélkül térjenek vissza Németországba** és foglalják el az ott rájuk váró munkahelyeket.

Nehézségekbe ütköztek az angol-török tárgyalások

Ankara, szeptember 16. (Stefani.) A végleges angol-török szerződésről folytatott tárgyalások nehézségekbe ütköztek a Törökországnak nyujtandó 60 millió font-sterlinget kitevő hitel kérdésében. A hitelből 15 millió devizában, a többi pedig hadianyagban állott volna Törökország rendelkezésére. Törökország most a hadianyag haladéktalan szállítását kéri, Anglia viszont nincs abban a helyzetben, hogy ennek eleget tegyen. (MTI.)

Visszahívják az Oroszországban lévő amerikai turistákat

Newyork, szept. 16. Az Associated Press moszkvai jelentése szerint az Egyesült Államok moszkvai nagykövetsége az Oroszországban tartózkodó valamennyi amerikai turistának az ország azonnali elhagyását ajánlotta. (MTI.)

Levegőbe repült egy francia aknavető hajó

Casablanca, szept. 16. **Szerdán délelőtt, miközben a „Pluton" francia aknavetőhajó hadiszállítmányát egészítette ki, egy hatalmas akna felrobbant, mire egymást követték a robbanások, amelyek a városban szinte földrengésszerű hatást keltettek. A hajó a levegőbe repült. A borzalmas robbanások még a külvárosokban is nagy károkat okoztak. A mentők gépkocsijai délelőtt 10 órától délutánig több mint négyszáz halottat és sebesültet szedtek össze, akik részint a „Pluton" legénységéhez, részint a polgári lakossághoz tartoztak.** (MTI.)

Már kapható:
Földes Sándor cégnél
Püspöki palota.

Bemutatja:
Meteor Csillár üzlet
Debrecen Piac ucca 9.

Vegye meg
Neumann József
rádió szaküzletében,
Piac- és Simonffy-utca sarok

Fenti rádiót készséggel bemutatja
Nánássy Lajos
rádió, villany, csillár és kerékpár szaküzlete, Piac-u. 85. Tel.: 30-67.

Fenti rádiókat bemutatja és árusítja:
Gulyás Ferenc
rádiószaküzlet, Piac u. 59. sz.
Telefon: 22-19.

Hungária filmszínház
Ma, vasárnap d. u. 3, 5, 7, 9 órakor
Hétfőn d. u. 5, 7, 9 órakor
a rendkivül mulatságos zenés magyar bohózat:
Nem loptam én életemben
és a legujabb MAGYAR VILÁG-HIRADÓ!

Ma utolsó nap: Nemzetközi fényképkiállítás

Déri muzeum 9—1, 4—7-ig. **Megbánja, aki nem látta**

Varsó térképe.

Német vélemény a „francia háborús célokról"

Berlin, szeptember 16. (Magyar Távirati Iroda.) A *Berliner Börsenzeitung* gúnyos hangon idézi a brüsszeli *Indépandence Belge* cikke alapján Franciaország állítólagos háborús céljait. A lap szerint Franciaország három célért küzd s ez a három cél:

1. Csehszlovákia visszaállítása.
2. Ausztria visszaállítása Habsburg Ottó uralma alatt.
3. Bajorországnak és a Pfalznak Habsburg-Ausztriához való csatolása.

A Berliner Börsenzeitung gúnyosan megjegyzi, hogy a nyugati falnál vérző francia katonák most már legalább tudják, miért viszik vásárra a bírüket.

Romániában behívták a szakembereket

A német bizottság megérkezett Bukarestbe

London, szept. 16. A Reuter iroda jelenti Bukarestből: **Jólértesült forrásból eredő hír szerint a szakembereket behívták. Több minisztérium felhívást kapott, hogy állítsa össze a nélkülözhetetlen munkások névjegyzékét. Másrészről félhivatalos forrásból jelentik, hogy a következő héten német gazdasági bizottság érkezését várják Bukarestbe.** (MTI.)

Bukarest, szept. 16. (Magyar Távirati Iroda.) A román-német kereskedelmi szerződés előírásának megfelelően **román-német vegyes bizottság ül össze Bukarestben az export-import kontingensek megállapítására.** A német bizottság megérkezett Bukarestbe.

Ciano megbeszélései az angol és francia nagykövetel

Róma, szeptember 16. (Magyar Távirati Iroda.) A *Gazetta del Popolo* római tudósítójának jelentése szerint az angol sajtó nagy érdeklődéssel követi azokat a megbeszéléseket, amelyek Rómában Ciano gróf külügyminiszter, valamint Anglia és Franciaország római nagykövetei között folynak. A lapok hangoztatják, hogy a megbeszélések igen szivélyes légkörben folynak. Londoni politikai körökben azt hiszik, hogy az eszmecserében Olaszország földközitengeri helyzetéről van szó. Hangoztatják, hogy mindenképpen rendkívül fontos és kényes témák vannak szőnyegen.

Olaszország magatartásával hozzák összefüggésbe Magyarország magatartását. Gróf Csáky István külügyminiszter csütörtöki beszéde alapján párhuzamot állapítanak meg Budapest és Róma magatartása között.

Mi történt egy belga gőzössel?

Brüsszel, szeptember 16. (Német Távirati Iroda.) A Reuter Iroda londoni jelentése szerint Anglia déli partján egy mentőhajó és egy angol hadihajó segítségére sietett egy belga gőzösnek, amely azt jelentette, hogy erősen megsérült és süllyed és a legénység már be is szállt a mentőcsónakokba. A megmentett tengerészek a kórházhatóságoknak azt mondták, hogy pénteken erős lökést éreztek, azután pedig robbanás történt. Azt hiszik, hogy a hajót német tengeralattjáró süllyesztette el.

Eddig szól a Reuter Iroda jelentése. A Belga Távirati Iroda Antwerpenből kiegészítőleg azt jelenti, hogy a csatornán elsüllyesztett belga hajó az Alex von Opatal volt. A legénységet és utasait megmentették. A Belga Távirati Iroda a továbbiakban hangsúlyozza, hogy nincs támaszpont arra az angol állításra, hogy torpedózásról volna szó. (MTI.)

Eszmei szomszédi viszony Magyarország és Jugoszlávia között

Belgrád, szeptember 16. (Magyar Távirati Iroda.) A Novosti című lap vezércikkében a dunamedencei semlegességgel foglalkozik. Jugoszlávia és Magyarország között — írja a lap — az utóbbi időben olyan rohamosan javult a politikai légkör, hogy az öt évvel ezelőtti feszültség tetőpontja után aránylag rövid idő alatt bekövetkezett az eszmei szomszédi viszony állapota. Jugoszlávia és Magyarország a maga részéről sok tekintetben hozzájárult ahhoz, hogy a Duna medencében megerősödjék a békeszeretet vágya. Ezt a törekvést domborította ki gróf Teleki Pál miniszterelnök minapi beszédében. Napjainkban a Duna medencében olyan irányzat van érőben, amely szerint az összes kérdéseket s esetleges vitákat sok belátással, baráti légkörben és a teljes egyenlőség alapján kell megoldani.

Léghajó forgalom Oroszország és Németország között

Amsterdam, szept. 16. (Havas.) A Telegraaph c. holland lap berlini tudósítója jelenti, hogy a Németország és Oroszország közötti **kereskedelmi forgalom lebonyolítására léghajókat alkalmaznak.**

„Németországi gazdasági körök ezt a szállítási módot olajszállításra akarják felhasználni. Az Oroszországnak nyujtott 200 millió márka áruhitelt 400 millióra emelik fel. A tárgyalások már folynak ebben az irányban Moszkvában. Az utasszállításra fenntartott léghajók egyrészét az áruk szállítására megfelelő terekkel és olajtartályokkal szerelik fel. A léghajók odamenet kémiai termékeket és gépalkatrészeket, visszafelé pedig olajat szállítanak." (MTI.)

Változások a főispáni karban

A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére fái *Fáy István* m. kir. titkos tanácsost, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánját ettől az állásától buzgó szolgálatainak elismerése mellett saját kérelmére felmentette. A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére nagybarcsai *Barcsay Ákost*, Somogy vármegye főispánját ettől az állásától felmentette és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánjává kinevezte.

A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére sárvárfelsővidéki gróf *Széchenyi Endre* földbirtokost Somogy vármegye főispánjává kinevezte.

Fiatal leány öngyilkossági kisérlete

Tegnap délután könnyen végzetessé válható öngyilkossági kísérlet történt a Wesselényi ucca egyik házában. 17 éves, fiatalkorú lány ismeretlen méreggel megmérgezte magát. Nemsokkal később a házbeliek rátaláltak a padlón eszméletlenül fekvő, kinos görcsökben rángatózó fiatal lányra. Értesítették a mentőket és a rendőrséget. A mentők injekciókkal próbálták eszméletre téríteni a fiatal lányt, majd a klinikára szállították. Állapota életveszélyes. Levelet nem hagyott hátra s mivel nem tért magához, nem lehetett kihallgatni. Tettének oka ismeretlen.

Kisérletezés közben felrobbant a foszfor

Juhász Zoltán 14 éves gimnázista diák, József kir. herceg ucca 27. szám alatti lakos *Tranka Sándor* nevű 14 éves gimnázista barátjával annak Kígyó ucca 36. szám alatt levő udvarán kémiai kísérleteket folytatott. Chlort, foszfort és káliumot kevertek össze és a keverék kísérletezés közben felrobbant. Tranka Sándor arcán, mellén, karján a robbanás következtében súlyos elsőfokú égési sebeket szenvedett s mutatóujját a robbanás összeroncsolta. Juhász Zoltán könnyebb sérüléseket szenvedett arcán. A két diákot a mentők részesítették elsősegélyben, majd a sebészeti klinikára, ellátás után pedig szüleik lakására szállították őket.

Birói kongresszus Kassán

Kassa, szept. 16. Az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület vasárnap tartja évi közgyülését Kassán. Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter képviseletében szombaton este érkezett Kassára Antal István dr igazságügyi államtitkár. Vele együtt érkeztek az ítélőtáblák elnökei, így dr Oláh Lajos, a debreceni ítélőtábla elnöke is. (MTI.)

Társulási
lehetőséget nyujt nagy forgalmú, jelentős raktárral rendelkező sok éves
debreceni cég
olyan úrnak, aki legalább
10 ezer pengővel
rendelkezik.
Felvilágosítást nyujt dr Bársony Menyhért ügyvéd, Debrecen, Hungária palota.

Megtorpedóztak 2 angol hajót

London, szept. 16. (Stefani.) A Davara angol kisegítő aknaszedőhajót egy tengeralattjáró elsüllyesztette. A legénységet megmentették.

A Fanad Head 5200 tonnás angol kereskedelmi hajót az Atlanti óceánon útban Montrealból Belfast felé megtorpedózták. Részletek még nem ismeretesek, de valószínű, hogy a legénység megmenekült.

Munkára fogják az elefántokat és tevéket Németországban

Hamburg, szeptember 16. *Hagenbeck* világhírű hamburgi állatkertjének elefántjait részben schleswig-holsteini birtokokra szállították, ahol munkába fogják őket.

Az elefántokat traktorok helyett használják. Az állatkert tevéit ezzel egyidejűen tehervontatásra és szántásra oktatják.

Éppen úgy, mint Oroszországban, főleg a Krim vidékén, ezentúl Schleswig-Holstein szántóföldjén is láthatók lesznek a tevék, amint mezőgazdasági munkát végeznek.

Egyébként Németország és a szovjet között ismét megindult az állatkereskedelem. Németország az orosz állatkertekből főleg ázsiai ragadozókat vásárol.

Miért vékonyabbak a lapok?

Sokan fordulnak olvasóink közül hozzánk ezzel a kérdéssel: »Miért vékonyabbak a lapok«; vagyis miért jelennek meg erősen csökkentett terjedelemben?

Sokaknak elkerülte a figyelmét a világesemények forgatagában, hogy szeptember elején a magyar kormány rendeletet adott ki, mely szerint a napi- és hetilapok régebbi oldalterjedelmüknek csak bizonyos hányadában jelenhetnek meg. Ez a csökkentés egyes kategóriákban 25-től 50 százalékig terjed.

Példaképpen megemlítjük, hogy a »Debreczen«, mely agusztusban hetenként 84 oldalon, azelőtt pedig 92 oldalon jelent meg, a papirfogyasztás korlátozásáról szóló rendelet értelmében hetenként nem adhat ki többet ötvenhat oldalnál.

Ezt az oldalszámarányt pontosan be kell tartanunk, hiszen a törvényerejű rendelkezés betartása állampolgári kötelesség, eltekintve attól, hogy a rendelet áthágóit szigorú büntetés sujtja.

Az egész országra kiterjed a rendelet hatálya. Bárki láthatja, hogy a fővárosi lapok is csaknem a felére csökkentett terjedelemben jelennek meg. A hétköznapi 16 oldal helyett 8—10 oldalon, a vasárnapi 28—32 oldal helyett 16 oldalon.

Ezekután olvasóink emgértik, hogy »miért vékonyabb a Debreczen is«, miért adhatunk csökkentett oldalszámú lapot.

A rendelkezésünkre álló heti 56 oldalt igyekszünk úgy beosztani, hogy olvasóinkat minél jobban kielégitsük. Hetenként négyszer 8 oldalt, kivételesen egy napon hat oldalt adunk, míg vasárnap, amikor leginkább ráérnek olvasni az emberek, akkor 18 oldalt, illetve a rádiómelléklettel, mely nem számitódik be, húsz oldalt.

Ebben a terjedelemben pedig igyekszünk technikai változtatások segitségével ugyanazt nyujtani, mindenre kiterjedő tárgyilagos hirszolgálatot adni, mint eddig a nagyobb terjedelemben.

A németek cáfolják a lengyel hadijelentést

Berlin, szept. 16. Az egyik francia hírszolgálati iroda lengyel forrásból származó közleményt adott ki, amely szerint az eddigi harcokban .. német katona esett fogságba, német harckocsit zsákmányoltak és német repülőgépet lelőttek.

A Német Távirati Iroda jelentése szerint a német hadsereg főparancsnoksága megállapítja, hogy ezek a számok teljesen légbőlkapottak. A hadseregre és a légierőre vonatkozóan a lengyel számadatoknak csupán egy töredéke felel meg a valóságnak. A lengyel hírforrás kísérletének az a célja, hogy a lengyel hadsereg összeomlását a világ közvéleménye előtt leplezze. (MTI.)

IRÓGÉPEK JAVITÁSA HURAY, párkamara T. 17-93

Tizenötévi fegyházra ítélték el a feleséggyilkos férjet

Agyonverte a gyermekét ringató anyát.

A beregszászi bíróság most tárgyalta újra Dara Miklós csepei gazdálkodó bűnügyét, aki 20 esztendővel ezelőtt a feleségét, aki éppen kisgyermekét ringatta a bölcsőben, agyonverte, majd holttestét bedobta a Tiszába.

A bűncselekmény csak 1936-ban derült ki és 1937-ben 20 évi fegyházra ítélte a cseh bíróság. Uj adatok alapján tárgyalták ismét a bűnügyet szombaton délelőtt.

A hitvesgyilkost szuronyos fegyőr vezette a tárgyalóterembe. A vád ismertetése után megkezdődött ikhallatása.

— Bűnösnek érzi magát? — kérdezte tőle az elnök.

— Megöltem, de ártatlan vagyok! — válaszolta erős hangon.

— Hogy lehet ártatlan, ha megölte?

— Önvédelemből tettem!

— Eddig miért tagadta a gyilkosságot?

— *Most a magyar bíróság előtt állok, hát nem akarok hazudni.*

— De most sem mond igazat, mert nem önvédelemből tette — szólt rá az elnök, majd felszólította, mondja el a részleteket.

Dara Miklós folyékonyan előadta, hogy akkor vasárnap tiszta inget akart felvenni, azonban az ingről hiányzott egy gomb. Ezért felelősségre vonta feleségét. Az asszony erre indulatba jött, egy ollóval nekitámadt, amire ő védekezésből leütötte. A hullát elásta a kertben, majd másnap zsákba varrta és a Tiszába dobta. Tagadta, hogy erről bárki is tudott volna.

Ezután felolvasták a cseh esküdtszéki tárgyaláson elhangzott vallomásokat, valamint Darának és nagynénjének a csendőrség előtt tett beismerő vallomásait, amely szerint a tettet előre megfontolt szándékkal követték el. Majd is-

mét megkezdődött a vádlott kihallgatása, aki kitartott amellett, hogy a mostani beismerő vallomása igaz.

A vádlott kihallgatása után a perbeszédek következtek.

A bíróság Dara Miklóst *előre megfontolt hitvesgyilkosságért tizenötévi fegyházra ítélte.* Az ítélet indokolása szerint Daráné megölése nem a mostani beismerő vallomásában ismertetett módon történt, hanem amint a nyomozás annakidején az első beismerései alapján megállapította. Tekintetbe vették az enyhítő körülményeket és azokat alkalmazták, amikor így büntették.

Az új kassai püspök elfoglalta püspöki székét

Kassa, szeptember 16. Gyönyörű ősi szertartások között foglalta el szombaton a kassai székesegyházban püspöki székét dr *Madarász István*, a kassai egyházmegye új főpásztora. Az ünnepségen nagy és előkelő közönség jelent meg. Ott volt gróf *Teleki Pál* miniszterelnök és *Hóman Bálint* kultuszminiszter is.

Híveinek díszes sorfala között vonult az új főpásztor a püspöki palotából a papság és a megjelent előkelőségek kíséretében a székesegyházba. Kassa új püspöke az előírt szertartás után latinnyelvű szózatot intézett egyházmegyéjének papságához, majd híveihez intézett beszédét, amelyben kifejtette főpásztori programját.

Végül szlovák nyelven szólott a szlovákajkú hívekhez. Arra kérte őket, szeressék vallásukat, szeressék az egyházat és szeressék a sokat szenvedett hazát; biztosította szlovák anyanyelvű híveit, hogy nekik is jóakaró főpásztoruk és szerető atyjuk lesz.

A főpásztor e szavai rendkívül mély hatást keltettek.

Az ünnepélyes székfoglalás után a meygéspüspök visszavonult palotájába és ott fogadta a tisztelgő küldöttségeket.

Délután két órakor a Schalk-ház éttermében az új püspök díszebédet adott vendégei tiszteletére. Az ebéden az első pohárköszöntőt *Madarász* püspök mondotta XII. Pius pápára, Magyarország kormányzójára, a kormány tagjaira és híveire.

Teleki miniszterelnök: Ujra magyar Kassának újra magyar püspökét üdvözlöm

Rákóczi földje jelenti a szabadságot és függetlenséget.

Az ebéd során gróf *Teleki Pál* miniszterelnök üdvözölte Madarász Istvánt:

— Ezúttal miniszterelnöki minőségemben is jöttem ide, hogy *az újra magyar Kassának újra magyar püspökét üdvözöljem* (percekig tartó lelkes taps és éljenzés), üdvözöljem az országnak, az egész nemzetnek, minden magyarnak és minden másajkú magyarnak nevében (meg-megújuló taps és éljenzés), amely a felszabadulás s a szentistváni eszméből fakad. Akár szolgabíró, akár püspök, akár miniszterelnök, akár az országgyűlés tagja, akár az egész ország gyakorolja azt: *szentistváni feladat, amelyre nemzedékről nemzedékre nevelkednünk kell, amelyet ennek a nemzedéknek meg kell tanulnia, mert Szent István hivatása vár reá.*

— Legyen szabad üdvözölnöm őt ennek a földnek, Rákóczi földjének nevében. *Rákóczi földje jelenti a magyar szabadságot, a magyar acélos erőt, a magyar függetlenséget a világ minden viharában, gazdagon, vagy szegényen, diadalmasan, vagy egyidőre megtörve. Minden formájában jelenti a magyar függetlenséget, amelyet egy kicsiny, de büszke nemzet soha meg nem tagad.* (Hosszantartó lelkes taps és éljenzés.) *A szabadságnak e földje s annak fiai nevében üdvözlöm Kassa püspökét* s végül legyen szabad talán kevesebb jogcímmel — mert hiszen mint egyszerű hívő nem képviselhetem a magyar katolicizmust itt — minden magyar katolikus nevében üdvözölnöm.

— Legyen szabad üdvözölnöm őt e nehéz történelmi időkben, amikor az elemek dúlása és a nemzedék harcai közepette a gondolkodó ember lelke visszaszáll az örök valósághoz, az örök igazsághoz, a maradandó eszmékhez, az örök intézmények s ezzel az anyaszentegyházhoz. A hit ma legerősebbb várunk. *A hit az, amely átsegít a nehézségeken, amely erőt ad a küzdelmekhez.* A politikai vezetés mellett ma ott kell, hogy álljon a hitnek az őre, akik a lelkeket átsegíti ezeken a nehéz időkön. Mint a hit őrét is üdvözlöm a kassai püspököt.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök beszédét az ebéd résztvevői szünni nem akaró tapssal és éljenzéssel fogadták.

A földbirtokpolitikai javaslat kedden a Ház elé kerül

Az új házszabályok szerint tárgyalják a beterjesztett javaslatokat.

Budapest, szeptember 16. A képviselőház kedden ül ismét össze. Ezen az ülésen gróf *Teleki Mihály* földmüvelésügyi miniszter beterjeszti a földbirtokpolitikai törvényjavaslatot. Szerdán nem lesz ülés.

Valószínűleg csütörtökön ismét összeül a Ház és akkor azonnal megkezdődik az érdemi vita. Az első törvényjavaslat, amelyet a Ház tárgyalni fog, a mezőgazdasági munkások özvegyeinek öregségi biztosításáról szól.

Az új házszabályok értelmében a Ház először általános vitát rendez a javaslat fölött és csak akkor, amikor általánosságban határozatot hozott, a javaslat akkor kerül a bizottság elé, amely azt részleteiben letárgyalja. A bizottsági határozat után a törvényjavaslat ismét a Ház elé kerül, amely azonban a részletekben már nem tárgyalja a javaslatot, csupán arról határoz, hogy részleteiben is elfogadja-e a javaslatot.

— **Agy- és szívérelmeszedeésben szenvedőknek** reggel felkeléskor egy félpohár természetes **Ferenc József** keserűvíz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű székürülést biztosít, azonkivül a gyomor- és a belek működését elősegíti és kielégítő anyageserét hoz létre. Kérdezze meg orvosát!

Pilsudski özvegye Bukarestben

Róma, szeptember 16. (Magyar Távirati Iroda.) A Stefani Iroda Csernovitzba kiküldött különtudósítójának jelentése szerint a lengyel kormány legközelebb a román határ közvetlen közelében lévő Kuty községbe költözik át.

Pilsudski tábornagy özvegye pénteken Csernovitzon át Bukarestbe utazott.

Ugyancsak Bukarestbe utazott Hlond lengyel bíboros-primás. Onnan a Vatikánvárosba utazik tovább.

Csernovitz, szeptember 15. (MTI.) A Stefani Iroda különtudósítója jelenti, hogy a lengyel kormány felkérte a diplomáciai testületet Zaleszczyki elhagyására. A felkérés állítólag azért történt, hogy helyet teremtsenek az arcvonalról visszaszállított lengyel sebesültek részére.

A pénteki nap folyamán Csernovitzba érkeztek Belgium, Svájc, Hollandia, Svédország és Bulgária diplomáciai képviselői, valamint a francia és a japán nagykövet.

Romániába érkező diplomaták elbezsélése szerint a lengyel kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a lengyel-román határon fekvő Kuty helységbe teszi át székhelyét. (MTI.)

A termésjelentés kedvező

A földmüvelésügyi miniszterium termésjelentése szerint a legutóbbi jelentés óta eltelt három hét igen kedvező volt a betakarítási és cséplési munkálatok elvégzésére. A takarmánynövények behordása folyamatban van, a szántási és őszi vetési munkálatok serényen folynak. A tengeri további cső- és szemképződésén az esőzések még javítottak. Tengeriből ezidőszerint közepes termés várható.

Ugyancsak jó közepes termés várható burgonyából, valamint cukorrépából. A takarmányrépa még bőséges esőt kíván. A takarmányok közül a lóhere és a lucerna harmadik, illetve negyedik kaszálása már gyenge közepes eredménnyel zárult.

A legelők sok vidéken kisültek. A gyümölcsfák közül a szilva bő termést ad, az alma, körte és őszibarack is nagymennyiségben kerül piacra. Dióból is jó termés várható. Az utóbbi hetek időjárása a szőlőre is kedvező volt.

A rádió felfedezésének félszázados múltja

Tizenöt éve már a rádió diadalmas előretörésének, a rádiót megalapozó tudományos felfedezéseknek pedig már félszázados multjuk van. Egy Olaszországból most érkezett hír jogcím és alkalom arra, hogy felidézzünk néhány adatot és emléket a rádió történetéből.

*

1888: Hertz Henrik német fizikus az általa konstruált koncillátor és rezonátor segítségével igazolja az elektromagnetikus rezgés létezését, melyeket Maxvell angol tudós már 1865-ben feltételezett, híressé vált fényelmélete alapján, a londoni Royal Societiben tartott előadásában. Hertz továbbá azt is igazolja, hogy ezek a rezgések a fény gyorsaságával terjednek, amin tudvalevőleg a drótnélküli távíró ötlete nyugszik.

1890: Branly feltalálja a kohetert.

1895: Popoff angol fizikus a zivataroknál a levegő elektromos feszültségét méri s erre egy léggömbre erősített drótot, antennát használ.

1897: Hertz olasz fizikus drótnélküli összeköttetést létesít. Ő az első halandó, akinek ez sikerül. Marconi a neve. És még ugyanabban a hónapban megalakul Londonban a »Wireless Telegraph and Signal Co. Ltd.«

1929-ben pedig a Villa Pontecchiot, ahol az ismeretlen Wood az első nagyjelentőségű kísérleteit végezte, a rádiózás műemlékének nyilvánítják, múzeum lesz belőle. Itt fogják összegyüjteni és közszemlére tenni Marconi fiatalkori munkásságának emlékeit. A villa kertjében Marconi síremlékét a jövő tavasszal leplezik le.

*

Franciaországban az öreg rádiósoknak egyesületük van. Csak olyan tagot választanak maguk közé, aki a rádió hőskorában, tehát már 1920 előtt is foglalkozott tudományos vagy gyakorlati módon a rádióval.

Magasállású katonatisztek, kutatók és mérnökök tartoznak közéjük, díszelnökük pedig a rádiózás egyik nagy úttörője: Branly professzor. A francia öreg rádiósok egyik legutóbbi összejövetelén Wood professzor, aki már 1904 óta végzi kutató munkáját, megemlékezett a rádió gyermekkoráról. Elmondta, hogy Marconi berendezte óceánjáró hajóján az első rádiót s hatalmas összegeket kért egy-egy rádiógram továbbításáért.

*

A rádió egy előfutárjáról viszont a dán sajtó közölt mostanában visszaemlékezéseket.

Reméljük, hogy minél előbb összegyüjtik a magyar rádiózás hőskorának emlékeit is, mely feladat legelsősorban is a készülő Magyar Technikai Múzeumra hárul vagy pedig az öreg magyar rádiózók gondoskodhatnának róla... Mert ilyen is van elég...

— **Meghalt gyanús körülmények között** Tépén Bordán Irén kétéves gyermek. Elrendelték a holttest felboncolását és megállapították, hogy nincs bűncselekmény. A temetési engedélyt megadták.

HIRDETMÉNY.

Az V. állategészségügyi kerületben, melynek határai: a m. kir. államvasutak Debrecen—nyiregyházi vonala, a Debrecen—büdszentmihályi vasut és a hajdúböszörményi határ a veszettség állati betegség szórványos fellépése alapíttatott meg. Ezen fertőző állati betegség elterjedésének megakadályozása céljából az V. állategészségügyi kerület egész területére f. évi szeptember 13.—1939. évi december 13-ig ebzárlatot rendelt el. Az ebzárlat alá helyezett területen minden eb megkötve, a macskák elzárva, vagy elkerített helyen tartandók. A zárlat alá helyezett területről ebet, macskát csak a városi m. kir. állatorvos vizsgálata után a városi elsőfokú közigazgatási hatóság engedélye alapján lehet kivinni. A szabadon járó kutyák és macskák tulajdonosai ellen a kihágási eljárást a hatóság folyamatba fogja tenni. Debrecen, 1939. szeptember 13. Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.

Vasárnapi tükör

Írja *Hegyaljai Kiss Géza*

Székelytörténet

Debrecen megint híresebb lett valamivel. Itt jelenik meg a legjobb történeti munka a székelyekről. Lehet mondani, hogy a székelyeknek eddig is kitűnő sajtójuk volt. A székelykérdés minden részletét komoly tudósok, régészek, anthropológusok, emberföldrajzi szakemberek eléggé felderítették, megvitatták. És mégis szükség van arra, hogy éppen most adjon ki valaki olyan munkát, amelyre tudós felkészültséggel és fanatikus odaadással az egész életét oda szentelte. Éppen ilyen könyvnek a megírására vállalkozott **Rugonfalvi Kiss István,** a debreceni Tisza István Tudományegyetem tanára.

Eddig is nagy haszonnal forgattuk az olyan könyveket, mint Szilágyi Sándor: Erdély Története, vagy Kóváry László: Erdély Történetének 6 kötete. Veress Endre 12 kötetét: Fontes Rerum Transylvanicarum. Orbán Balázs a Székelyföld leírása című hatkötetes munkája a közönség számára is kellemes olvasmány. Öreg barátom, Szádeczky Lajos mintegy az egész élete teljesítményének legszebb munkáját adta utolsó könyvében, A székelyek története két vastag kötetében.

A kérdésnek határozottan nagy irodalma van, hiszen csaknem valamennyi nagy történetírónk foglalkozott a székelykérdéssel. És mégis azt kell mondanunk, hogy a székely-kérdés felvetése, szellőztetése, taglalása, éppen ma életérdeke a magyarságnak. Nemcsak előadásokat kellene tartani róla, mint teszi Rugonfalvi Kiss István, nemcsak egyesületnek kell alakulni a kérdések tudományos vizsgálatára, amilyen a Jancsó Benedek Társaság, hanem a magyar királyi kormánynak kellene mindent elkövetni, hogy támogatásban részesítse azt, aki élete főmunkájává a székelytörténet kutatását tette. És a kormánynak kellene levonni a következtetéseket gyakorlatilag a megállapításokból.

Meg kell nézni, hogy mit írnak az oláhok az iskolások könyvébe és világgá kellene kürtölni a székely igazságot a magyar igazsággal együtt. Rugonfalvi Kiss István, aki Erdélyben, Csíkgyímesen született 1881 január 14-én, igazán predesztinált munkása a magyar történelemnek arra, hogy a székelykérdés specialistája legyen. Már addigi könyveiben is több kitűnő fejezetet írt Erdély történetéhez. (II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelemmé választása, stb.) De most már életszüretjének színborát adja: **A nemes székely nemzet képe** című új könyvében.

Az 58 éves korát meghazudtoló tudós fiatalos elevenséggel dolgozza fel hangyaszorgalommal, évtizedek munkájával gyüjtött adatait. Könyve I. kötete most hagyta el a sajtót. 450 oldalas szép munka. Hű munkatársra is talált Rugonfalvi. Az ásatásaiból előnyösen ismert kiváló régész, **Roska Márton** adja a kötet első 40 lapján, amit rövid összefoglalásban tudni kell a székely haza földtani viszonyairól. A földet írja le, amelyből kinőtt az ember.

Rugonfalvi az első kötetben nagyszerűen vázolja fel a székely nép történeti fejlődését, kezdve a székelyek nevén és biztos lendülettel vezetve végig 1867-ig, a kiegyezésig. Már a székely őstörténetben, rendkívül érdekes közlései vannak. Felemelő olvasmány Árpád kora, Bocskai, a Rákócziak kora. Az arany és a bíbor színei lobognak a Báthoryak korán. Lehangol a pusztulás, részvétünk a hanyatlás koráé. Olvassuk a mádéfalvi veszedelmet, majd a 48-as idők nagyjai ragadnak magukkal szent lelkesültségükben. Ismerteti Kossuth nagyszabású törvényjavaslatát a székelyek telepítéséről.

És végződik a kötet ott, ahol a legérdekesebb részek jönnek. Öröm hallgatni az ősz tudóst, mikor csillogó szemmel magyarázza, hogy saját kutatásai is alátámasztják azt a meggyőződését, hogy Erdély a székelyeké, de az még Moldva is. Nem ködképek kergetése ez, hanem adatok rendje, bizonyítékok lánca, történelem. A munkát azok is a legőszintébben élvezhetik, akik nem székelyek. Várjuk a II. kötetet!

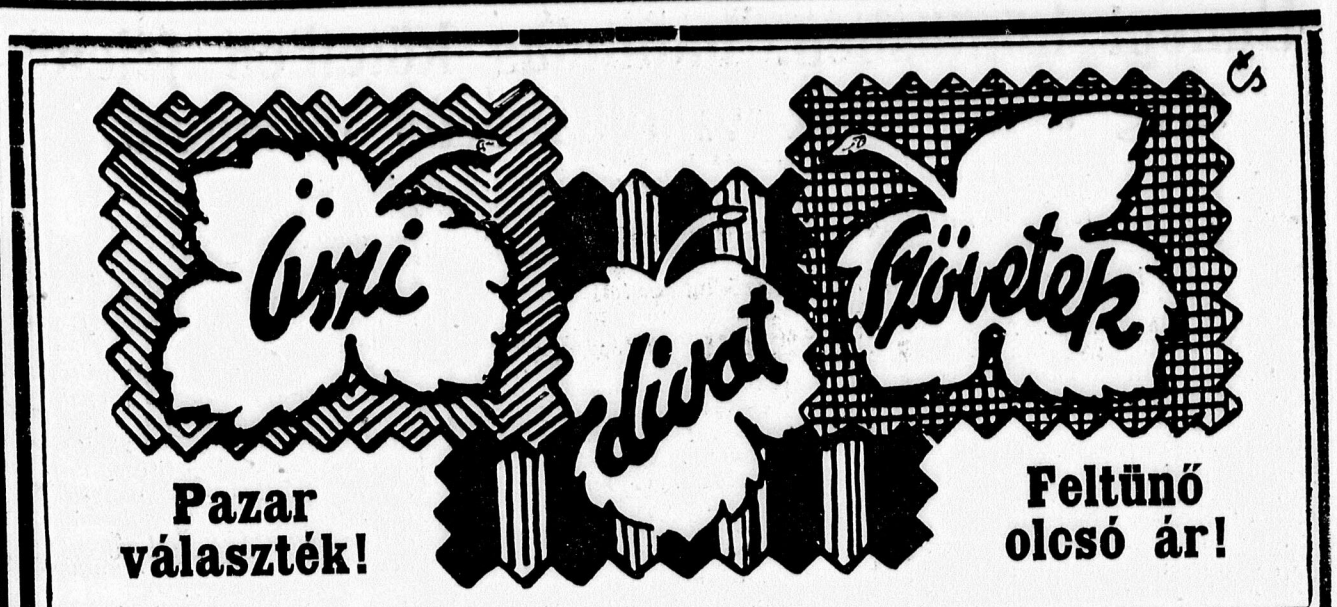

28 tagu tolvajbandát kerített kézre a debreceni rendőrség

Bravúros nyomozással felgöngyölítették a telepek, raktárak fosztogatóinak csoportját

A debreceni rendőrség bravúros nyomozással 28 tagú társaságot leplezett le, melynek tagjai részben fiatalkorú tolvajok, részben orgazdák és ez év áprilisától július végéig **sokezer pengőre rúgó fosztogatásokat követtek el nagy iparvállalatok telepein és raktáraiban.** A banda behálózta úgyszólván az egész várost és debreceni rendőrség érdeme, hogy Jánossy Mihály detektív nyomozása, kitartó és bravúros munkája nyomán megtisztította a várost a bűnszövetkezettől.

A debreceni rendőrségen már régebben feljelentést tett a Magyar Autóforgalmi Rt., hogy Déli sor 4. szám alatt levő hatalmas raktárhelyiségében sorozatos lopások történtek. A rendőrség Jánossy Mihály detektív nyomozása alapján megállapította, hogy a lopásokat egy fiatalkorúakból álló csoport követte el, akik nagymennyiségű benzines hordót, autóalkatrészeket, autótengelyeket és kerekeket, 160 darab vasszerszámot, értékes satukat loptak el és még az ócskavasakat is elvitték.

Ugyancsak feljelentést tett a Nyirbogdányi Petróleumgyár is, hogy lerakatánál több lopás történt. Igy 60—70 kilós olajat tartalmazó kannákat vittek el a tettesek a két méter magas kerítésen adva azt egymásnak és innen is többezer pengő értéket zsákmányoltak. Mint a nyomozás kiderítette, a tettesek a lopott tárgyakat a közelben levő tengeribe rakták el és egy-két nap mulva érte menve, onnan orgazdáikhoz szállították és értékesítették azt.

A rendőrség azt is megállapította, hogy az Autóforgalmi Rt. **fiatalkorú tolvajai összeköttetésben állottak azzal a bandával, amelyik a Nyirbogdányi Petróleumgyár telepén fosztogatott** és a fiatalkorúak a lopott tárgyak egy részét potom pénzért a másik tolvajbandának adták el.

Jánossy Mihály detektív a két bűnszövetkezet tagjait három kivételével már őrizetbe is vette. Egyik tagja a tolvajbandának Budapestre, a másik kettő vidékre szökött s ellenük körözést adtak ki. Az őrizetbe vett tettesek kihallgatása folyik, azonban, mivel a banda tagjai behálózták az egész várost és más lopások elkövetésével is gyanusíthatók, kihallgatásuk befejezése több napot vesz előreláthatólag igénybe.

A jövő hét közepére várható, hogy a **tetteseket hét orgazdájukkal, akik potom pénzért vásárolták meg az értékes tárgyakat és a százakat érő satukért két pengőt adtak, átadják az ügyészségnek.**

A rendőrség megállapította, hogy a tettesek a lopott tárgyakból szerzett pénzt **élelemre, italra, mozira és ismerős hölgyekre költötték.**

Minden elismerést megérdemel a debreceni rendőrség bűnügyi osztálya, mely Szabó Gyula rendőrtanácsos irányítása mellett szisztematikus munkával fokról fokra megtisztítja Debrecent a bűnözőktől.

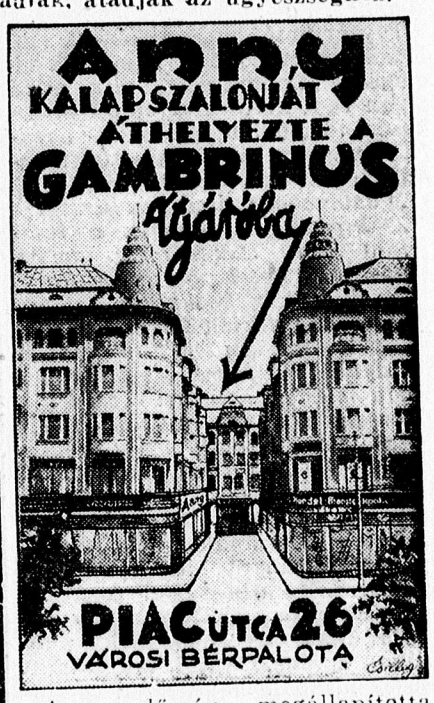

JUTKA
kalapszalon
őszi modelljei olcsók és izlésesek.
Nagy választék!
alakitások legolcsóbban
Csapó u. 25.

Cordatic
autó és motorgumi
EMERGÉ
GAZDA abroncs
gyári lerakata:
Szabó Zsigmond
FERENC JÓZSEF U. 6.
Telefon: 25-70.

Ünnepi köntösben, hatalmas kötetben jelent meg a 39-esek világháborús története

A multat tanító, a jövőt építő munka a nagyszerű történelmi mű, mely példa arra, hogyan kell megírni a világháborús ezredek nagy tetteit — Vitéz Lépes Győző és Mátéfy Arthur ezredesek gyönyörű munkája a magyar háborús katona apotézise

A legutóbbi húsz esztendőkben igen sok háborús időkkel foglalkozó könyv jelent meg. Az első időkben kapkodó, gyorsan készített, bizony nem egyszer silány könyvek akartak emléket emelni a véres zivatarokban hősi halált halt bajtársaknak, majd eljött az ideje annak is, hogy élelmes, elszánt, mindenre képes vállalkozók üzletet igyekeztek kovácsolni azoknak tetteiből, akik kint vergődtek négy és fél éven keresztül a földi pokol minden gyötrelmében, míg az üzleti szimatú »írók« akkor is, de később is igyekeztek leszedni becsületes hősök munkájának gyümölcsét. Ezek a vállalkozások azonban nem sikerültek. Megérezte a magyar olvasók tábora, hogy milyen célból és kik írták ezeket a műveket. A becsületesen írt könyvek pedig olyan gyorsan, hirtelen, sokszor rendszer és terv nélkül készültek, hogy ezért nem lehettek igazi szószólói a közelmultnak.

Az a négy és fél esztendő történelem volt a szó legnemesebb értelmében s éppen ezért megírására távlat kell, aztán olyan felkészültség, mely gyakorlatilag van tisztában mindazzal, ami ott, a frontokon történt ...

Így érthető, hogy a sok-sok emlékkönyv, ezredkönyv, melyek tömegesen jelentek meg, alig akad olyan egy, kettő kivételével, mely között történelmi, katonai, hazafiúi szempontból becsülettel megállja a helyét.

A debreceni császári és királyi 39-ik gyalogezred ebben a tekintetben szerencsés, mert hozzáértő kezek, nagyszerű katonák vették kezükbe a háborús évek történelmének megörökítését s így méltán állíthatjuk mintának, példának oda minden háborús ezredek történelmét megíróknak ezt a hatalmas kötetet, mely a napokban hagyta el a sajtót.

Huszonötesztendős, húszesztendős történelmi események oknyomozó, kutató munkájának mesteri műve ez a kiállításra is nagyszerű könyv. Méltó a hősi debreceni ezred multjához s méltó a hősi ezred hős fiainak, gyermekeinek, unokáinak kezébe. Okulni, tanulni, dicsőség lázában megfürödni és magyar büszkeséggel multat idézni csak ezzel a könyvvel a kezében tud igazában a debreceni, hajdúsági, bihari egykori háborús katona, aki a foliáns lapokon át visszaéli a negyedszázaddal ezelőtti mult minden könnyes dicsőségét, minden szenvedésekkel telített önfeláldozatos katona életét.

A debreceni hősi ezred két kézzel csinálta a történelmet, hősi módon szórta a bátorság remek példáit, adta napról napra négy és fél esztendőn keresztül az adatok sokaságát, nme kötetet, de könyvtárra menő kötetek sorát lehetne írni és még mindig tengernyi tett maradna megénekeletlenül, éppen ezért különleges érték vitéz Lépes Győző és Mátéfy Arthur ezredesek munkája, akik a tengersok adatból, harci teljesítményből hosszú esztendők nehéz munkájában éppen azokat a kiemelkedő, nagy, maradandó becsű eseteket szedték össze, írták meg, melyek a nagy ezred egész háborús tevékenységéről adnak teljes képet.

Azért volt nagy munka ennek a műnek megteremtése, mert nagy anyagban, nagy választékban kellett meglátni a katona, a történetíró, a nevelő és jövőt építő jó magyarok szemével azt, ami sokszor néhány tömör mondatban többet mond el, mint más könyvekben egész fejezetek.

Most, hogy megjelent az egykori skárlátpiros hajtókás, ezüstgombos ezred közel félezeroldalas kötete, illő, hogy a mű megfelelő méltatása előtt a ma is élő közel ötezer volt harminckilencest arról is tájékoztassuk, hogy milyen körülmények között teremtődött meg a mai idők történelmileg alátámasztott hősi eposza.

A jelek szerint azonban sokkal könnyebb volt a súlyos értékű műnek a megírása, mint a nyilatkozat megadása a munkával kapcsolatosan.

Vitéz Lépes Győző ezredes egyegy keresetlen, szűkmarkú mondattal beszél a mű születéséről, mindig csak arról, hogy mit köszönhet ebben a nagy munkájában másnak, a segítő társaknak.

Katonásan, röviden mondja:

— Évekkel ezelőtt kezdtük meg az anyaggyüjtés munkáját. Kezdetben alig volt valami anyag. Különösen az 1914-es időkre volt nehéz adatokat gyüjteni. Négy és fél év alatt a harctéren véghezvitt számtalan, sokszor heteken át tartó csaták, előnyomulások, sietve végzett visszavonulások, átcsoportosítások óránként változó eseményeit hézagnélküli egészbe akarjuk összefoglalni, azoknak okait és döntő fordulatait hiteles adatok alapján kimutatni, egyúttal az utókor számára minél több oktató és lelkesítő részletet megörökíteni, — úgy ez a vállalkozás könnyűnek nem mondható ...

Bizony, írni könnyű lett volna, de azt megírni, ami a sok-sok adatban lényeg, valóban nehéz feladattá emelkedett. Azért írjuk, hogy emelkedett,

mert ennek a könyvnek minden sorát az emelkedett ízlss és szellem irányítja. Nem személyi kultusz ápolása, hanem mindig, mindenben az egyetemes érdek, a nemzeti, hazai szempontok, az ezred becsülete vezette a két nemes ezredes tollát.

Köszönettel emlegeti vitéz Lépes Győző ezredes a sok-sok jóindulatot, melyet innen-onnan tapasztalt egykori ezredtársak részéről, akik a kommunizmus, román megszállás alatt elpusztult naplók, ezredírások, zászlóaljnaplók és bizonyságok megmentésében, vagy saját feljegyzéseikkel, naplóikkal segítségükre voltak a nagy munkában. Dominig Ernő osztrák tábornok a bajtársi együttérzés szeretetével nyujtott segítséget ugyanúgy, mint Klein László tábornok, a harminckilencesek utolsó ezredparancsnoka. De a hála szavával szól Lépes Győző ezredes József főherceg, a legendás »József apánk« nagyértékű munkájáról: »A világháborút amilyennek én láttam« című művében a debreceni harminckilencesek is méltó helyet kaptak s így elsőrangú forrásul szolgált a mű az ezredtörténet megírásánál.

A nagy, nehéz, de sikeres munkáról még azt mondja Lépes Győző ezredes:

— *Ez a munka, ki tudja mikor, de bizony nem ebben a terjedelemben készült volna el, ha Mátéfy Arthur ezredes úr, eltelve ezredünk iránti csodálattól, hőseink iránti kegyelettől, hasonlóképpen sorompóba nem állítja nagy felkészültségét és évekre szóló önzetlen munkásságát ...*

A nagy és hosszú kutató munka eredményéül itt van előttünk a kötet, fedő lapján a skárlátpiros hajtókákra emlékeztető dísz, aztán a 39-es emlékmű kitűnően sikerült képe és nincs egyelőre más mondanivalónk, mint az, amit Lépes ezredes mond:

»Lapozzák szívesen, nemcsak bajtársaink, hanem azoknak ivadékai is ezt a könyvet, melynek az a célja, hogy tanuságot tegyen arról, hogy több mint másfél évszázadon át Európa harcterein a hajdúsági, északbihari fiúkból álló skárlátpiros hajtókás, fehérgombos ezred megjelent, nála vitézebb harcos nem volt ...«

A tanuság, íme, itt van ünnepi díszben, méltó köntösben, olvassátok egykori hősök s leendő hősök, akik a magyar haza építését, védését apáitok példáján okulva akarjátok magyar szívvel szolgálni ...

sz. r. i.

Tudnivalók a 39-es ezredtörténetről

A könyv 450 oldal terjedelemben József kir. herceg Őfensége előszavával 1000 példányban nyomatott. Tartalmazza az ezred történetének naplószerű elmondása keretében ezredünk számtalan dicsőséges haditettének 42 vázlattal megvilágított és hiteles források alapján összeállított részletes leírását és a hősi halottak névsorát (közel 4000 név), amennyiben az összeállítható volt. A könyvet 24 — nagyobbrészt — harctéri fénykép teszi még vonzóbbá.

Miután a mű szerzői vitéz Lépes Győző és Mátéfy Arthur ezredesek munkájoknak mindennemű díjazásáról lemondottak, ezáltal lehetővé vált, hogy a könyv — hasonló ezredtörténeteknek 24—30 pengős ára helyett — díszkötésben 12 pengős áron, mint olcsó kiadás pedig (teljesen ugyanolyan terjedelemben) 5 pengőért rendelhető meg és így a legszegényebb bajtársunk által is beszerezhető. Külön bibliophil kiadás ára 24 P.

Felkérjük azokat a bajtársainkat, akik első felhívásunkra a műre előjegyeztek, hogy a megrendelt példányokat **Pokoly József** adóügyi úrnál — városi adóhivatal, 32. szobában, 8—10 óra között — vegyék át, vagy nevezett úrral közöljék, hogy a mű előfizetési árának (a fennmaradt részletnek) beküldése ellenében, azt utánvétel óhajtják-e átvenni.

Debrecenben a mű készpénzfizetés ellenében kapható:

1. A frontharcos otthonban. (Régi postaépület).
2. A Vitézi Otthonban. (Bethlen-utca 3.)
3. A „Debrecen" kiadóhivatalában (József kir. herceg-u. 1.)
4. A „Debreceni Ujság" szerkesztőségében (Ferenc József-út 56.)
5. Antalffy József könyvkereskedésében (Szent Anna u.) Szívességből.
5. A »Takarékosság« Rt.« igazgatóságánál (Deák Ferenc u. 2.)

Díszkötésű példányok csakis a Frontharcos Otthonban, a Debreceni Ujságnál és a „Takarékosság"-nál kapható.

A volt 39. gy. e. Bajtársi Köre.

A magyar széntermelés ez évber meghaladja a százmillió mázsát

A magyar ipar hamar kiheverte az 1931. évi pénzügyi válság következményeit, amely szénfogyasztásban az 1929. évi legmagasabb konjunktúraév mutatkozott 34.3 q millió szükségletét 1932-ben 21.6 millió q-ra vetette vissza. Alig kétévi stagnálás után, 1934-ben az ipar fejlődése új lendületet vett szénszükséglete 1936-ban már 30.3 millió, 1938-ban 34.5 millió métermázsát tett ki és 1939-ben tovább emelkedett. Az 1932. évi konjunktúraváltozás óta tehát az ipari szükséglet és fogyasztás csaknem 75 százalékkal emelkedett.

Jóval kisebb mértékben, de azért számottevően nőtt a szén másik két nagy fogyasztójának, a vasúti üzemeknek és a háztartásoknak szénszükséglete is. Ha emellett még figyelembe vesszük, hogy 1929 óta szénbehozatalunk is 18.6 millió métermázsáról 1932-ben 3.8 millió, 1937-ben 5.8 millió, 1938-ban 5.2 millió métermázsára csökkent, a belső fogyasztás részére ezt a 13 millió métermázsát is pótolni kellett, úgy érthető, hogy az ország széngazdálkodásában a hazai termelés fokozására volt szükség.

Az előző konjunktúra-periódusban szénfogyasztásunk mintegy 15 százalékkal meghaladta termelésünket. Még 1929-ben, termelésünk legerősebb évében is, bányáink 78.7 millió métermázsa szenet termeltek, a fogyasztás pedig 87.8 millió métermázsa volt. A konjunktúraváltozás legrosszabb évében, 1932-ben a 63.8 millió q belső fogyasztás részére már csak 63.3 q hazai szén állott rendelkezésére és így a behozatal feleslegessé vált. Azóta is termelésünk meghaladta a fogyasztást és ha mégis az itthon megtalálható legmagasabb kalóriájú szénből évi 5 millió q szén behozatalára vagyunk szorulva, csaknem hasonló mennyiségű kőszenet exportálunk is, így tehát fogyasztásunkat a hazai széntermelés teljes egészében fedezi.

A fogyasztás emelkedése a termelés fokozását tette szükségessé, amelynek emelkedésével sikerült a szükséglet emelkedésével lépést tartani. A konjunktúraváltozás mélypontján, 1932-ben termelésünk 68.3 millió q volt, 1936-ban 79.3 millió q produktumával már túlhaladta az 1929. évi 78.7 millió q termelést, 1937-ben 89.7 millió q-ra, 1938-ban már 93.6 millió métermázsára emelkedett. Az 1939. évi termelésnek már a visszacsatolt területekről is kellett gondoskodnia. Az első félévben a termelés meghaladta az 50 millió métermázsa termelést és év végéig — széntermelésünk történetében első eset! — meg fogja haladni a százmillió métermázsát. Az utolsó hét év alatt tehát termelésünk 50 százalékkal emelkedett.

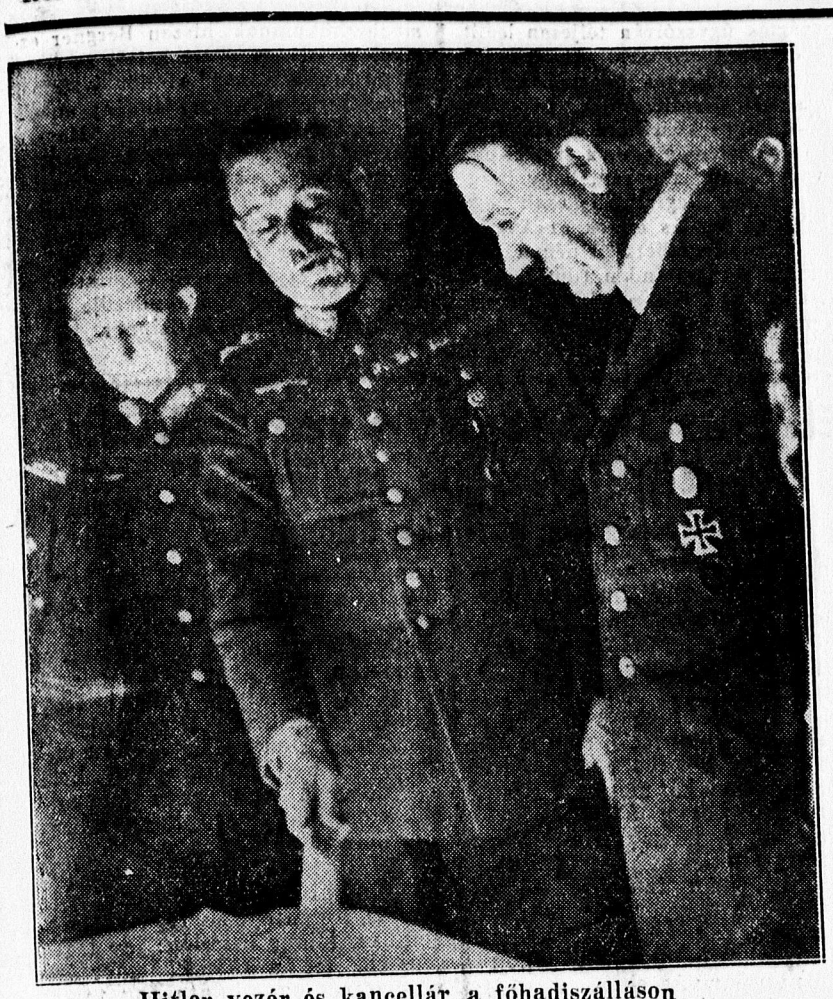

Hitler vezér és kancellár a főhadiszálláson

Páncélos harcikocsik támadás előtt egy fasorban helyezkednek el, nehogy az ellenséges repülők észrevegyék a harci készülődést

A hadviselő államok hadereje

Katonai szakírók szerint a most hadviselő államok hadereje így alakul:

a. NÉMETORSZÁG

I. vonalbeli hadserege 39 gyalog-, 4 motoros-, 3 hegyi-, 5 páncélos hadosztálya, 1 lovasdandára minden tekintetben kitűnően és korszerűen felszerelt ütőképes hadsereg. A tartalékhadosztályok száma kb. 40—50. A III. Birodalom ma 3.5 millió legalább szükségszerűen kiképzett tartalékossal rendelkezik. A versaillesi békeszerződés következtében 14 korosztály, azaz kb. 4.5 millió fő nem képeztetett ki. Ezeket az S. S. és SA. alakulatok legénysége fogja előreláthatólag helyettesíteni. Az elmaradt évfolyamok katonai kiképzését most pótolják. Egyes külföldi művek adatai szerint egy esetleges háború második évében a németek 300 hadosztállyal fognak rendelkezni.

Légihaderők: a számszerű adatokat Németország titokban tartja. Amerikai közlés szerint a III. Birodalomnak van Európában a legerősebb légi flottája. A repülőgépek 60 százaléka korszerű bombázó. Haditengerészet: Összesen 117 hadijárművel (191.000 tonna) rendelkezik, ebből 2 nagy 26.000 tonnás, 3 kis 10.000 tonnás csatahajó, 2 darab 10.000, 5 darab 5000—6000 tonnás cirkáló, 16 darab 1625 tonnás torpedóromboló, 43 U-naszád és nagyobbszámú régi és különleges hajó.

A német haderő a gyors lerohanásra képeztetett ki, feltűnően sok a páncélos, motomechanizált és repülőalakulat.

NAGY-BRITANNIA

Fekvésénél fogva főleg tengeri és légi haderejének szinte ugrásszerű kiépítésére helyezte a fősúlyt, bár 1939-ben szárazföldi hadsereget soha el nem képzelt módon fejlesztette ki. Az anyaország eddigi hat és fél hadosztályból álló expediciós hadtestét a sorozott hadseregnek már békében való bevezetése által — Anglia történelmében egyedül álló példa — 19 hadosztályra akarja fölemelni, míg az anyaországnak főleg légvédelmére 5 hadosztály fog visszamaradni. Nagy-Britannia expediciós hadtestét a motorizált erők nagy száma jellemzi. Az anyaország eddigi békehadseregének létszáma 232.000 fő volt, melyhez még 200.000 tartalékos járult hozzá a gyarmatok hadereje nélkül. Az úgynevezett territoriális hadsereg pedig 200.000 emberből állt. A brit hadsereg átszervezőfélben van, hadilétszáma előreláthatólag kb. egymillió lesz, melynek hadrafoghatóságát azonban jelenleg még megközelítő pontossággal sem lehet megítélni. A szárazföldi hadsereg tekintélyes részét a dominiumok és India fogja szolgáltatni, ezek létszámára nézve azonban adatok nem állnak rendelkezésre. Légi haderők: a nyilvánossággal közölt adatok szerint eddig az anyagországban 1751, a tengerentúli részeken 354 és a haditengerészetnél 240 teljesen korszerű géppel számolnak. Ezek az adatok azonban látszólag már túlhaladottak. A légihaderő személyzete 85.000 főre tehető, az általános tartalék 31.000 önkéntesét bele nem számítva. Haditengerészet: Nagy-Britannia ma ismét uralja a tengereket 229 hadijárművével (1.295.000 tonna tartalommal). A hadihajók közt 15 korszerű, régibb páncélos csatahajót, 15 modern nehéz, 47 kisebb cirkálót találunk stb. A hadiflotta fejlesztésén lázasan dolgoznak, nagyszámú hadijármű van épülőfélben.

FRANCIAORSZÁG

Főfigyelmét földi és légi hadseregének fejlesztésére fordítja, míg gyarmati és tengerentúli érdekeinek védelmét az angol hadiflottára bizza. Igaz ugyan, hogy a francia haditengerészet, különösen a nehéz egységeket illetőleg, még soha nem volt olyan erős, mint napjainkban. Ennek okát abban kell keresnünk, hogy hadseregének színes tartalékai Afrikában vannak és ezek Európába való átszállítását akarja biztosítani. A hadsereg békelétszáma Európában 450.000 fő, ezek közül 200.000 a hivatásos és színes katona, 25 gyalog-, két lovas-, három könnyű motorizált hadosztályba és több páncélos dandárba tagozva. Ezekhez a haderőkhöz hozzá számítandó még a Maginot-vonal 50.000 főnyi különleges kiképzésű várőrsége. A csapatok zöme az u. n. „Armée de Couverture" már békében is az ország keleti határán állomásozik. Hadilétszám: ötmillió ember, közte 1 millió színes. Légi haderő: Franciaország légi hadereje 4800 tiszt és 83.200 főnyi legénységből áll 4000 géppel. A meglévő gépek már nem felelnek meg minden követelménynek, ezért lázas sietséggel építenek korszerű modelleket. Miután a hazai ipar nem képes a szükségletet kielégíteni, a hadügyi kormányzat — angol példára — Amerika gyáraiban rendelt meg 700 repülőgépet. Haditengerészet: 236 hadijármű 595.000 tonna össztartalommal áll rendelkezésre. Az egységek közül 7 teljesen modern nehéz csatahajót, 7 nehéz és 15 könnyű cirkálót találunk a számos különleges alkalmazású hajón kívül.

A gyarmati haderőket a francia és angol hadseregnél jelenleg még nem lehet reális számítás tárgyává tenni. A körülmények fogják meghatározni, minő kontingenseket küldenek majd át a tengeren. Beérkezésükkel előreláthatólag csak néhány hónap mulva lehet számolni.

LENGYELORSZÁG

Hadseregének hadilétszáma kb. 3.5 millió fő. Békelétszám 266.000 ember és 30.000 főnyi határőrség, 30 gyalog-, 1 lovashadosztályba, 12 lovasdandárba tagozva. A gyengébb létszámú tartalékhadosztályok száma 30-ra tehető. Légihaderő: 15.000 fő, kb. 1000 hadihasználatra alkalmas géppel, melyek nagyobbrészt korszerűek. Haditengerészete alig jön tekintetbe, 4 torpedóromboló, 6 „U"- és 5 torpedónaszádból, 1 aknarakodóból áll. Az egységek valószínüleg már az angol hadiflottához csatlakoztak, mert egyedüli hadikiképzőjüket, Gdyniát a német csapatok már elfoglalták.

A Visztula kitűnő védelmi vonalat nyujtott volna, azonban a németek Kelet-Poroszországból előretört oszlopai a Visztula-kerületeknek már a hátában vannak.

A hadiegységeknek természetesen sokat ártottak az elszenvedett veszteségek, így a statisztikában feltüntetett kötelékek egy része csak papiron van meg.

Varsó

A Varsóért folyó harcok a világ középpontjába állították a lengyel fővárost. Varsó a háborúutáni Lengyelország kulturális és gazdasági középpontja lett. A város festőien fekszik a Visztula kiemelkedő balpartján. A Visztula itt 450 méter széles s az év legnagyobb részében a nagyobb hajók számára is járható. Varsó azonkívül kereszteződési pontja a Nyugat-Európából Berlinen át és Dél-Európából Oroszország felé vezető utaknak és vasutaknak.

A kedvező földrajzi előfeltételek okozták, hogy Varsó kis falucskából milliós város fejlődhetett.

A krakkói rezidenciának 1596-ban Varsóba való áthelyezése indította meg az új főváros virágzását és kiépülését.

Számos építőmester, szobrász és festő sereglett össze nyugatról és délről egyaránt, akik azután nagyszerű templomokkal, palotákkal ékesítették a várost, amely a 18. század vége felé az »Északi Páris« dícsérő jelzőt is kivívta magának. Varsó megszépítésének és megnagyobbodásának főfázisai a szász II Ágost és III. Ágost uralkodási idejére esett, amikor a barokk és a rokokó stílus volt a virágzó stílus Európában. Legfőképpen azonban a felosztás előtti utolsó király, *Ponjatowski Szaniszló* uralkodása alatt a klisszicizmus virágzása alatt fejlődött legnagyobbat a város. Ez a király udvarát valóságos kulturális és művészi központtá tette. Lengyelország felosztása, a számos háború és felkelés akadályozta azután a fejlődést és sok értékes dolog pusztult el.

A város összképe a Visztuláról gyönyörű látványt nyújt. Terraszszerűen emelkedik a part felől a polgári épületek, paloták és templomok sokasága. Az északi és legrégibb városhoz csatlakozik a 16. században épült úgynevezett »újváros«, amely azonban természetesen maga is ma már egyik legrégibb része a városnak. A 17. század

óta a város főleg déli és nyugati irányban fejlődött.

A mai Varsó legnagyobb részében teljesen modern európai képet mutat, amelyet széles üzleti uccák kereszteznek.

Sok hatalmas park élénkíti a város képét. A Visztulát négy hatalmas híd hidalja át, közöttük a nagyszerű Ponjatovski-híd, amely a Praga nevű előrost köti össze a régi várossal.

A háború után lebontott orosz építésü erődöv heylén hatalmas parkokat és sporttelepet létesítettek.

A város körül pedig számos villanegyed és kertváros keletkezett.

Az úgynevezett Vár-tér választja az Óvarsót az Újvarsótól. A tér közepén áll III. Zsigmond húsz méter magas emlékműve, amely Lengyelország legszebb művészi alkotásainak egyike. A tér keleti oldalán emelkedik az egykori királyi kastély. Ettől északra és a kastéllyal összekötve fekszik a Szent János katedrális, amely Varsó legrégibb és legjelentőségteljesebb temploma. Még a 14. században építették, mint gót csarnoktemplomot, a 17. században pedig renaissance stílusban építették át, míg 1833-tól 1842-ig új gót stílusban restaurálták. A templom sok nemzeti emléket őriz.

Varsó számos temploma közül említésre méltó még a barokkizált Szent Márton vagy Ágoston templom, amelynek szabadon álló gót tornya van, a Szent Kázmér templom *Szobjeszki* márvány síremlékével, a ferences templom, amelyek nagyszerű freskói említésre méltóak. A vizitációsok háromhajós temploma, amely Varsó egyik legstílusosabb építménye, végül a görög orthodox Szentháromság-templom.

Varsónak jelenleg 1,220.000 lakosa van, ebből 67 százalék római katolikus, 1.9 százalék evangélikus és 30 százalék zsidó.

A város katolikus érseki székhely, itt székel azonkívül a lengyel orthodox egyház feje is. A városnak egyeteme van, azonkívül itt összpontosul a lengyel szellemi élet minden ága.

A film világából

SZÁRNYAS DANDÁR A HUNNIÁBAN

A Hunnia Filmgyár telepe az utóbbi napokban azt a látszatot keltette, mintha katonai megszállás alá került volna, mert a műtermeket katonatisztek, pilóták töltötték meg. Most készül ugyanis a honvédelmi minisztérium és az Országos Légvédelmi Parancsnokság irányítása és hathatós támogatása mellett a Zúgnak a szirénák (Szárnyasdandár) című film felvételei. A film nem egyszerű propaganda- vagy kulturfilm, hanem egy nagyon izgalmas meséjű, egész estét betöltő játékfilm, amelynek főszereplői Rajnay Gábor, Vértess Lajos, Greguss Zoltán és Makláry Zoltán. Hidvéghy Valéria, akit a magyar moziközönség már sok film kisebb szerepében láthatott, ebben a filmben alakítja első főszerepét. A másik női főszereplő Lukács Margit, a Nemzeti Színház tagja. A filmet Csepreghy Jenő rendezi és a Palatinus Filmvállalat hozza forgalomba, amely egyébként most tette közzé évi programját. Eszerint a Palatinus hozza forgalomba fenti filmen kívül a már elkészült Karosszék című filmet, amit Bókay János írt és Balogh Béla rendezett. A film szereplői Szeleczky Zita, Rajnay Gábor, Szilassy László és Latabár Kálmán. A cég legközelebbi filmje a Garconlakás kiadó című vígjáték, amit a Magyar Irók Filmgyártó Társasága készít. Ezt követi Huszka Jenő örökszép daljátéka, a Gül Baba, ugyancsak Rajnay Gáborral és Szeleczky Zitával, majd Babay József Gyógykvartett című vígjátéka kerül sorra Tolnay Klárival a főszerepben. Egészen új utakon jár Orsy Mária „Mária két éjszakája" című filmtémája, amely arról szól, hogy egy leány az ártatlanságát zálogosítja el egy férfinél. A filmben debütál majd Karády Katalin, akinek első filmszereplése már nagyon aktuális, mert a fiatal művésznő eddig minden filmszerződést visszautasított. Az említetteken kívül még két magyar filmet gyárt a Palatinus. Tekintve, hogy ez a filmvállalat kizárólagossággal foglalkozik a magyar keskenyfilm-műsorok szállításával és ezen kívül még nyolc nagy külföldi filmje is forgalombahozatalra vár; a magyar filmpiacon a legelső cégek közé küzdötte fel magát.

KÉT LEÁNY AZ UTCÁN

Tóth Endre, a Toprini nász rendkívül tehetséges rendezője, most fejezte be a Hunnia Filmgyár filmelhelyező irodája számára készített 5 óra 40 című filmet, amely a beavatottak szerint valóságos mérföldkő a magyar filmgyártás történetében. A nagy közönségsiker is a szakértők előzetes optimista vélekedését igazolja. Ugyancsak most készült el Tóth Endre a Két leány az uccán című filmjével, amit szintén a Hunnia Filmgyár filmelhelyező irodája hoz forgalomba. A rendkívül merész témájú film az annakidején oly nagy sikert aratott szindarab alapján készült. A szindarabban a főszerepeket Titkos Ilona és Dajka Margit alakították, míg a filmszerepeket Tasnádi Fekete Mária és Bordy Bella kreálják. A beavatottak ennek az új filmnek kirobbanó sikert jósolnak.

HÁROM TURAY-FILM

Az Objektív filmvállalat megvásárolta Békeffy István és Stella Adorján Jöjjön elsején című vígjátékát, amely annakidején nagy sikerrel került színre az Andrássy-uti Színházban. A Művész-film Török Rezső Csipetke című operettjét vette meg filmre, míg a Sláger filmvállalat Nehéz leánynak lenni Turay Ida számára vásárolt szüzsét. Érdekes, hogy az első két film főszerepe is Turay egyéniségére van szabva s a gyártó cégek vele óhajtják játszatni a főszerepet.

ELISABETH BERGNER ÉS MAKAY MARGIT

Az e heti filmpremierek közül azt a két filmet kell kiemelnünk, amelyeknek ez a két kivételes tehetségű művésznő játsza a főszerepét. Makay Margitot a magyar filmgyártók már évek óta kérlelték, hogy vállaljon filmszerepet. Rengeteg próbafelvétel is készült a Nemzeti Színház híres művésznőjéről, aki azonban az utolsó percben mindeddig meggondolta magát és vonakodott filmszerződést aláírni. Az 5 óra 40 című filmben végre vállalt egy jelentéktelen kis szerepet, mintegy kísérletképen, mert a kiváló művésznő ennek alapján akarta eldönteni, hogy végleg szakít-e a filmen való szereplés gondolatával. Ennek a filmnek a budapesti premiermozikban olyan frenetikus sikere van, amely még Makay Margitot is meggyőzi arról, hogy ezután minél több szerepet kell vállalnia. A film szüzséje egy nem éppen különleges detektívtörténet, de az bizonyos, hogy az 5 óra 40 a legnívósabban rendezett és a legszebben kiállított magyar filmek közé tartozik. A főszerepeket Tasnádi Fekete Mária és Uray Tivadar játszák. Mindkét alakítás brilliáns színészi teljesítmény. Nagyszerű alakításra nyujt alkalmat az 5 óra 40 Kiss Ferencnek, aki egyébként külön dicséretet is érdemel, mert ezt a filmet anyagi áldozatok és kockázatvállalás árán készítette éppen abban az időben, amikor a magyar filmgyártás úgyszólván teljesen leállt.

Az új Bergner-film iránt felkeltett érdeklődésre mi sem jellemzőbb, mint hogy a pesti premiermozik pénztárai előtt valóságos közelharc folyik a jegyekért, pedig még csak a szezon elején vagyunk. Igaz ugyan, hogy Bergner évenként legfeljebb csak egy filmben szerepel s ennek az Angliában élő eruptív tehetségű német művésznőnek eddig minden filmje valóságos eseménye volt a film-frontnak. A Szerelem tolvaja című film témája már önmagábanvéve is csemege a mozipublikumnak, hiszen Bergner ezalkalommal egy olyan kettős szerepet alakít, amely már mondanivalóinál fogva is feledhetetlen élmény marad azok számára, akik megnézik. Maga a művészi alakítás izig-vérig bergneri: szenvedéyes alapszínekkel megformált női lélekrajz. Ezt a Paramount-filmet egyébként nem Hollywoodban, hanem Korda Sándor londoni műtermében készítették és a rendező — mint valamennyi Bergner-film rendezője — a művésznő férje: Paul Czinner.

„Ebben a városban van mindaz, ami drága nekem"

Halassy Mariska búcsúzik

A napokban beszámolt a »Debreczen« arról, hogy *Kölcsey* polgármester átadta a kormányzó úr kitüntetését Halassy Mariskának, a legnagyobb magyar színésznők egyikének, akinek élete annyira összeforrott Debrecennel, hogy a legmagasabb helyről jövő elismerés dicsősége Debrecennek is, annak a városnak, melynek színikultúrája 18 éven át magáénak mondhatta és meg tudta tartani magának Halassy Mariskát. Bár az utóbbi érdem inkább Halassy Mariskáé, aki a gyermek odaadó szeretetével ragaszkodott jóban-rosszban ehhez az annyira jellegzetesen magyar városhoz.

A kormányzói kitüntetés fényénél ismét ráterelődött a figyelem a legjobb és legszerényebb magyar színésznők egyikére és a »Debreczen« munkatársa felkereste lakásán Halassy Mariskát, aki 18 esztendő után először mond búcsút Debrecennek, hogyha csak párhónapos intermezzonak számító időre is, más színpadokon ragyogtassa meg csodálatos művészetét.

Szent Anna ucca 25. szám... barátságos, virágos udvar és egyszerű, meleg kis otthon az a hely, ahol Halassy Mariska lakik. Ezt az otthont fenn fogja tartani abban az időben is, amikor más városokban játszik... Ez a kis szoba az, ahonnan olyan fájdalmasan nehéz eltávozni... A falakon képek... legtöbb az elment édesanyára, a magyar színjátszás nagy Serfőzy Eteljére emlékeztet. A nagyszerű komika legutolsó fényképe, aztán egy kép a debreceni temetőben egy kis sírról... ezek azok a szálak, melyeket nem lehet soha eltépni és melyek örökre ide kötik Halassy Mariskát. A képek alatt pedig ott áll könnyben úszó szemekkel a Csokonai-színház örökös tagja, akit annyiszor hívtak Budapestre, de aki nem tudott megválni ettől a várostól és most is inkább leszerződött staggione-társulathoz a Belvárosi Színház ajánlatával szemben, mert így legalább néhány hónapra évenként visszajöhet...

— Most fejeztem be éppen a levelet — mondja kedves, meleg mosolyával Halassy Mariska —, amiben megköszöntem a gyönyörű kitüntetést. Nagyon boldoggá tett, de higyje el, első gondolatom, mikor megtudtam, az volt: vajjon mit szól hozzá Debrecen... Hiába, én már csak Debrecenen keresztül tudok gondolni mindenre. Nem frázis ez nálam, maga, aki régen ismer, tudja, hogy nincsen énbennem semmi színészkedés. A lelkemből szakad el egy darab, hogy el kell mennem innen...

Pillanatokra elhallgat... visszaréved a multba, úgy folytatja könnyben fürdő szemekkel:

— 1921-ben jöttünk vissza lelkem jó anyámmal Pécsről... Ott öt esztendeig voltunk... Azelőtt szintén Debrecenben játszottunk, azt mondhatnám, hogy itt kezdtem el a pályámat. Milyen szépen éltünk évekig az én drágámmal itten. Soha nem volt nagy igényem. Nem panaszkodtam, nem voltak ellenségeim, problémáim. Valami lagymatagság az bennem, amivel mindent elfogadok az élettől. Ma már kezdek abba is beletörődni, hogy egyidőre el kell innen mennem. Biztatom magamat, hogy milyen szép lesz négy hónapon keresztül készülni vissza, érezni, hogy minden nappal közeledek újra Debrecenhez, az én drága régi közönségemhez. Hiába minden: ide tartozom én, itt mindenki ismer és a visszatérés gondolata fog tartalmat adni életemnek ezután. Itt fekszik a temetőben az anyám, idefűz minden emlék...

Elmosolyodik a művésznő.

— Mielőtt vitéz Bánky társulatához szerződtem, Patkós György, a Belvárosi Színház igazgatója tárgyalt velem. Kicsit furcsának is találták, értetlenül néztek rám, hogy miért nem megyek, hiszen mindenkinek vágya Budapestre kerülni. Én az utolsó percig bíztam benne, hogy lesz olyan megoldás, aminek révén itt maradhatok. Vitéz Bánky Róberttel kötött szerződésembe is belevétettem, hogyha a városnak önálló színháza marad, érvénytelen a szerződésünk.

Újra felragyog arcán az előbbi fájdalmas mosoly.

— Talán szebb feladat is az — mondja aztán önmagát vigasztalva — menni városról városra, vinni a kultúrát, úgy, mint a színészet hőskorában. Bár — teszi hozzá — hoztunk mi áldozatot ekhós szekér nélkül is.

— Mi volt a legszebb emlék az elmúlt 18 évből? — kérdezzük.

— Nem lehet abból kiszakítani semmit — mondja és rajongó szeretet hangján muzsikál a szava — Itt van ebben a városban minden, ami drága nekem, itt minden szép volt, jó volt, még ami fájdalmas és sötét, az is megszépült.

Búcsúzásnál még azt mondja Halassy Mariska:

— Most várom minden percben a behívómat... aztán jön Szeged, Pécs és végigmelenget a lelkemen a gondolat, hogy minden nappal közelebb jutok Debrecenhez... Viszontlátásra február elsején, amikor vitéz Bánky staggione-társulata megkezdi debreceni szezonját.

Még kedves, színes, meleg emlékekre terelődik szó, elvonul a kis szobában folytatott beszélgetés során egy kincses, gazdag élet sok kedves epizódja. Aztán az ujságíró búcsút vesz Halassy Mariskától, akit visszavár a debreceni közönség, akinek remek alakításai ezrek lelkében égnek abban a városban, ahol legjobban tudják, hogy Halassy Mariska a magyar színjátszás legnagyobbjai közé tartozik és boldogan, büszkén vallják, hogy ez a nagy magyar tehetség Debrecené. (kiss)

A Debreczen rádiómüsora

1939 szeptember 17-től szeptember 23-ig

VASÁRNAP

SZEPTEMBER 17.

BUDAPEST I. 8: Szózat.
Utána: Hanglemezek.
8.45: Hírek.
9: Görög katolikus istentisztelet a Főutcai Szent Flórián templomból. A szentmisét énekli és a szentbeszédet mondja Balogh Bálint esperes-plébános.
10: Református istentisztelet Nagykőrösről. Prédikál Ravasz László dr. püspök.
11: Római katolikus egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi plébánia templomból. Szent beszédet mond Badalik Bertalan.
12.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
12.30: Beszkart-zenekar. — Vezényel Müller Károly.
13.45: Hírek.
14: Hanglemezek.
15: 1. „Gyök- és gumósnövények eltartása." Komlóssy György dr. előadása. 2. „A must fokolása." Pálinkás Gyula előadása. (A földmívelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.)
15.45: Pertis Jenő cigányzenekara muzsikál.
16.30: „Kovászna a borvízkutak hazája." Ignácz Rózsa előadása. (Közművelődési előadássorozat.)
17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
17.15: Közvetítés a Ferencváros—Szeged bajnoki labdarugó mérkőzés II. félidejéről, a szegedi sportpályáról. Beszélő Pluhár István.
17.45: Tánclemezek.
18: „Horgászok a Dunán, meg a Garamon." Baló Elemér csevegése.
18.25: Végh Sándor hegedül zongorakísérettel.
18.45: „Amikor a repülőgép még csak gurult." Irta Ráth-Végh István. (Felolvasás.)
19.15: Hírek.
19.25: Sporteredmények.
19.30: „Friderika." Daljáték három felvonásban. Irta Ludwig Herzer és Fritz Löhner. Zenéjét szerezte Lehár Ferenc. Rádiószínpadra alkalmazta Turchányi István. Rendező Kiszely Gyula. Vezényel Marthon Béla. — Személyek: Karl August Sachsen Weimar nagyhercege — Somló István; Johann Jakob Brion, sessenheimi lelkész — Kovách Ernő; Magdalena, a felesége — Zala Karola; Salomen, a leánya — Zimonyi Márta; Friderika — Szilvássy Margit; Johann Wolfgang Goethe stud. jur. — Sárdy János; Friedrich Leopold Weyland, stud. med. — Szomolányi János; Jakob Michael Reinhold Lenz cand. theol. — Dénes György; Johann Heinrich Jung Stillin, stud. med. — Pethes Ferenc; Karl Ludvig von Knebel kapitány — Solthy György; Madame Schöll — Viola Margit; Madame Hahn — Kovách Terus; Kriszta, cseléd Brionéknál — Kékes Irén, Postakocsis — Szilassy Gyula; Inas — Rubinyi Tibor.
Utána kb. 21.40: Hírek, időjárásjelentés, sporteredmények, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
22.05: Koncert fuvószenekar. Vezényel Keil Ernő. (Hangfelvétel.)
22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23: Közvetítés a Pátria-kávéházból. — Radics Gábor cigányzenekara muzsikál.
0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 11.15: Lakatos Flóris cigányzenekara.
15.05: Jazzdalok és filmszámok hanglemezről.
17.15: A rádió szalonzenekarának műsora. Vezényel Bertha István.
18.25: „Akinek halhatatlanságát ablaküvegre írták." Körösi-Nagy Lajos emlékezése Uri Jánosra.
19.10: Magyar Női Vonósnégyes.
20: Hírek, lóversenyeredmények, hírek, szlovák és magyar-orosz nyelven.
20.20: „A villamosság őskorából." Dallos László előadása.
20.40: Tánclemezek.
21.40: Időjárásjelentés.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 15—16 és 1—2 óráig ad műsort.
KASSA. 10.15: Evangélikus istentisztelet a kassai evangélikus templomból.
11.15: Hírek. Műsorismertetés.
11.30: A felvidéki népművészeti kiállítás megnyitó ünnepsége. Közvetítés a kassai iparostanonciskolából. Beszélő Schalkház Lipót.
12.20—0.15: Azonos Budapest I. műsorával.
KÜLFÖLD. Bécs. 16: délutáni zene. 18.40: Régi olasz áriák. 19.30: Hanglemezek. — Berlin: 6: Hajózene 16: délutáni zene. 20: A rádió nagy zene- és énekkara.

HÉTFŐ

SZEPTEMBER 18.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.
Utána: Étrend.
10: Hírek.
10.20: „A magyar Sakkszövetség centenáriuma." Irta Heltai István. — (Felolvasás.)
10.45: „Petőfi és a koltói cigányleány." Irta Aksonyi Pál. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Országos Postászenekar. Vezényel Eördögh János.
12.40: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Fátyol Jancsi cigányzenekara muzsikál.
14.30: Hírek.
14.45: Műsorismertetés.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: Diákfélóra: Híres magyar iskolák. (I.) Marék Antal dr. előadása a Debreceni Kollégiumról.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
17.15: „A Szepesség nagyjai." Kriesch Elek dr. előadása.
17.40: Haydn: G-dur zongorahármas. Előadja Cortot, Thibaud és Casals — hanglemezről.
17.55: Langsfeld Gézáné magyar nótákat zongorázik.
18.15: „Emlékezés vérre és dicsőségre." Vitéz Mátyás Sándor előadása — hanglemezekkel.
19.15: Hírek.
19.25: Szalonötös.
19.50: Áprily Lajos verseiből ad elő.
20.10: „Brahms-est." Az Operaház zenekarát Dohnányi Ernő vezényli. Közreműködik Faragó György. — 1. B-dur zongoraverseny. 2. I. szimfónia, c-moll.
Közben kb. 20.50: Haits Géza csevegése Brahmsról.
21.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
22: Közvetítés a Moulin Rouge-ból. — A Chappy jazz-zenekar játszik.
22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. Eszperanto hírek.
23.05: Szórakoztató hanglemezek.
0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 18.30: Szalonötös.
19.30: Német nyelvoktatás. Szentgyörgyi Ede dr. előadása.
20: Hírek magyar, szlovák és magyar-orosz nyelven.
20.20: „Gazdasági szövetkezeteink." — Gergely Pál dr. előadása.
20.45: Közvetítés az Emke-kávéházból. Farkas Béla cigányzenekara muzsikál.
21.35: Időjárásjelentés.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig ad műsort.
KASSA. 10—11: Azonos Budapest I. műsorával.
11.05: „A gyermeknevelés nagy művésze." Szabó Béla előadása.
11.25: Magyar nóták és csárdások — hanglemezről.
11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.
12—0.15: Azonos Budapest I. műsorával.
KÜLFÖLD. Bécs: 18.55: Lemezek. 20: Zenés tarka óra. — Berlin: 22: Fuvósötös. 23: Lemezek. — Olasz l.: 20.30: Tánczene. 22.50: Szimfónikus lemezek. — Zágráb: 21: Könnyü zene.

KEDD

SZEPTEMBER 19.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.
Utána: Étrend.
10: Hírek.
10.20: „Mesék a bábák világából." Irta Kelemen Andor. (Felolvasás.)
10.45: „Divattudósítás." (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekarának műsora. Vezényel Figedy Sándor. — 1. Dezsőffy György: Legényvirtus — magyar induló. 2. Figedy Sándor: Romantikus nyitány. 3. Donizetti: Szerelmi bájital — ábránd. 4. Bayer: Babatündér — keringő. 5. Riedl Ottó: Katona induló. 6. Vecsey Ferenc: Valse triste. 7. Lehár: Kukukska — orosz tánc. 8. Herbert: Nilusi bűvész — ábránd. 9. Kéler Béla: Sempre crescendo — gyorspolka.
12.40: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Művészlemezek.
14.30: Hírek.
14.45: Műsorismertetés.
15: Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.10: Asszonyok tanácsadója. Arányi Mária előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
17.15: „Édes anyanyelvünk." Halász Gyula előadása.
17.40: „Grieg-hangverseny." A Budapesti Hangverseny Zenekarát Rajter Lajos vezényli. — 1. Összel — nyitány. 2. Norvég románc. (Téma változatokkal.) 3. Holberg — szvit. 4. II. Peer Gynt — szvit.
18.50: „A magyar népnyelv s a magyar művelődés." Csüry Bálint dr. előadása.
19.15: Hírek.
19.25: „Dankó Pista és Fráter Loránd nóták." Előadja Nagy Izabella es Hámory Imre, kíséri Oláh Kálmán cigányzenekara.
20.20: „Világvége egy tiszaparti faluban." Móricz Zsigmond csevegése.
20.50: A Zeneművészeti Főiskola tanáraiból alakult kamaraegyüttes. Tagjai Dömötör Lajos (fuvola), Tury Peregrin (oboa), Váczy Károly (klarinét), Romagnoli Ferenc (kürt) Fázmán Ferenc (fagót). — 1. Figedy Sándor: Fuvósötös. 2. Rajter Lajos Fuvósötös. 3. Taffaner: Fuvósötös.
21.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
22: Kedvelt lemezek.
22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23: A rádió szalonzenekarának műsora.
0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 18: Magyar-orosz félóra.
18.30: Francia nyelvoktatás. Garzó Miklós dr. előadása.
19.30: A földmívelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája.
20: Hírek, ügetőversenyeredmények, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
20.30: Hanglemezek.
21: „A magyar jog mesterei." — Rácz György dr. előadása.
21.30: Közvetítés a Kakuk-étteremből. Lvászi Ferenc cigányzenekara muzsikál.
22: Időjárásjelentés.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig ad műsort.
KASSA. 10—11: Azonos Budapest I. műsorával.
11.05: „Mosoly." Hunyadi György csevegése.
11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.
12—19.25: Azonos Budapest I. műsorával.
19.30—20: A földmívelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. Budapest II.-ről.)
20—0.15: Azonos Budapest I. műsorával.
KÜLFÖLD. Bécs: 18.10: Népzene. 20: Nyitányok és szvitek. — Berlin: 16: Délutáni zene. 22: Szórakoztató zene. — Lahti: 20.10: Tánczene.

SZERDA

SZEPTEMBER 20.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.
Utána: Étrend.
10: Hírek.
10.15: „Gyermekdélelőtt." Igazi mese egy hernyóról, amely szobrot kapott." Kilián Zoltán beszélgetése egy kislánnyal — hanglemezekkel.
10.45: „Érdekes megfigyelések az állatok kimulásáról." Irta Nagy Dániel. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Stepat Eugén balalajka-zenekara.
12.40: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Rendőrzenekar. Vezényel Szöllössy Ferenc.
14.30: Hírek.
14.45: Műsorismertetés.
15: Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: Diákfélóra: „Hány kilogram anyag van a világon." Irta Csürös Zoltán. (Felolvasás.)
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
17.15: Magyar nóták és csárdások — hanglemezről.
17.40: „A magyar gyerek." Feszty Masa előadása.

18.10: A rádió szalonzenekara. Közreműködik Weigand Tibor (ének).
19.15: Hírek.
19.25: „Dés." Bartalis János erdélyi városképe.
19.40: K. Füzesséry Mária zongorázik. 1. Sgambati: Nenia. 2. Respighi: Antik táncok; b) Gagliarda; c) Siciliana. 3. Pich-Mangiagalli: Olaf tánca. 4. Milhaud: Mazurka. 5. Poulenc: Toccata.
20.10: „Csirkefogó." Rádió-vígjáték 3 felvonásban. Irta ifj. Ambrózy Ágoston. Rádióra átdolgozta Kolozsvári Grandpierre Emil dr. Rendező Csanády György. — Személyek: Sir Humming — Csortos Gyula; Tom — Fáy Béla; Marion — Keresztessy Mária; Főorvos — Vándory Gusztáv; Mabel — Pogány Irén; Huckstress — Z. Molnár László, Jim — Rubinyi Tibor; John — Turányi Alajos; Parker — Bodnár Jenő; dr. Smith — Homonnay Rezső; dr. Blake — Lengyel Vilmos; Fred — Szakács Zoltán; Telefonos kisasszony — Bakó Lászlóné; A papagály — Pethes Sándor.
Utána kb. 21.10: Nagy Margit énekel, zongorakísérettel. — „Schubert-dalok." — 1. Hová. 2. Te vagy a csend. 3. A pisztráng. 4. Titok. 5. Rémkirály. 6. Dal a vizen.
21.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
22: Közvetítés a Baross-kávéházból. Toki Horváth Gyula cigányzenekara muzsikál.
22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23: Szórakoztató hanglemezek.
0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 18.45: Olasz nyelvoktatás. Gallerani Bonaventura előadása.
19.35: „Családi esetek." Sz. Horváth János csevegése.
20: Hírek magyar, szlovák és magyar-orosz nyelven.
20.20: A József nádor 2. honvéd gyalog ezred zenekarának műsora. Vezényel Seregi Artur.
21.35: Időjárásjelentés.

A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig ad műsort.
KASSA. 10—11: Azonos Budapest I. műsorával.
11.05: „A kurucvilág katonaköltészete." Vályi Nagy Géza előadása.
11.25: Kurucdalok — hanglemezről.
11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.
12—0.15: Azonos Budapest I. műsorával.

KÜLFÖLD. Bécs: 18.15: Klasszikus zene. 20: Szimfónikusok. — Berlin: 18: Katonazene. 20: Dobrindt-zenekar. 23: Szórakoztató zene. — Kalundborg: 20: Operazene. 21.15: Moziorgona

CSÜTÖRTÖK

SZEPTEMBER 21.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Étrend.
10: Hírek.
10.20: Zsoldos László elbeszéléseiből. (Felolvasás.)
10.45: „Az Akadémia palotája." Irta Rexa Dezső. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Szervánszky Péter hegedül, zongorakísérettel.
12.40: Hírek.
13: A rádió szalonzenekarának műsora.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
14.30: Hírek.
14.45: Műsorismertetés.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: „Háztartási tanácsadó." Héjjas Pálné előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
17.15: „Amire még ma is örömmel táncolunk." Mecseki-Reinprecht Rudolf és Polgár Tibor kétzongorás jazzműsora.
17.30: Magyar-orosz félóra.
18: Lendvai Jóska cigányzenekara muzsikál.
19: Kertészeti időszerű tanácsadó." — Horn János előadása. (A földmivelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.
19.15: Hírek.
19.25: Respighi: A madarak (Gli uccelli) a) Előjáték; b) A galamb; c) A tyúk; d) A fülemile; e) A kakuk. (Brüsszeli Királyi konservatorium zenekara vezényel Desiré Defauw. Hanglemezről.)
19.45. „A népek csalája" (Catalanum.) Vászy Péter dr. előadása.
20.15: „Operettrészletek." Közreműködik Harmath Hilda (ének), a Budapesti Hangverseny Zenekar Fridl Frigyes vezénylésével.
21.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
22: Normand Delmunt zongorázik a magyar-angol művészcsere keretében.
22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. Eszperanto hírek.
23.05: Közvetítés a Dénes-étteremből. Sárai Elemér és cigányzenekara muzsikál, Szántó Gyula énekel.
0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 18.30: Angol nyelvoktatás. J. W. Thompson előadása.
19: „Gigli filmdalokat énekel." (Hanglemezről.)
20: Hírek, ügetőversenyeredmények, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
20.20: „Bolivia határán." Matolay Tibor dr. utleírása.
20.50: Zsámboki Miklós gordonkázik, zongorakísérettel.
21.15: Tánclemezek.
22: Időjárásjelentés.

A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig ad műsort.
KASSA. 10—11: Azonos Budapest I. műsorával.
11.05: Szlovák hallgatóinknak: Sárosi levelek. Kolompos János csevegése.
11.20: Hanglemezek.
11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.
12—17.30: Azonos Budapest I. műsorával.
17.30: „Páva a varjúval." Hangjáték. Mikszáth Kálmán elbeszélése nyomán irta Fürjess Mária. Rendező: Darkó István.
18.15—0.15: Azonos Budapest I. műsorával.

KÜLFÖLD. Bécs: 18.30: Esti zene. 20: Hangverseny. — Berlin: 20: Nagy zenekar Theopold zongoraművésszel. 24: Hangverseny.

PÉNTEK

SZEPTEMBER 22.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Étrend.
10: Hírek.
10.20: „Az időjárás befolyása a csúzos betegségekre." Irta Benczur Gyula dr. (Felolvasás.)
10.45: „Tanulmányúton angol csavargók között." (Felolvasás.)
11.10. Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Rácz Zsiga cigányzenekara muzsikál.
12.40: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Sthymmel Miklós tánczenekara játszik.
14.30: Hírek.
14.45. Műsorismertetés.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: Diákfélóra: „A magyar népmese." Ortutay Gyula dr. előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
17.15: „Amire még ma is örömmel táncolunk." Mecseki-Reinprecht Rudolf és Polgár Tibor kétzongorás jazzműsora.
17.40: Gounod: Faust — balettzene (Szimfónikus zenekar, vez. Busser.) Hanglemezről.
18: Sportközlemények.
18.15: A rádió szalonzenekarának műsora. — 1. Hruby: Ábránd Suppé dallamaiból. 2. Mackeben: Keringő a „Heimat" c. filmből. 3. Rodriguez: La cumparsita — tangó. 4. Sztára Sándor: Balettzenee.
Közben 18.40: „Felolvasás a felolvasásról." Vaszary Gábor humoros csevegése.
19.15: Hírek.
19.25: „Boldog szerelem." Bajor Gizi és Uray Tivadar a világirodalom szerelmes jeleneteiben, Eyssen Irén (ének) közreműködésével. A bevezető és az összekötő szöveget Harsányi Zsolt írta. Beszélő Filótás Lili. Az énekszámokat hárfán kíséri R. Molnár Anna. Rendező Németh Antal dr.
20.10: „Modern magyar muzsika." A Budapesti Hangverseny Zenekart vezényli Rajter Lajos. Közreműködik Máthé Jolán (ének). — 1. Rózsa Miklós: Capriccio, pastorale és tánc nagyzenekarra. 2. Ottó Ferenc: a) Három imádságom; b) Nóta a Pilisről (Máthé). 3. Lajtha László Divertissement.
21: Külügyi negyedóra.
21.15: Tánclemezek.
21.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
22: Dohnányi Ernő zongorázik. — Schubert: Négy impromptu — 142 mü. 1. f-moll; 2. Asz-dur. 3. B-dur téma változatokkal. 4. f-moll.
22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23: Közvetítés a Spolarich-kávéházból. Magyar Ferkó énekel, Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál.
0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 19: Gyorsíró tanfolyam. Szlabey Géza előadása.
19.25: Mozart-művek hanglemezről.
20: Hírek magyar, szlovák és magparorosz nyelven.
20.20: Szügyi Kálmán énekel, zongorakísérettel.
20.40: „Házi fertőtlenítő szerek." Gajzágó Dezső dr. előadása.
21.10: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Rajter Lajos.
21.45: Időjárásjelentés.

A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 1—2 óráig ad műsort.
KASSA. 10—11: Azonos Budapest I. műsorával.
11.05: „Népszerű légvédelem." Lauschmann Ottó előadása.
11.20: Tánclemezek.
11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.
12—0.15: Azonos Budapest I. műsorával.

KÜLFÖLD. Bécs: 20: Klasszikus zene operarészletekkel. — Berlin: 20: Nagy zenekar zongorakettőssel és szólistákkal. — Lahti: 19.20: Szimfónikus zene.

SZOMBAT

SZEPTEMBER 23.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Étrend.
10: Hírek.
10.15: „Ifjúsági rádió." Ellátogatunk a m. kir. Hadimuzeumba." A közvetítést Budinszky Sándor vezeti.
10.45: „Mit nézzünk meg?" A Nemzeti Múzeumban a szkita aranyszarvast ismerteti László Gyula dr. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Himnusz. — Időjárásjelentés.
12.10: Endre Béla énekegyüttese.
12.40: Hírek.
13: Művészlemezek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
14.30: Hírek.
14.45: Műsorismertetés.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: Harsányi Gizi meséi.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
17.15: A rádió szalonzenekara. — 1. Wetzel: Argentinai induló. 2. Millöcker: A szép lengyel nő — olasz mazurka. 3. Lehár: Táne-szvit. 4. Lanner: A pestiek, — keringő. 5. Fall Leó: Sztambul rózsája — egyveleg.
18: A m. kir. Posta műszaki tanácsadója.
18.25: Ádám Piri dalokat énekel zongorakísérettel. — 1. Buday Dénes: Testamentum (Juhász Gy. verse). 2. Pongrácz László: Szakítás. 3. Bárczi Tibor: Koldusok. 4. ifj. Szabó Béla: Muzsikáló óra. 5. Seress Rezső: A kő. 6. Szirmai Albert: Furulya.
18.45: „Szarvasbőgés." Közvetítés a kalocsai érseki erdőből. Beszél Budinszky Sándor. (Hangfelvétel.)
19.15: Hírek.
19.25: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara muzsikál.
20.10: „Vidám, tarka est." Rendező Kiszely Gyula.
21.40: Hírek. időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
22: Melles Béla zenekara. — Vezényel Vincze Ottó. Közreműködik Bisztriczky Tibor (hegedű).
22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23: Táncoljunk.
23: Ilniczky László jazz-zenekara
23.20: Kurina Simi cigányzenekara
23.40: Tánclemezek.
0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 18.25: A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája.
19.30: „Drávamellék." Irta Aldobolyi Nagy Miklós. (Felolvasás.)
20: Hírek, lóversenyeredmények, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven.
20.20: Wagner: Walkür-részletek — hanglemezről.
20.55: „Vadászpuskával a braziliai őserdőben." Irta Molnár Gábor. (Felolvasás.)
21.20: Melles Béla zenekara.
21.45: Időjárásjelentés.

A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS 24—1 óráig ad műsort.
KASSA. 10—11: Azonos Budapest I. műsorával.
11.05: „A Kárpátok legendája." Khin Antal előadása.
11.25: Hanglemezek.
11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.
12—15.25: Azonos Budapest I. műsorával.
15.25: A 21-ik honvéd gyalogezred zenekarának műsora. Vezényel Hadnyi Antal.
16.15—18.25: Azonos Budapest I. műsorával.
18.25—18.50: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája Közvetítésátvétel Bp. II.-ről.)
18.50—0.15: Azonos Budapest I. műsorával.

KÜLFÖLD. Bécs: 18.30: Régi zene vonósnégyesre. 19.15: Aida-részletek — Berlin: 18: Szórakoztató zene. 21: Hangverseny.

Magyarország gazdasági helyzete kedvező

Az ország számos termelvényét kedvezőbben értékesítheti.

Budapest, szept. 16. A jelenlegi nemzetközi bonyodalmak Magyarországot gazdaságilag és pénzügyileg nagymértékben konszolidált állapotban találták és jelentékeny részben ennek tulajdonítható, hogy közönségünk nyugalommal és hidegvérrel viseltetik az eseményekekl szemben. Az európai háború Magyarország gazdasági életét komoly megrázkódtatással nem fenyegeti, sőt egyes viszonylatokban kedvező hatások is állanak elő. **Igy a háborús felek növekvő szükséglete s a tengerentúli kereskedelem akadályai folytán Magyarország számos termelvényét kedvező feltételek mellett értékesítheti, sőt számítani lehet arra is, hogy olyan államok is érdeklődni fognak a magyarországi termékek iránt, amelyek eddig egyéb piacokon szerezték be szükségleteiket.**

Az ország úgyszólván minden elsőrendő életszükségleti cikkel **bőven el van látva** és jelentékeny tartalékokkal rendelkezik.

A jelenlegi európai helyzet mellett nem lehet eléggé nyomatékosan rámutatni arra a kedvező helyzetre, amelyben Magyarország van az élelmiszerellátás és a legfontosabb nyeranyagok tekintetében.

A legutóbbi termésjelentések szerint 30.5 millió mázsa rekord búzatermés várható, ugyancsak jónak mondható a termés egyéb kalászosokban és a némieleg gyengébb tengeri terméstől eltekintve, a többi terméseredmények is kielégítőek.

Mi jár a munkaadótól a bevonult alkalmazottnak

A m. kir. miniszteriumnak 8260—1939. M. E. sz. rendelete (megjelent a Budapesti Közlöny folyó évi szeptember hó 2-i 199. számában) a rendkívüli fegyvergyakorlattal kapcsolatban kibocsátott egyes rendeletek hatályát kiterjeszti olyformán, hogy e rendeletek hatálya további intézkedésig *kivételesen kiterjed minden olyan személyre, aki tartaléki vagy póttartaléki szolgálati kötelezettsége alapján tényleges katonai szolgálatot teljesít.*

A rendelet alá eső alkalmazottat a bevonulás ideje alatt a munkaadó *felmondással sem bocsáthatja el.* A rendelet hatálybalépése előtt, de a bevonulás ideje alatt történt ilyen elbocsátás *hatálytalan* még abban az esetben is, ha azt az alkalmazott tudomásulvette. Bevonulás előtt történt felmondás esetében a felmondási idő folyása a bevonulás tartama alatt *szünetel.* Az alkalmazott a feygvergyakorlatról való elbocsátás után *8 napon belül jelentkezni köteles munkaadójánál,* ellenkező esetben a munkaadó a szolgálati viszonyt *azonnali hatállyal felbonthatja.*

Heti fizetésű alkalmazottnak teljes *kétheti,* havi fizetésesnek *egyhavi* teljes szolgálati járandóságát köteles a munkadó *az egyébként fennálló esedékességi időpontban kiszolgáltatni.* Ha a szolgálati járandóság előre jár, az előre kifizetett összeget a munkaadó bevonulás okából *vissza nem követelheti* és ezenfelül a hetenként előre esedékes járandóságot az alkalmazottnak *a bevonulást követő hétre is* teljes összegében megfizetni köteles. *Természetbeni lakás a bevonulás egész tartama alatt az alkalmazott, illetőleg családja részére fenntartandó.* Az újra munkábalépés napjától az alkalmazottat *a bevonulás előtt fennálló szolgálati járandóság illeti meg.*

Az *alkalmazott eltartotjának* (feleség, gyermek, vagy más eltartandó keresetképtelen hozzátartozó) *a fenti fizetett idő lejárta után* a munkáltató tartási hozzájárulást köteles kiszolgáltatni, ha az eltartottak létfenntartásukra *elegendő ellátásban egyébként nem részesülnek.* Az a körülmény, hogy az eltartottak *a kincstártól családi seéglyt kapnak, a rászorultságot egymagában is kellőképpen igazolja.* A tartási hozzájárulás *csak legénységi állományban* katonai szolgálatot teljesítő egyéneknél jár és a következő: egy eltartott esetében a havi (illetőleg négyheti *járandóság 50 százaléka,* mely minden egyes további eltartott után *10—10 százalékkal emelkedik.* Ez nem haladhatja meg *a szolgálati járandóság teljes összegét,* ugyanakkor azonban, ha az alkalmazott tisztviselő, összesen *legfeljebb havi 100 pengő,* ha pedig a jelen rendelet hatálya alá tartozó más személy, összesen *legfeljebb 70 pengő* az az összeg, amelyet a munkaadó az eltartottak részére kifizetni köteles. *Természetbeni lakást* a kiszámításnál nem lehet számításba venni, úgyszintén semmiféle, az alkalmazottal szemben fennálló *ellenkövetelést sem.* A munkaadó a hozzájárulást *minden hó ötödik napján egyösszegben, készpénzben* tartozik kiszolgáltatni. Ha az alkalmazott ismét belép, az előre kifizetett hozzájárulás összegét *arányosan kell levonni.*

Nem köteles tartási hozzájárulást fizetni az a munkaadó, aki *maga is bevonult* és emiatt üzletét *nem tudja folytatni. Egészen vagy részben mentesíthető* a tartási hozzájárulás alól az a munkaadó, aki fegyvergyakorlatra maga is *bevonult és üzletét emiatt lényegesen kisebb jövedelmezőségegl folytathatja,* vagy az a munkáltató, aki üzletében *ötnél kevesebb alkalmazottat* foglalkoztat és a tartásdíjhozzájárulás az üzlet jövedelmezőségével *feltűnő aránytalanságban álló.*

Felvidéki jóforgalmu ügyvédi iroda átadó.

Pénz nem kell. Cím a kiadóban

Burgondia-utca 4 alatt baromfivásárlás megkezdődött.

Embervért tartalékolnak a hadikórházak részére

A háborúban nemcsak a tankokat, repülőgépeket és a háború egyéb félelmetes kellékeit kell minél nagyobb számban és mennyiségben felhalmozni, hanem óriási mennyiségű embervért is kell tartalékolni. Hát vajjon mire való az — embervér? A legmagasztosabb feladatra: arra ugyanis, hogy azokat a hős katonákat, akik vérük hullásával életüket áldozzák a harc mezején, talán még az utolsó pillanatban is visszaránthassuk az elmulásnak: a halálnak ölelő karjaiból.

Egy alig harmincéves fiatalembert szemelt ki arra a magasztos feladatra a Sors, hogy megtalálja azt a rejtélyes kulcsot, amely minden esetben teljes biztonsággal lehetővé teszi, hogy a vérátömlesztés valóban új élet kezdetét jelentse s hogy annak keresztülvitele száz százalékig teljesen veszélytelen legyen arra nézve is, aki a vérét másik embertársa rendelkezésére bocsátja és arra is, aki már az utolsó lélekzetvétellel küzd az egyetlen kincsért: az Életért!

A világhírű bécsi kórbonctanárnak, Weichelsbaum-nak volt egy fiatal asszisztense, akinek az a furcsa ötlete támadt, hogy ő végig vizsgálja az állatok s mindenfajta embernek vérét, van-e köztük valami különbség annak összetételében. És eközben valóban csodálatos eredményekre jutott: azt találta ugyanis, hogy az egész földkerekség emberiségét a vérük összetétele szempontjából három, illetőleg négy csoportba lehet osztani. Ez a fiatalember, akit Landsteiner Károlynak hívnak és aki egy kis bécsi szatócsboltosnak tizedik fia volt, egy csepp vért vett az egyik embertől és ugyanakkor a másik embertől is vett egy néhány csepp vért és ezt az utóbbit pár percig állni hagyta. Mindnyájan láttuk már, hogy az állni hagyott vér megalszik és belőle egy kis sárgás színű folyadék: az úgynevezett vérsavó (latinul szérumnak hívják) folyik ki. Landsteiner azt cselekedte, hogy az egyik embertől vett vércseppet összekeverte a másik embertől kapott teljesen tiszta sárga színű vérsavóval.

És ha erre a műveletre a vérsavó megzavarosodott, vagyis ha elvesztette tiszta, átlátszó, üvegszerű sárga színét, akkor kiderült, hogy a két ember vére nem hasonlít egymáshoz, vagyis hogy az első ember vérét nem lehet veszély nélkül átömleszteni a másik emberbe. Viszont az esetben, ha az egyik embertől vett vércsepp nem zavarosította meg a másik ember vérsavóját, hanem azt tisztán hagyta, akkor a két ember vére egymással rokon és most minden veszély nélkül lehet az első vérét a másodikba átvinni.

Ezeket a vizsgálatokat éveken át a legnagyobbb pontossággal végezte és ez alapon azt a bámulatos tudományos felfedezést tette, hogy az egész világ összes népeinek vére, korra, nemre, fajokra, egészségre és betegségre való tekintet nélkül, mindössze négy csoportra osztható. Ezeket az egyes csoportokat betűkkel jelezte. Az egyik csoportot A-nak, a másikat B-nek, a harmadikat AB-nek és a negyediket C-nek nevezte el. Most már könnyű volt az útja: ha az A savó nem csapja össze (vagyis zavarosítja el) a másik ember vértesteit s a B igen, akkor a vizsgált egyén az A csoporthoz tartozik. Ha az A savócsöppben áll be a zavarodás, úgy a vizsgált ember a B-csoporthoz tartozik. Ha mindkét vércseppben zavarodás következik be, úgy az átömlesztésre kijelölt ember az AB-csoportba tartozik. És végül, ha mindkét vércsepp a vérsavó hozzáadására tiszta marad, úgy a C-csoportba tartozik a vizsgált egyén. A zavarodás öt perc alatt éri el tetőfokát, úgyhogy az eredmény, vagyis az, hogy az egyik egyén vére hasonló-e a másikhoz, már rövid egynéhány perc alatt leolvasható.

Landsteiner több ezer esetben végezte ezeket a vizsgálatokat és ezek eredményeképpen az a bámulatos tapasztalat derült ki, hogy minden népfajnál egyaránt megtalálható mind a négy vércsoport,

Ajánljuk a hölgyeknek,

hogy saját érdekükben használják rendszeres a híres

nagyenyedi Kovács krémet

a nagyenyedi **Kovács** boraxszappannal. A legelhanyagoltabb arcbőrt is rövid idő alatt tökéletesen rendbe hozza! Éjjeli használatra kék, nappali használatra sárga csomagolásban.

x **Schaff Margit** tánciskolája a „Szárnyaskerék"-ben (Hunyadi u. 9.) október 1-én megnyilik.

42070-1939. II.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter úr az olyan gazdasági cselédek és munkások, földmunkások (kubikos) részére, akik az egy helyben töltött hosszú szolgálatuk, munkásságuk által társaik közül kitűntek, hűséges szolgálatuk elismeréseként — az elmult évkhez hasonlóan — az 1940. évben is pénzbeli jutalmat és elismerő oklevelet kíván adományozni. Felhívom ebből a célból azokat a munkaadókat, akiknél olyan gazdasági cseléd szolgál, aki példás és hűséges viselkedése mellett legalább 25 éves töltött egy munkaadónál, illetve egy gazdaságban, hogy ezeknek a cselédeknek nevét, lakását, személyi és szolgálati adatait az I. fokú közig. hatóságnál, vagy a Debreceni Gazdasági Egyesületnél 1939. évi október 1-ig jelentsék be. A kizárólag háztartási munkát végző (belső) cselédek, továbbá az olyanok, akik a multban már ilyen kitüntetésben részesültek, jutalmazásra nem jelenthetők be.

Polgármester.

Előretolt állás a nyugati fronton.

A lengyelországi harcok alatt a lakosság földalatti vermekben keresett menedéket. A harcok elmultával előjönnek a rejtekhelyről.

Eltünt gyilkos, meglépett áldozat az Acsádi-uti hőforrás mellett

Rémdrámát jelentettek be a rendőrség központi ügyeletén

A rendőrség központi ügyeletén az óramutató már éjfél felé vánszorgott. Unalmas, eseménytelen csend feküdt a szobára, melyben csak az ügyeletes detektív, Kovács Gusztáv tollának sercegése hasított bele, hogy az akták felé hajolva dolgozott.

Egyszer azonban, éppen a kísértetek órájában, éjfélkor közeledő léptek zaja dörömbölt bele a feneketlen csöndbe. Dr. Maly Sándor, az ügyeletes rendőrtiszt felfigyelt.

— Na, úgylátszik mégis lesz valami — mondotta Kovács Gusztáv detektívnek.

Valóban a következő pillanatban felpattant az ajtó és porosan, izzadtan, kipirult arccal állt egy tagbaszakadt magyar a küszöbön.

— Na, mi ujság? — érdeklődött a féltől Kovács Gusztáv detektív. — Mivel szolgálhatunk?

A jövevény a rémülettől nehezen forgó nyelvvel (később kiderült, hogy a rémület mellett némi italok is közrejátszottak a nyelv vontatott forgásában) mondotta:

— Meggyilkolták ... s ott hever a vérében ...

— Kit ... beszéljen gyorsan — ugrott fel az izig-vérig rendőrember hirtelen kinyillott érdeklődésével Kovács Gusztáv detektív.

A fél szaggatottan, de eléggé értelmesen előadta pár perc alatt az eseményeket, melyek annyira felduláták. Ez pedig a következő volt.

Kerékpárján nyugodtan karikázott az Acsádi és Sámsoni utak környékén a szép, holdfényes éjszakában. Egyszerre csak a hőforrás telepének közelében vérfagyasztó kiáltozásra lett figyelmes. Rosszat sejtve kerékpárján nyomban odahajtott és akkor már csak azt látta, hogy a földön véresen, holtan fekszik egy férfi. Mellette másik két ember, akik nyilván a gyilkosok voltak.

Szerencsére a következő percben a segélykiáltásokra és az azt megelőző harsány civakodásra egész sereg ember jött elő, akik a két tettesre vetették magukat. Egyiknek sikerült elmenekülnie, a másik azonban kézrekerült. Az emberek elfogták és összekötötték. Mikor pedig ő ezt látta, elhatározta, hogy nyomban értesíti a rendőrséget. Kerékpárra kapott és lélekszakadva ért be a rendőrségre megtenni észrevételeit.

— A mentőket nem értesítette véletlenül — aggodalmaskodott Kovács Gusztáv, akinek nem tudni miért, talán annak a bizonyos hatodik érzéknek sugalma folytán, gyanus volt az egész eset. Hátha még van élet abban a szegény emberben ...

— Ki van zárva — jelentette ki a panaszos ellentmondást nem tűrő határozottsággal. Az már akkor régen meghalt.

A rémhír, bármilyen gyanus volt is, mégis gyilkosságról beszélt. Nyomban lázas izgalom, rendőrök értesítése, helyszínelés, utánanézni a borzalmas gyilkosságnak, mely vakító holdsugárnál a debreceni hőforrás felbuggyanásának páradús, romantikus helyén történt.

Alig negyedóra alatt a helyszínen volt a rendőrség. Mély csend fogadta őket. A gyilkosnak a megkötözött vérebnek schol semmi nyoma. De úgylátszik kimenője volt az áldozatnak is és a vérbefagyott hulla egyszerűen fogta magát és odébb állt ... A feldühödött tömegből senki, mindenütt csak a mélyen, rejtelmesen hallgató éjszaka.

A rendőrség azonban nem azért rendőrség, hogy egykettőre fényt ne derített volna az esetre. Eszerint azonban bizony nagyon leegyszerüsödött a gyilkossagnak indult eseménysorozat. Történt pedig az, hogy volt a közelben egy nagy cigánylakodalom sürű evéssel és még sürűbb ivással. Ennek következményeként az egyik vendég célzást tett a menyasszony erkölcseire. Ennek a meggondolatlan kijelentésnek lett a következménye, hogy a vőlegény és egyik barátja nyakánál fogva megragadták a fecsegő lovagot, kivitték a hőforrás viz partjára és ott alaposan helybenhagyták. A cigány, hogy ne üssék tovább, tette magát, mint akiből elszállott a lélek. A két tettes erre megijedt és azon tanakodott, hogy most mit csináljanak. Közben felkerekedett az egész násznép, hogy megakadályozza a készülő vérontást és ebben a pillanatban már szükségtelenül, összekötözték a vőlegényt és visszahurcolták a vacsorához. A panaszos ennek a jelenetnek volt tanuja s ebből kovácsolta a gyilkosság meséjét. Pedig, ha még néhány percig ott marad, láthatta volna, hogy a vőlegény megszelidülve mutat a földön heverő és vérző fecsegőre:

— Én pedig a jó cimborám nélkül tapodtat se teszek!

Majd gyöngéden oldalbarugva az illetőt, ilykép szólt hozzá:

— Gyere, te bibas, igyunk egy pohárral erre a nagy ijedtségre.

Ezen szép szavakra a földön dermedten heverő, vérző holttest is megelevenedett és fürgén talpra ugorván karonfogta a tettest s a gyilkos áldozatával együtt indult folytatni az ivást.

Igy ért humoros véget egy véres rémdrámának indult eset Debrecenben.

Remek szereposztásban, újszerü rendezésben kerül előadásra a János vitéz

Beszélgetés Frimmer Pál rendezővel.

A Kollégium környékén mostanában szinte naponta visszatérő jelenség, hogy az emberek csoportba verődnek és áhítatos gyönyörűséggel hallgatnak ... Nem csoda, hiszen szebbnél szebb hangok szólóján, majd a hatalmas, száztagú kórus érces hangján a legszebb, legpoétikusabb magyar daljátéknak, a János vitéz-nek gyönyörű melódiái ömlenek ki az uccára, ahogy az öreg Kollégium falai visszahangozzák az előadás lelkes, gondos előkészületeit.

A finom, léleksimogató melódiák, bársonyos hangok az ujságírót is becsalták a próbára, ahol *Csősz László* karmester, a darab zenei rendezője és betanítója karmesteri pálcával kezében oktatott, rendezett, utasításokat adott. Arról szó sem lehetett, hogy egy interjuerejéig közelébe férkőzzünk. Hasonlóan elfoglalva, a szereplők gyűrűjében találtuk meg *Frimmer Pált*, a kitűnő rendezőt, aki a prózai részt rendezte, megtüzdelve az előadást finom, eredeti ötletekkel. Élvezett volt nézni rendezését, ahogy minden szerepet megjátszott, útbaigazításokat adott, kedvesen tanácsokat osztott. Végre sikerült pár perere kiragadnunk és nekiszegeztük a kérdést:

— Mint rendező hogy van megelégedve a szereplőkkel?

— Röviden válaszolhatok, nagyon meg vagyok elégedve. A szereplők kiválasztása igen szerencsés, valamennyien elsők szereprekörükben, úgyannyira, hogy itt a műkedvelő jelző értelmet változtat, hiszen csak foglalkozás szerint nem színészek. Természetesen ezzel azt is kifejeztem, hogy nem rendelkeznek azzal a gyakorlattal, mint hivatásos kollégái, de ez csak próbatöbbletet jelent. Ez viszont, hogy úgy mondjam, belső titok, mert az előadáson nem érzik meg.

— Ha egyenként vesszük a főszereplőket, találunk ismert, kiforrott művészeket. *Takács Paulát* jól ismeri nemcsak Debrecen, de az ország közönsége is úgy a rádióból, mint a hangvresenypódiumról. Mint operaénekes az elsők között áll

Ujvárossyné Kovács Kató régi kedvence a debreceni közönségnek. Ideálisabb választást az Iluska szerepére elképzelni sem tudok. Őt egyébként sokat hallhattuk már a Csokonai-színházban is a zenede által rendezett operákban.

— János vitéz szerepében *Tóvölgyi Titusz* excellál. Őt kevésbé ismeri a debreceni közönség, nemrégen jött Debrecenbe Pestről. Férfias megjelenése, intelligens játékmodora és felfogása mellett igen képzett énekes.

— Bagó trombitás szimpatikus szerepében *Szabó Bélát* országos viszonylatban, beleértve Pestet is, a legjobbak közé lehet sorozni.

— A gonosz mostoha szerepében új erővel fogunk megismerkedni *Oláh Gézáné* személyében, akinek a jelek szerint igen nagy sikere lesz.

— A francia király mulatságos alakját szintén régi kedvencünk, *Zengewald Gyula* viszi színpadra a tőle megszokott rutinnal és finom humorral.

— A strázsamester szerepében új embert avatunk *Gellért László* személyében. Őt külön meglepetésnek tartom.

— De jók valamennyien a kisebb szerepekben is. Ha színházam volna, valamennyiöket szerződtetném. Különösen, ha olyan kiváló művészember kezében volnának ott is zenei téren, mint *Csősz László*, aki nemcsak nagy tudásával, elmélyült finomsággal, de határozott és biztos meglátással épít ki minden motivumot. A János vitéz színrehozásánál a munka 75 százaléka az övé, hiszen daljátékról van szó. Ő mellette a prózai rész rendezése külön élvezet.

— Egy szerepről nem esett szó — tesszük fel a kérdést Frimmer Pálnak —, a falu csőszéről.

— Bocsánat, kezdődik a második felvonás próbája. Erről ne beszéljünk — mondotta szerényen. Azzal már ment is vissza rendezni a János vitézt.

Az ujságíró pedig a látottak alapján megállapíthatta, hogy a darab szeptember 23-iki és 24-iki előadása olyan forró, igazi siker lesz, amilyennek már régen nem voltak tanui a Csokonai-színház öreg falai.

Meteor mozi műsora

= **Ma utoljára! 3, 5, 7, 9 órakor: »BESZÁLLÁSOLÁS« (Páger, Rajnay, Kabos). Szerdán: »CÁRNŐ KEGYENCE«. Csütörtökön: »Veszedelmes életkor.«**

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Debrecen, József kir. herceg ucca 1. szám. Telefon nappal: 27-69. (3 mellékállomás), éjjel 27-89, 11-33. Előfizetési árak havonta 3.— pengő, negyedévenkint 9.— pengő, félévre 18.— pengő, egész évre 36.— pengő. Egyes szám ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

GYÓGYSZERTÁRAK éjjeli szolgálata 1939 évi szeptember 16-tól 23-ig: „Megváltó“ Piac ucca 18., telefon: 14-69. — **„Tisza“** Magoss György-tér 9. szám, telefon: 24-52. — **„II. Rákóczy“** Külsővásár-tér és Miklós u. sarok, telefon: 23-43. — **„Sztankay“** Szent Anna ucca 64. sz., telefon: 25-58. szám.

MENTŐK TELEFONSZÁMA: 04. RENDŐRSÉGI TELEFON: 20-45.

Temetés

Most ősszel a lelkem gyászruhát visel,
Mosolygó arcú ijedt idegen,
Ábrándos álmú szűzi szerelem
Halott hősét nem régen temette el.

Nyugtalan vággyal örök csodára lesve
Kutatta álmok vágyak városát,
De hazug hiten Judás csókon át
Fáradt halálig hiába kereste . . .

Később már olcsón eladna mindent:
Tornyosult áldást tarka álmokat,
De a világ semmit el nem fogad,

Mert az évek letépik a vágyat,
Megölik a mosolygást az álmot
S a feltámadást hiába várod.

FALUHELYI LÁSZLÓ.

— **Vasárnapi istentiszteleti rend a református templomokban:** Nagytemplomban délelőtt 10 órakor Csutoros Sándor, délután 5 órakor Csutoros Sándor. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor Uray Sándor, 11 órakor Baja Mihály, délután 5 órakor Nagy Sándor. — Kossuth uccai templomban délelőtt 10 órakor dr Farkas Pál, délután 5 órakor dr Bartha Tibor. — Károli Gáspár-téri templomban délelőtt 9 órakor Kolozsváry Kiss László délután 4 órakor Peleskey Károly. — Ispotály templomban délelőtt 10 órakor Birinyi János, délután 5 órakor Kulcsár Dezső. — Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor dr Hegyaljai-Kiss Géza, délután 3 órakor Márki Kálmán. — Homokkerti templomban délelőtt 10 órakor Kulcsár Ferenc, délután 5 órakor Kovács József. — Nyilastelepi templomban délelőtt 10 órakor Mezey Béla, délután 3 órakor Orosz János. — Csapókerti templomban délelőtt 10 órakor dr Dancsházy Sándor, délután 3 órakor Balogh József. — Kerekestelepi templomban délelőtt 10 órakor Kovács József, délután 5 órakor Kulcsár Ferenc — Nyulasi állami iskolában délelőtt 10 órakor Szabó Gábor. — Téglaskerti állami iskolában délelőtt 10 órakor Orbán Zoltán. — Téglavetői gyülekezeti házban délután 3 órakor Kováts Árpád. — Wolaffkatelepi olvasókörben délután 3 órakor Nagy Sándor th. — Olajütői imaházban délután 3 órakor Mezey Béla. — **Tanyai istentiszteletek** Belsőohat délelőtt 8 órakor vitéz Szabó Endre. — Ohattelekháza délelőtt 11 órakor vitéz Szabó Endre — Egyek délután 3 órakor vitéz Szabó Endre. Pallag délelőtt 9 órakor Erdei Mihály. Szepes délelőtt 9 órakor Papp Géza — Hosszúpályi út délután 2 órakor Papp Géza. — Kösélyszeg délután 2 órakor Hézser Zoltán. — Nagyhegyes délelőtt 9 órakor Rápolthy Árpád. — Ondód I. Kádár dűlő délelőtt 11 órakor Rápolty Árpád. — Fancsika délelőtt 9 órakor Biró Béla. — Nagycserei iskola délelőtt 11 órakor Biró Béla. — Szata délután 2 órakor Biró Béla.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
Magyar Gépgyári művek R. T. gépeinek eladása
Ráhmer Sándornénál
Debrecen, Deák Ferenc-utca 11 szám. (Szemben a Törvényszékkel.)
Telefon 29—62. Olcsó árak. Kényelmes fizetési feltételek.

— **Primicia a Szent Anna uccai plébánia templomban.** Rendes vasárnapi miserend, misekezdetek reggel 6, 7, 8, 9 órakor. Féltíz órakor nagymise keretében mutatja be első szentmiséjét Fényi Ottó premontrei áldozópap. Kézvezetője Mellau Márton pápai prelátus. A mise keretében szentbeszédet mond Kovács Kandid premontrei perjel. A további misék kezdete 11, háromnegyed 12 és félegy órakor. — A kertségekben és kápolnákban a múlt heti miserend az irányadó.

— **Istentiszteletek a gör. kat. templomban.** D. e. ¼ 8 órakor reggeli istentisztelet, 8 órakor diákmise, 9 órakor katonamise, 10 órakor nagy szentmise szentbeszéddel. ¾ 12 órakor csendes szentmise. D. u. fél 4 órakor rózsafűzérájtatosság, 4 órakor vecsernye, utána szentségimádás.

— **Az evangelikus templomban** vasárnap délelőtt 9 órakor ifjúsági istentisztelet, prédikál: Labossa Lajos vallástanító lelkész — Délelőtt 10 órakor gyülekezeti istentisztelet prédikál Pass László tb., esperes, lelkész. — Este 6 óra 30 perckor szórványistentisztelet Hajdúszoboszlón az állami polgári iskolában, prédikál: Krecsák Kálmán segédlelkész.

— **Istentiszteletek a baptista imaházban.** A szappanosuccai imaházban vasárnap délelőtt félkilenctől féltizenegy óráig imaóra, féltíztől féltizenegy óráig prédikáció, tizenegytől tizenkét óráig vasárnapi iskola. — Délután 6—8 óráig vallásosestély, vegyeskar és zeneszámokkal. — Szerdán este 7—8 óráig bibliaóra. — Pénteken este 7—8 óráig imaóra.

— **A Déri Muzeum ma, vasárnap 9—1 óráig nyitva.** Belépődíj nincs. A Baltazár Dezső u. 2. sz. iskolaépületben elhelyezett Thalyszoba épületjavitási munkálatok miatt zárva. A Közművelődési könyvtár egész nap zárva. A Kollégiumi jubileumi alkalmi képkiállítás szept. 24-én nyilik meg a Déri Muzeumban.

— **Térzene a Déri-téren.** Ma vasárnap, szeptember hó 17-én a honvédzenekar Somlai Ádám alhadnagy vezénylésével fél 12 órától fél 1 óráig a Déri-téren térzenét tart a következő műsorral: Seregi: József nádor induló. Bednarz: Cica, keringő. Balfé: Cigánynő c. opera, nyitány. Bizett: Carmen c. opera, ábránd. Brahms: V. számú magyar tánc. Dostal: Katona, induló. Bachó: Magyar népdalegyveleg. Bachó: Ludovika, induló.

x **Dr Kürthyné Máriássy Magda** táncintézetében 20-án kezdők, 23-án haladók részére tanfolyam kezdődik. Péterfia 30. szám.

— **Tanévmegnyitás.** A debreceni gör. kat. elemi népiskola ünnepélyes megnyitása f. hó 18-án, hétfőn tartatik meg. Reggel 8 órakor Veni Sancte, utána az iskola dísztermében megnyitó ünnepély.

— **Dr. Tasnádi Nagy András igazságügyminisztert Hajduszoboszló népes ref. gyülekezete tiszteletbeli főgondnokának kéri fel, Hajduszoboszló város pedig díszpolgárává választotta.** A díszpolgári oklevelet szeptember 24-én ünnepélyes keretek között nyujtja át Hajduszoboszló közönségének küldöttsége.

— **Az evangelizációs előadások nagy érdeklődés mellett folynak Hajduszoboszlón.** Legutóbb dr. Bartha Tibor debreceni segédlelkész magyarázta két alkalommal 500 résztvevő előtt a szentirást. A közeljövőben Ecsedy Aladár tahitótfalusi lelkész és dr. Vasady Béla egyetemi tanár kezdi meg evangelizáló előadásait. A Bélteky Lajos lelkész vezetése alatt szép sikerrel működő női bibliakör dr. Révész Imre püspök nejének felhívására 50 pengőt tudott küldeni a szegény ref. papi özvegyek és árvák gyorssegély akciójára.

x **Dr László Erzsébet** közép- és keresk. iskolákra képesített tanár, német francia és angol nyelvtanítását megkezdte, Vörösmarty ucca 14. szám.

— **Rendőrök harcoltak egy ittas társasággal** Budapesten a Soroksári úton. A részegek nem engedelmeskedtek, sőt verekedni kezdtek, mire a rendőrök kardot rántotak és úgy fékezték meg a garázdatársaságot. A verekedés egyik kezdeményezője, Liebe József súlyos sérüléssel a kórházba került.

= **Vattay Margit tánciskolájában**, október elsején főiskolai hallgatók kolonja kezdődik. Kossuth ucca 11.

— **A hamburgi állatkertből** vidékre szállították az elefántokat és tevéket s a mezőgazdaságban használják fel vontatásra.

= **Dr. Tatár József** szemorvos, klinikai tanársegéd rendelőjét a Ferenc József-út 49. számú házban megnyitotta. Rendel d. e. fél8—fél 9-ig, délután fél 3—fél 5-ig. Telefon 31-36.

x **Bálint (Weissmann) Magda** okl. nyelvmester, a francia, német, angol nyelvek tanítását megkezdi. Órák megbeszélése: Werbőczy ucca 4. sz. II. 7. (Iparkamara épület).

— **Beiratások a református elemi iskolákba** folyó hó 18. és 19-én hétfőn és kedden lesznek minden iskolában. Ahol a tantermek ez időpontig megüresednek, ott a tanítás haladéktalanul kezdetét veszi. A többiekről a hirlapok útján fog értesítést adni az Iskolaszék.

x **Vattay Margit** táncintézetében szeptember 20-án zártkörű diáktanfolyam kezdődik Kossuth u. 11.

— **Arcába harapott a ló** Lengyel László 15 éves asztalostanonc Honvéd ucca 75. szám alatti lakosnak, amint a Csapó ucca 25. szám alatt levő munkahelyén befogni igyekezett szekérbe az állatot. A mentők részesitették elsősegélyben.

= **Fischer Anny** grenoblei egyetemen végzett nyelvmester, francia órákat ad. Csapó ucca 54.

Abbázia Hotel Auguszt
Elsőrangu szálló és pensio. Kitünő magyar konyha és személyzet
Felvilágositást nyujt Auguszt cukrászda, Bpest, I. Krisztina tér 3. Délután 4—7 óráig.

Családi értesítés:

Asztalos Ágnes
(Debrecen) és
Dr. Erdélyi István
orvos (Békéscsaba)
jegyesek.

— **Megjelent a Tiszántúli Gazdák új száma.** Tartalma most is, mint mindig, kitűnő, értékes. Hank Olivér „Mezőgazdasági termelésünk átszervezésének természeti és gazdasági feltételei című“ cikke vezeti be a lapot, melyben megtaláljuk a szakcikkeken kívül az aktuális törvényeket, rendeleteket is, melyek a mezőgazdát érdeklik.

x **Dr Borsos Ida bőrgyógyász**, kozmetikai szakorvos, rendelését újból megkezdte, Batthyány ucca 12.

— **Sikkasztás miatt a rendőrség őrizetbe vett** két foglalkozásnélküli egyént, K. Sándort és B. Sándort. Kihallgatásuk befejeztével mindkettőjüket átadták az ügyészségnek.

— **A városi zeneiskolában** a beiratkozások délelőtt 9—1 óráig és délután 3—6 óráig. Bővebb felvilágositás nyerhető a városi zeneiskola titkári hivatalában, naponta a fenti időben.

— **Konyhakéssel ment a bálba** Kiss János 20 éves tóalmási gazdalegény. A bálban összeveszett Nagy Ferenc gazdával, akit agyon szúrt a bálteremben. A pestvidéki törvényszék most vonta kérdőre és elítélte hét évi fegyházra. A legény azzal védekezett, hogy ő nem azért vitte magával a konyhakést, hogy Nagy Ferencet leszúrja, csak azért volt a csizmaszárban a kés, mert úgy szokás a tóalmási bálokra járni.

— **A földesi gyermekgyilkosság** ügyében a debreceni vizsgálóbiró befejezte a kihallgatásokat. Megállapitották, hogy a fiatalkorú leány a szülés után megfojtotta gyermekét és úgy ásta el. Az eljárás folyik a fiatalkorú leányanya ellen. Az orvosszakértő nem tartja kizártnak, hogy pillanatnyi elmezavarában követte el a gyilkosságot.

DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEM GAZDASÁGI HIVATALA.
2497/1939. gh. sz.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem gazdasági hivatala 1939. évi november 1-től 1940 december hó 31-ig szükséges tej, fűszer és gyarmatáruk, só, cukor és ásványvizek, konzervek és szárazfőzelékek szállitására folyó évi szeptember hó 27-én d. e. fél 11 órakor az egyetemi gazdasági hivatalban (Klinikai telep, felvételi épület) nyilvános versenytárgyalást tart.

Bánatpénz 2%.

A versenytárgyalásra vonatkozó nyomtatványok a gazdasági hivatalban szerezhetők be.

Debrecen, 1939 szeptember 6.

EGYETEMI GAZDASÁGI HIVATALI IGAZGATÓ

LENGYEL FOGLYOKAT KISÉRNEK A NÉMET KATONÁK.

Anyakönyvi hírek

Születések: Dede Lajos földműves, leány Anna. Püspök Lajos lakatos, Luther ucca 20. fiú Lajos. Nyiri János szobafestősegéd, Virág ucca 31., fiú Ernő. Gyarmati János MÁV kalauzjelölt, Epreskert ucca 7., fiú János. Kállai Imre kocsis, Bellegelő 240, leány Erzsébet. Debreceni Ferenc rendőrfőtörzsőrmester, Kishegyesi út 38., leány Katalin. Fazekas Sándor villanyszerelősegéd, Babér ucca 5., fiú Sándor. — Révi Imre műszerész, Hatvan ucca 66., leány Mária. Pénzes Lajos lakatossegéd, Ovoda ucca 16. lány Ilona. Ballók Ferenc földműves, Tisza csege, fiú Ernő. Varga Sándor fodrászsegéd, Timár ucca 23., fiú István. Kelemen Andor nyug. detektív, Kossuth ucca 34., fiú János. Rácz Imre zenész, Erzsébet ucca 100., fiú Béla. Balázsi Sándor városi tisztviselő, György ucca 9. szám, fiú József. Szőke Ferenc gazdálkodó, Nagycsere 103., leány Ibolya. Bakk Imre napszámos, H.Böszörmény, leány Mária. Kiss István hentessegéd, Böszörményi út 87., fiú András. Barna Márton napszámos, Hajdúböszörmény fiú Márton. Wiener Salamon mészkereskedő, Püspökladány, fiú Ottó. Laurencsik István, Bucsatelep, fiú István. Király Sándor gazdálkodó, H.-Böszörmény, leány Eszter. Rajna János malommázsás, Sarud, leány Teréz. Juhász Lajos cimfestősegéd, Simonffy u. 31., fiú Ferenc. Jámbor Ferenc csendőrtörzsőrmester, Lónyai ucca 22., lány Edit. Erdélyi János timársegéd, Pacsirta ucca 13., leány Mária.

Eljegyzések: Kispál Sándor földműves, Eötvös ucca 9.—Kovács Etelka Olajütő 72 B. Kovács Mihály, vil. válli. lakatos, Ovoda ucca 17.—Sipos Irma Szepesi út 45. Kovács Sándor bányász —Zs. Nagy Eszter, Böszörményi út 37. . Dr Sántha László MÁV fogalmazó, Teleki ucca 77.—Ganovszky Sarolta, Arany János ucca 11. Vass Sándor fütőházi munkás, K. Tóth ucca 27—Seres Margit, Werbőczy ucca 6.

Házasságkötések: Mohácsi József sütősegéd, Biharkeresztes—Rásó Borbála, Kandia ucca 5. Matkó Sándor MÁV kárpitos, Márton Kálmán ucca 26.—Krausz Katalin, Szilvásujfalu u. 1 Csákó Miklós szakács, Belklinika—Pór Margit, Széchenyi ucca 35. Rosta Sándor mozdonyvezető, Baross ucca 1 Kulasi Eszter, Ménrót ucca 11. Kovács István kertész, Halastó ucca 19.—Benyi Juliánna, Szolnoki ucca 46 Sallai István géplakatos, Türr István ucca 10 —Sövényi Róza, Budai Ézsaiás ucca 24. C. Bartha András földműves—Szabó Margit, Teleki ucca 43. Szatmári András cipészsegéd, Klapka ucca 37.—Kovács Irén, Sárosi ucca 4. Kovács József vasútas, Sáros ucca 4.Tar Zsuzsánna, Kuruc ucca 83.. Kovács Miklós kereskedősegéd, Sárosi ucca 4.—Huszár Edit, Kar ucca 22. Szekeres Sándor kereskedő, Losonc—Nagy Ilona. Zápolya ucca 19.

Bordal

Hozzatok bort, a legtüzesebbet!
Igyunk fiuk, hagyjuk a holnapot.
Ki tudja, mennyi bánat, gond
Rejtőzik el ott.

Mit törődnénk a jövő bajával,
Hogyha most vigan foly életünk!?
Addig iszunk, amig életünk tart,
E földön sokáig úgy sem élhetünk.

Töltsetek hát! Fel a poharakkal!
Mentve lesz a gondoktól agyunk.
Igy legalább egy pár röpke percig
Azt hisszük, hogy boldogok vagyunk.

BÉRES ANTAL

— **Vizsgálat indult** Staub Sándor kéthónapos debreceni gyermek halálával kapcsolatban. Az ügyészséghez érkezett jelentés alapján boncolást rendelt el a debreceni vizsgálóbíró, hogy a halál okát megállapítani tudják.

x **Vitárius amerikai mintára készit** gyomorsüllyedési haskötőt, sérvkötőt, gyermek egyentartót, lúdtalpbetétet és német gyártmányú gumiharisnyát. — Nadrágtartók, zoknitartók, különleges hosszúságban kaphatók. Vitárius üzlet csak egy van, Kossuth ucca 2.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Budapestről jelentik: Tegnap délben a Szűz ucca 3. sz. házban, egy földszinti szobakonyhás lakásban felakasztotta magát dr Varga Károly 57 éves budapesti ügyvéd. Mire az öngyilkosságot felfedezték, az idős úr már halott volt. A szerényen berendezett, földszinti lakásban búcsúlevelet találtak. Varga Károly ebben megírta, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt válik meg életétől.

x **Magyarország egyik legjobb és legszebb gyártmányú cserépkályháiból** megérkezett egy vagonnal raktáramra. Óriási választék, meglepően olcsó árak. Tekintse meg raktáramat, vételkényszer nélkül. Krisch kályhásmester (nagyállomásnál), telefon: 12-18.

— **Az Ipartestület elnöksége közli az Ipartestület tagjaival,** hogy folyó évi szeptember hó 18-tól kezdődőleg az előijáróság határozata alapján a hivatal napta csak 9 és 1 óra között áll a felek rendelkezésére. Ugyanezen idő alatt történik a munkakönyvek be- és kijelentése, valamint a pénztárba be és kiutalások teljesítése s egyéb hivatalos ügyek intézése.

= **Dr Kemény István és Sinay Ibolya** jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A belek gyakori teltsége és puffadtsága, valamint a rekesz erősebb feltolódása,** a rendkivül enyhén és kellemesen ható természetes **Ferenc József** keserűvíz használata által — reggelenként éhgyomorra egy pohárral — megszüntethetők és így az agy, a tüdő, vagy szív felé irányúló vértódulások sokszor elkerülhetők. Kérdezze meg orvosát!

— **A sertés felhasította karját.** Hajdú János 17 éves hortobágyi lakos, aki a halastónál van alkalmazásban két sertést akart szétválasztani, amint azok marakodtak. Az egyik dühös állat Hajdú ellen fordult és karját agyarával felhasította. A mentők a sérült fiatalembert a Horthy kórházba szállították.

— **Megharapta a kutya.** Jakab Elvira 14 éves női kalapkészítőtanuló, tegnap délután kalapot vitt a Görbe uccán, mikor egy kóborkutya megtámadta és bal lábszárát megharapta. A mentők kötözték be sérülését.

— **A Dóczi leánynevelő intézet** 1929 évben végzett A) B) C) osztálybeli növendékek figyelmét ezúton hivjuk fel arra, hogy ma, vasárnap délután 4 órakor találkozójuk megbeszélése végett a Kiss cukrászda, Batthyány uccai helyiségében összejövetelt tartanak, melyre mindenkit szeretettel hiv és vár az igazgatóság.

— **Schaff tánciskolájában** a „Koronában" az új tanfolyam megkezdődött. Beiratkozások még elfogadtatnak.

— **A Köntöskerti Ifjúsági Egyesület,** ma vasárnap délután 4 órai kezdettel rendes összejövetelt tart a Soli Deo Gloria szövetség, Kálvin-tér 11. szám alatti helyiségében, melyre a tagok figyelmét ezúton is felhivja az elnökség.

x **Schak Jella** okleveles nyelvmester idegen nyelvek tanítását megkezdte Hatvan u. 2. I. e.

Szeretlek én kedves rózsám

»Szeretlek én kedves rózsám!«
Szivem s lelkem virága...
»Te vagy« az életemnek
»Fényes napsugara!«

»Ontsad reám szerelmedet«
Tavaszi meleg fényben...
Boldogságom »te vagy« és leszel
»S minden reménységem!!!«

K. KÖRNYEI JÁNOS.

ÉRTESITÉS. Kedves vevőim és ismerőseim tudomására hozom, hogy boldogult jó uram halála után az

órás és ékszerész üzletet

tovább vezetem a régi és megbizható segéderőkkel együtt

Kurián Gyula cég alatt.

Amidőn pontos és megbizható kiszolgálásomról mindenkit biztosithatok, szives pártfogásukat kérem.

Tisztelettel:

özv. Kurián Gyuláné

GYÁSZROVAT

Zempléni Gizella 45 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn ½ 5 órakor lesz a Köztemető 2. Á. ravatalozóteréből. — **Gebauer** cég rendezi.

Kovács Mária 4 hónapos korában elhunyt. Temetése vasárnap ½3 órakor lesz a Köztemetőben. — **Gebauer** cég rendezi.

Polgár János bérceséplőtulajdonos 81 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Köztemető II. á. ravatalozóteréből a római kat. egyház szertartása szerint. **Dankó** temetkezési intézet.

Özv. Pásztor Lajosné Márk Emma, ref. lelkész özvegye életének 86. évében elhunyt. Temetése vasárnap délután fél 5 órakor lesz a Köztemető 2. á. ravatalozójából. Az elhunytat bánatos gyermekei, testvérei, nagyszámú unokái és és dédunokái, valamint kiterjedt rokonsága gyászolja. — Lakás: Apaffy ucca 51. Teemtését **Fehértói** temetkezési vállalata rendezi.

Virág Sanyika élt 4 hónapot. Temetése vasárnap délután fél 3 3 órakor lesz a Köztemető ravatalozójából. Temetését **Fehértói** vállalata rendezi.

Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen jó feleségem, drága édesanyám elhunyta alkalmából mindazoknak, akik mély bánatunkban őszinte részvéttel osztoztak, ravatalára koszorút csokrot helyeztek, továbbá a Horthy Dalárda tagjainak és ismerőseinknek ezúton mondunk fájó szívvel igaz köszönetet. **Id. Bíró András és családja.**

Sírkőavatás. Weisz Henrik sírkőavatása ma, 17-én délelőttt fél 11 órakor lesz az izraelita temetőben.

Happich Gyula

ny. m. kir. állampénztári főtanácsos 66 éves korában elhúnyt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Köztemető díszravatalozó teréből róm. kath. szertarással. Lakása: Eötvös u. 11. *Pusztai* temetkezési intézet.

Hadady Károly

65 éves korában elhúnyt. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz köztemetői III-as teremből református szertartással. Lakása: Déval u. 50. *Pusztai* temetkezési intézet.

Vargha Gáborné,

Bencze Juliánna sütő s. felesége 26 éves korában elhúnyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a köztemetői III-as teremből református szertartással. Lakása: Kar u. 22. *Pusztai* temetkezési intézet.

Kiss Lajos

géplakatos s. 58 éves korában elhúnyt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz köztemetői III-as teremből református szertartással. Lakása: Kinizsi u. 75. *Pusztai* temetkezési intézet.

— **Romániában felülvizsgálják a kiadott angol vizumokat.** Bukarestből jelentik: A bukaresti angol követség felhívja mindazokat, akik az utóbbi időben vizumot kaptak a brit birodalom valamelyik területére, vagy a mandátumos területek valamelyikére, hogy elutazásuk előtt jelentkezzenek az angol konzulátuson, mert felülvizsgálják, vajjon a kiadott vizum nem vesztette-e el érvényességét.

SPORT

A pályán elért eredménnyel igazolták a Szeged-Bocskai mérkőzést

Az MLSz egyesbírája ítélkezett a vasárnap Debrecenben lejátszott és a második félidő 40. percében félbeszakadt Szeged—Bocskai mérkőzés ügyében. A félbeszakítás pillanatában a Szeged FC 2:0-ra vezetett. *Vághy Kálmán* egyesbíró ítélete a következő:

1. A mérkőzést 2:0 arányban a Szeged FC javára igazolja.

2. Pásztói Ferencet, a Bocskai játékosát 100 pengő pénzbüntetésre ítéli.

3. A Bocskai FC-t a fokozatos felelősség alapján 200 pengő büntetés megfizetésére kötelezi.

Vághy Kálmán az indokolásban hangsúlyozta, hogy a Bocskai kilenc emberrel maradt a pályán, a Szeged FC hibáján kívül. Nem valószínű, hogy az eredmény megváltozott volna a hátralévő öt percben. Pásztóit azért büntette meg, mert sportszerűtlen viselkedésével egyik okozója volt a botránynak. A Bocskait a fokozatos felelősség alapján kellett megbüntetnie, bár megállapította, hogy a Bocskai FC mindent elkövetett a mérkőzés sima lebonyolításának érdekében.

*

A Debreczen sporthírszolgálata jelenti:

Vasárnap Debreczenben a Vasutas-pályán hármas mérkőzés lesz fél 12 órakor DEAC—DMTE, vezeti Szánthó. A mérkőzés nyilt, ismeretesek a formák. Fél 2 órakor DVSC II—Karcagi MOVE, vezeti Takács. A vendégcsapat nem tudja megakadályozni a DVSC győzelmét. Fél 4 órakor: DVSC—Salgótarjáni SE Nemzeti bajnoki mérkőzés. Az SSE tavaly még elsőosztályú volt, a Bocskai-val együtt esett ki. Kemény, erős csapat és a DVSC 'most mutathatja meg, hogy jogos előkelő helye, jogos veretlensége és a nagyokkal szemben is megállja helyét. A mérkőzést Klassen (Budapest) vezeti. A DVSC így áll fel: Keskeny — Antal I., Antal II. — Galambosi, Gere, Papp — Drab, Nében, Szabó, Bihari, Szabó III.

A Bocskai Újpesten Újpest ellen küzd. A Hungária ellen sem bíztunk a Bocskaiban, de bravurrai győzött. Most sem bízunk a csapatban, pedig Újpest kikapott a Hungáriától és azt hisszük, vereséggel is tér haza a debreceni csapat.

A többi mérkőzés: Hungária—Kispest, Nemzeti — Szürketaxi, Gamma—Elektromos, Szegeden: Szeged—Ferencváros, Kassán: Kassai AC—Szolnoki MÁV és Haladás—Törekvés. A Bocskai—Újpest mérkőzést Ujvári vezeti.

A keleti amatőröknél a debreceni csoportban: Berettyóújfaluban Bihari Turul—Hajdúszoboszlói SE. — Hajdúbszörményben MOVE HTE—Derecskei MOVE és Püspökladányban Balmazújvárosi SC—P. MÁV.

A Bocskai szerződtette Mórét, aki mint középcsatár játszik majd a Bocskaiban. Újpest így áll fel a Bocskai ellen: Sziklai — Futó, Fekete — Szalay, Szücs, Balogh — Ádám, Vincze, Zsengellér, Kállai, Kocsis. A Bocskai csapata a pályán derül ki, hogy is áll fel: a valószínű csapat: Vörös — Nádas, Janzsó — Elek, Pocsai, Belesik — Kristóf, Pásztói, Móré, Sándor, Hajdu.

Az országos, egyetemi és DEAC ifjúsági öttusabajnoki, valamint a tíztusa bajnoki verseny második része vasárnap délután 2 órai kezdettel lesz megtartva az egyetemi sporttelepen. Az ifjúsági öttusa bajnoki versenyen Kovács Vilmos NyVSC győzelmét várjuk, Bárky DEAC—ref. gimn. és Tóth János DGASE előtt, míg a senior tíztusa bajnokságban Ráthonyi Lajos DEAC biztosan győzni fog Molnár Pál budapesti Törekvés SE, Majzik Zoltán Szolnoki MÁV és Berecz István DEAC előtt. A tíztusa bajnoki verseny első napjának eredménye: 1. Ráthonyi Lajos DEAC 100 m. 11.2. 400 m. 55.3 magas 1.60, távol 5.88, súly 9.85) 2927 pont. 2. Majzoki Zoltán SzMÁV 2648 pont. 3. Molnár Pál Törekvés 2465 p. 4. Berecz István DEAC 1985 pont.

Féltizenkét órakor kezdődik a DVSC—Salgótarjáni SE nemzeti bajnoki mérkőzése. A MLSz miniszteri biztosa dr Gidófalvi Pál, a SSE kérésére a szombati nap folyamán távíratilag mégis kötelezte a DVSC-t, hogy a DVSC—SSE mérkőzést félkét órai kezdettel rendezze meg. Minthogy e rendelkezésnek nem szegülhet ellene, a mérkőzések sorrendjét a következőleg volt kénytelen megállapítani: fél 12 órakor: DEAC—DMTE (amatőrbajnoki). — Fél 2 órakor: DVSC—SSE nemzeti bajnoki. — Fél 4 órakor: DVSC II.—K. Move amatőrbajnoki mérkőzések kerülnek lebonyolításra.

KÖZGAZDASÁG

Bőséges árúfelhozatal mellett mérséklődtek az árak

A tegnapi hetipiacokon kielégítő forgalom alakult ki. Bőséges volt az árufelhozatal és ennek következtében az árak mérsékeltek voltak. Minden van nagy mennyiségben, többször annyit hoznak fel az árusok, mint amennyit el tudnak adni. Különösen sok burgonyát láttunk, melynek az ára stagnál. Apróbb étkezésre is alkalmas. Ellát 5 fillérért árulták. Olcsóbb lett ismét a zöldbab és a borsó, valamint a karfiol, melynek kilóját már 40—50 fillérért árusítják.

A baromfipiacon is mérsékeltek az árak. A legszívesebben a kövér kacsát és libát veszik, mert aránylag ez a legolcsóbb. 1.20—1.30 kilója. A többi baromfi ára nem változott, úgyszintén a tojás ára sem.

A gyümölcspiacon a szőlő, az őszibarack és az alma a legkeresettebb cikk. Ára napról napra esik, a szőlő kilója már 20 fillérnél kezdődik. Befutott az első szállítmány birsalma is, kilója 50 fillér.

A sertés- és marhahúsárakban nem történt változás.

Zöldségárak: burgonya. Ella 5—6, rózsa 8, zöldbab 24, zöldborsó 40, spenót és sóska 20, káposzta 12, vöröskáposzta 30, hagyma 12, fillér kg-ként, zöldpaprika 16 darab 10 fillér, ugorka darabja 2—3 f, zöldség csomója 20 f, paradicsom kg. 8 f, torma kg 40 f, tök darabja 10—20, saláta feje 4 f, karfiol darabja 14—40, kelkáposzta 6—12, karalábé 4—12 f darabja, gomba kg. 1.60 P, cső tengeri 4 fillér.

Gyümölcsárak: szőlő 20—32, alma 12—14, körte 12—40, őszibarack 16—40, dió 80, szilva 16—24, dinnye 5, birsalma kg-ként 50 fillér.

Baromfiárak: csirke 1.30, tyúk 1.10, sovány kacsa és liba 1.—, kövér kacsa és liba 1.20—1.30, pulyka 1.— pengő kg-ként. Tojás darabja 7—8 fillér.

TERMÉNYTŐZSDE

Határidőpiac:

Rozs októberre: 14.53, 14.55, 14.51, zárlat 14.50—14.52. Márciusra 15.72, 15.73, zárlat 15.73.

Készárúpiac:

Búza tiszavidéki 77 kg 19.60—19.90 78 kg 19.80—20.10, 79 kg 20.00—20.20 80 kilós 20.10—20.40. — Felsőtiszai 77 kg 19.50—19.70, 78 kg 19.70—19.90 79 kg 19.90—20.10, 80 kg 20.00—20.20 rozs pestvidéki 14.00—14.15, rozs más 14.15—14.35, takarmányárpa elsőrendű 16.60—17.00, középminőségű 16.30—16.50, sörárpa kiváló 21.00—22 prima 19.50—20.50, sörárpa 19.00—19.50, zab elsőrendű 19.10—19.40, középminőségű 18.90—19.10, tengeri 18.75—18.90, korpa 13.60—13.80, 8-as liszt 15.75—16.50 P.

SERTÉSVÁSÁR

A szombaton tartott ferencvárosi sertésvásárra felhajtottak összesen 363 darab sertést. A vásári állományból angol hússertésfelhajtás 238 darab. Az irányzat változatlan. Árak: uradalmi zsírsertés páronkint 340 kilón felül 114 fillér, szedett I. 106—110.5 fillér II. 96—104.5 fillér, III. 88—94 fillér, angol tőkesertés 98—103 fillér, kivételesen 107 fillér, angol sonkasertés I. 104 fillér, II. 90—96 fillér kilónként.

Debreceni Helyi Vasút.
HIRDETMÉNY

Értesítjük a t. utazóközönséget, — hogy folyó hó 18-tól, hétfőtől kezdve a csapóuccai vonalon az utolsó kocsi további intézkedésig a Köztemető főbejáratától 17 óra 56 perckor, a Köztemető Kassa út felőli bejáratától pedig 18 órakor fog indulni.

Debrecen, 1939 szeptember 16.

Az üzletigazgatóság.

HIRDETMÉNY

Az egyszeri beruházási hozzájárulás fizetésére kötelezettek hozzájárulási díjának ötödik részlete 1939 október 1-én esedékes és ezen időpontig fizetendő.

Értesíti a városi adóhivatal az érdekelteket, hogy befizetéseiket hétköznapokon délelőtt 8—12 óráig már mostan teljesíthetik. Számfejtés a városi adóhivatal I. emelet 8. számú szobájában. A befizetést elmulasztók ellen a végrehajtási eljárás 1939 október 1 után azonnal megindul. *Városi adóhivatal.*

40257-1939. VI. FELHIVÁS az állításkötelesek jelentkezésére. A honvédelemről szóló 1939:II. tc. 26. paragrafusa alapján felhívom a hadköteles korba lépett — ez évben huszadik életévüket betöltő — tehát az 1919. évben született és Debrecenben lakó vagy itt tartózkodó ifjakat, hogy összeírásuk végett a polgármesteri VI. — katonai ügyosztályon — Kossuth u. 20. első lépcső III. emelet 92-b. számú helyiségben az alább meghatározott napokon és sorrendben személyesen jelentkezzenek. Az ideiglenesen távollévők — más községben, vagy külföldön tartózkodók — írásban, vagy helyettük szüleik, gyámjuk stb. is jelentkezhetnek. A személyesen jelentkezők hozzák magukkal születési anyakönyvi kivonataikat és képesítésüket, valamint illetőségüket, illetve állampolgárságukat igazoló bizonyítványaikat (iskolai bizonyítvány, tanoncszerződés, munkakönyv, illetőségi és állampolgársági bizonyítvány, stb.) *Figyelmeztetem az érdekelt hadköteles ifjakat, hogy a jelentkezési és megjelenési kötelezettség elmulasztása a honvédelemről szóló 1939:II. tc. 177. paragrafusa értelmében — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — 2 hónapig terjedhető elzárással büntethető s hogy a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a honvédelemről szóló 1939:II. teikkel bevezetett hadkötelezettségnek elmulasztását a közhírré tett felhívásnak, a fent hivatkozott törvénycikkből folyó kötelezettségeknek nem ismerése nem mentheti.* Jelenkezési sorrend: szept. 11—16-ig A—L betűig, szept. 18—23-ig M—Z betűig, szept. 25—30-ig mindkét csoport elmaradottai részére a jelentkezés ideje: d. e. 10 órától 13 óráig. *Polgármester.*

A hasított körmű állatokat tenyésztők figyelmébe

A városi elsőfokú közigazgatási hatóság értesíti a város érdekelt lakosságát, hogy az 1927 XXV. tc. az apaállatok kötelező vizsgálatáról szóló törvény végrehajtása tárgyában kiadott 333000/1928 F. M. sz. rendelet szerint egészségügyi és tenyésztési szempontból évenként hatóságilag meg kell vizsgálni a köztenyésztésre szánt hasított körmű (bikákat, kanok és kosok) apaállatokat. A vizsgálat megejtése céljából **szeptember hó folyamán, legkésőbb azonban 25-ig** a városi elsőfokú közigazgatási hatóság, Kossuth ucca 20., 46. szoba, hivatalos helyiségben bejelentendők mindazok a hasított körmű állatok, amelyeket tulajdonosaik, vagy birtokosaik köztenyésztésre kívánnak használni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell: a) az állattulajdonosnak, vagy birtokosának nevét és lakhelyét, b) az állat faját, c) az állat fajtáját, d) az állat korát, e) az állat különösebb ismertető jelét, vagy végül f) annak feltüntetését hogy az állatra állíttatott-e már ki tenyésztésre jogosító igazolvány s ha igen az állat mióta szolgál köztenyésztésre. A bejelentésnek szabályszerű megtartásáról a hatóság a bejelentő részére igazolási jegyet ad ki. Figyelmezteti a hatóság az érdekelteket, — hogy amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik fenthivatkozott törvény 6 paragrafusa szerint kihágást követ el és a) 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki tenyésztésre jogosító érvényes igazolvánnyal el nem látott állatott másnak tenyésztési célra átenged, vagy ilyen állatott másnak nőstény állatjával együtt legeltet, úgyszintén az is, aki nőstény állatját másnak tenyésztésre jogosító érvényes igazolvánnyal el nem látott állatával párosítja, b) egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő az az állattulajdonos (birtokos) aki az első bekezdésben említett kihágásokat nyereségvágyból, vagy foglalkozásszerűen követi el, c) 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki a jelen törvénynek és az annak alapján kiadott rendeletnek rendelkezéseit szándékosan, vagy gondatlanul az a) és b) alá nem eső módon megszegi, vagy kijátsza, így különben állatjának vizsgálatra bocsátását elfogadható ok nélkül elmúlasztja, vagy az állatot, melynek kiherélését a hatóság elrendelte, tilalom ellenére eladja.

Debrecen sz. kir. város első-fokú közigazgatási hatósága.

36200-1939. HIRDETMÉNY. Felhívja a városi adóhivatal az összes helybeli és vidéki szőlőbirtokosokat, hogy Debrecen város területéről származó idei termésüket a szüretelési munkálatok befejezését követő 8 nap alatt a városi adóhivatal fogyasztási adó osztályánál *(földszint, 51-54. sz. szoba)* jelentsék be. A bejelentésnek a tulajdonos nevén és a szőlőterület fekvési helyen kívül még a hordók egyenkénti ürtartalmát, valamint az egyes hordókon elhelyezett termelt must pontos mennyiségét és a szüretelési munkálatok befejezésének időpontját kell tartalmaznia. A szőlőbirtokosokat és szőlőbérlőket, hogy az általuk és háztartásuk tagjai által elfogyasztandó saját termésű boraik után 50 százalékos fogyasztási adó kedvezményt igényelhetnek. Azon termelőket, akik ezen kedvezményre igényt tartanak, felhívja a városi adóhivatal, hogy a fogyasztási adót kezelő osztálynál ezen kedvezményre vonatkozó igényüket termésredményük bejelentése alkalmával, szóbelileg, egyidejűleg jelentsék be. A kedvezmény igénylése alkalmával igazolandó a szőlő területe és a családtagok száma, továbbá bejelentendő, — hogy a kedvezményt idei, vagy előző évi termésű boraikra igénylik-e? A szüretelési munkálatok befejezését követő 8 napon túl történő kedvezményre vonatkozó igényléseket a hivatal helybeli termelőktől nem fogadja el. *Városi Adóhivatal.*

A NAGYERDEI FÜRDŐ FEDETTMEDENCÉJE MEGNYILIK

Értesítem az érdekelt közönséget, hogy a Nagyerdő fürdőtelepen levő fedett medencét vasárnaptól, szeptember 17-től a fürdővendégek használhatják.

Míg a szabadban levő hidegvizű úszómedence használható, addig a fedett medencében mindennap melegvíz lesz.

Polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK

Nyomozó iroda

Hivja
a 28-72 sz. telefonon, Gálocsy évtizedes nyomozó irodáját. 1932

Szabó
magánnyomozó irodája Varga ucca 41. szám Legdiszkrétebben nyomoz, megfigyel bárhol. 1742

Házasság

Névházasságot
kötne úrinő, 45 év körüli úriemberrel. Házasságközvetítő, Széchenyi ucca 43. 1837

Középkorú,
józanéletű férfi, közös háztartásra menne független nővel, akinek biztos otthona van. — Pontos című leveleket „Nyugodt otthon" jeligére. 1675

Állásban
levő leány ismeretségét keresek, magam állásban vagyok. Teljescímű leveleket „35 éves" jeligére a kiadóba kérek. 1785

Alkalmazást nyer férfi

Házmesterpár,
akinek a felesége rendesen takarít és mos, vasal, felvételtik, Honvédtemető ucca 6. szám. Jelentkezni délelőtt. 1235 vv.

Nőifodrász-
segéd felvételtik, Bata fodrász, Simonffy ucca 1. szám. 1720

Tanuló
felvételtik, — ugyanott körtefa rönköt veszek. Bartha műköszörűs — Széchenyi utca 1. B. 1741

Kocsist
gazdaságban kommenciót, nőst, vagy nőtlent bentkosztal, jó bizonyítvánnyal október hó elsejére felveszek Márton Káimán utca 52. sz Nyilastelep. 1738

Téli
kommenciós majoros kerestetik október elsejére. Teleki 63. 1753

Kerestetik
kommenciós tehenész október egyre Nap utca 1. sz. 1732

Nagycsaládú
majoros kerestetik. — Nagycsere 68. Borostanya. 1729

Villanyszerelő-
segédet felvesz Csen Lajos Piac u. 52. 1761

Felsőrész-
ragasztók cipőgyárba felvételnek. Böszörményi u. 3-f. 1782

Műszerészsegédet
felveszek, Nagy, Árpád tér 23. sz. 1786

Pékséghe
kerékpározni tudó fiú kifutónak felvételtik, Rákóczi ucca 39. szám. Ugyanott szép öt darab választott malac eladó. 1893

Betegség
miatt üzletvezető alkalmazottat keresek azonnalra „Jó üzlet" jeligére. 626

Kifutófiút,
fiatalt, erőset, kerékpározni tudót felvesz Szilágyi fűszeres, Vámospércsi sorompónál 1825

Kovácssegédet
és tanulót felveszek, Kigyó ucca 16. 1823

Ügyes,
megbízható kifutófiút, 16 éven alulit felveszek Gazdák lerakat Hatvan ucca 2. 1315

Kommenciós
kocsist felveszek, október elsejére, Maróthy György ucca 13. 1857

Timártanulónak
erős fiút felveszek, — Teleki ucca 56. 1856

Kifutófiú
kerékpározni tudó, felvételtik, Pozsonyi út 31 pékség. 1891

Kocsis,
megbízható felvételtik. Grünfeldnél, Hatvan ucca 21. 396

Mérlegképes
könyvelőt keresek, aki könyvelésre, mérlegkészítésre precizen tanítana. Leveleket „Lehetőleg banktisztviselő" jeligére kérek. 1880

Konvenciós
mindenest, jó bizonyítvánnyal, hosszú szolgálattal felfogadok. Montiezredes ucca 11 szám. Bellegelő 382. Szoboszlói úton, 9 óráig délután 1—3 óráig. 1882

Állandó
munkára favágó, aki a kihordást is vállalja, azonnal felvételtik, — Bercsényi ucca 14. sz., faraktárba. 1881

Jó családból
való nagy fiút tanulónak felveszek, üvegcsiszoló, Csapó ucca 13 1872

Fodrászsegédet
és kocsist, vidékre felveszek. Jelentkezni lehet: Batthyány ucca 12 Vígh Sándor. 1904

Alkalmazást keres férfi

Nyugdíjas
pénzbeszedői, kézbesítői, vagy ehhez hasonló állást keres, hosszú időre jeligén. 1843

Alkalmazást nyer nő

Szobalány
felvételtik. jelentkezni Kossuth ucca 15., házmesternél. 1523 vv.

Házmester
pincelakásba felvételtik. Egymalom utca 6. sz. Jelentkezés reggel kilenctől. 1723

Takarítónőt
déielőtti órákra felveszek Stil szalon. József királyi herceg utca 7. 1748

Jólfőző
mindenes, lehetőleg árva leányt keresünk október egyre, gyermektelen kis családhoz. — Garai u. 18. 1744

Trafikba
intelligens, komoly leányt kaucióval felveszek. Batthyányi utca 6. 1702

Tanulólányt
felveszek és egy horgolásban gyakorlottat. — Styl szalon. József királyi herceg utca 7. 1649

Lányok
Csapó utca 31. alatt az udvarban felvételnek. 1625

Kézimunkához
értő ügyes leányokat keresek. Jelentkezni 8—1-ig. Cím a kiadóban. 1796

Varró
tanulóleányt felveszek, Burgondia ucca 7. 1870

Gyakorlott
fehér géphimzőnőket a lakásán végzendő munkára keres Nagy Gyula műhimző, püspöki palota. 1812

Pénztárosnő
könyvelésben jártas felvételtik „Szorgalmas" jeligére ajánlatokat a kiadóba. 18.

Női szabó-
tanulólányt felvesz. — Ugyanott pincelakást s fizetést adok takarításért, Benedek, Batthyány ucca 1. 1917

Cipőtüzőnő
felvételtik, Kovács, — Deák Ferenc ucca 3. 1905

Ügyes
kézileány, úriszabósághoz felvételtik, Arany János ucca 15. 1906

Paplanvarrónő
ki házhoz jár dolgozni, jelentkezzen Hüvelyes ucca 6. alatt. 1871

Hölgyfodrász-
segédlányokat, magas fizetéssel felveszek. — Tanulókat felveszek. Kolozsváry, Dégenfeld-tér 2. 1897

Varróleány
felvételtik, Kóváry Miklós szücsmesternél, — Kálvin-tér 19. (püspöki palota). 1850

Hölgyfodrász-
kisasszonyt felvesz Kovács, József kir. herceg ucca 2. 1859

Kifutóleányt,
jó családból valót felveszek, Illatszertár, — Piac ucca 64. 1858

Magános nő,
esetleg gyermektelen házaspár, idős nő gondozásáért lakást és havi 10 pengőt kap, ref. lelkész, Szabó Kálmán ucca 41. B. 1895

Alkalmazást keres nő

Gyakorlott.
pénztárkezelőnő, azonnali állást keres. Cím a kiadóban. 1777

Perfekt
gép-, gyorsíró, mérlegképes könyvelőnő, délutáni alkalmazást keres. Levelet „Délutáni alkalmazás" jeligére a kiadóba kérek. 1852

Háztartási alkalmazott

Mindenesleány,
aki jól vikszel és jó bizonyítványa van, felvételtik. Honvédtemető u. 6., délelőtt. 1235 vv.

Megbízható,
gyermekszerető, főzőmindenest jó bizonyítvánnyal elsejére keresek, dr Mailáth ügyvéd, Miklós ucca 4. 1726

Megbizható
fiatal bejárónőt felveszünk. Dóczy József u. 6. sz. 1765

Jól főző
bejárónőt azonnal felveszek mindenesnek — Perczelné, Szent Anna u. 10. 1775

Bejárónőt
délelőttre könnyű munkára felveszek. Baross u. 16. 3. ajtó. 1778

Bejárónőt
7-től délig felveszek. — Domb utca 16. keresztépület. 1776

Bejárónő
felvételtik tiszta, rendes azonnal. Bundi utca 5. balra. 1797

Bejáró
parkettthez értő mindenes takarítónő azonnal felvételtik. Rácz, Piac utca 73. 1799

Bejárónő
felvételtik 8—10-ig Baltazár Dezső u. 10. sz. 3. ajtó. 1789

Bejárónő
a reggeli órákra felvételtik, Kálvin-tér 5. 1823

Rendszerető
jó bizonyítványú mindenes bejárónőt felvesz kis család, Mester ucca 29. szám. 1809

Bejárónőt
fogadok takarításra dr Kovácsné, Kálvin-tér 11. szám. 1919

Mindenes-
főzőnőt, elsejére keresek, Rákóczi ucca 9. 1878

Bejáró
szakácsnőt felvesz, — azonnali belépésre, — Piac ucca 59. II. emelet 2 lépcső. 1884

Bejárónőt
hosszú bizonyítványnyal felveszek, délelőtt re, parkettes lakásba, október 1-ére. Jelentkezés délután 5—7-ig, Piac ucca 9. I. em. Kovácsné. 1879

Bejárónőt
keresek Maróthy Gy. ucca 14. 1889

Ügyes
mindenesleányt, bentlakónak, vagy bejárónak azonnal felvételtik, Cegléd ucca 1., uccai lakás. 1851

Vegyes

A püspöki palota
környékén egyszobás, s lehetőleg komfortos garzon lakást keresek Ajánlatokat az Ingóság közvetítőbe kérem.

Magasfényü
prizmás látesövek eladók az Ingóságközvetítőben.

Eladó
2 darab másféléves sovány hízónak való sertés, egyenként is. Tócóskert, Lőrse ucca 3.

Grafológusnő
biztos analizist nyujt az érdeklődőknek, fogad Széchenyi u. 43. 1757

Borsajtók,
szőlőzúzók, hordókötelek, dieákágyak, vendégágyak, mosdóállványok, zománctüzhelyek, kályhák gyönyörű színekben. Nagy vasüzlet Csapókanyar. 1737

Göré,
zárt udvarban kiadó. Fűvészkert ucca 20. 1876

Tengerigóré
7—800 mázsára kiadó. Mester ucca 34. Érdeklődni lehet kedden. 1815

Saját
házamnál nyugdíjas idős asszony, vagy férfinak gondját viselem. Cím a kiadóban. 1814

Kiadó
3 szobás, hallos, teljes komfortos uccai lakás, november 1-ére, — Bethlen ucca 58. 19.8

Társat
keresek, nagy tőkével, főtéri rentabilis üzlethez, „30,000 felől" jeligére a kiadóba. 1911

Egyszobás,
lakás kiadó október hó 1-ére, Rothermere ucca 28. szám.

Ajánlat

Gyermek-
és iskolai cipők legolcsóbban Ökrös sajátkészítményű raktárából szerezhetők be. Sas u. 1. szám. 1519 22

Ciánoztasson
bizalommal a „Csala" ciánozó vállalattal, Rákóczi ucca 9. szám, telefon: 14-27. 1131 11. 20

Géphimzést
legszebben és legolcsóbban vállalok. — Hatvan u. 24. 4. ajtó. 998 9. 18.

Boroshordók
minden nagyságban, szüretelő edények, dézsák nagy választékban Nyíl ucca 16. 1259 9. 22

Poloskaírtást,
ciángázzal, lakások átvizsgálását felelősséggel vállalja, Kiss ciánozó vállalat, Kigyó ucca 5. 1134 11. 5

Ágynemű,
férfi, női fehérneművarrást legolcsóbban, s legszebben készítteti Kút ucca 62. 18

Házak
építését, javítását vállalom. Levélhívásra megyek. Fehér Lajos kőművesmester. Nyíl u. 7. szám. 18

Bundát
és mindennemű szüs munkát legszebben készít Katona Vilmos szücs, Simonffy ucca 2 18

Kereslet

Veszek
bútort, zálogjegyet, varrógépet, irodaberendezést, mindenféle ingóságokat. Hívásra jövök. Csapó u. 16. sz. 707 9. 23.

Keresek
lehetőleg ondódi dülő-ben 30—50 hold földet. Ajánlatot: „Jóminőségű" jeligére. 1830

Endlizógépet
megvételre keresek. — Cím a kiadóban. 1865

Diáklány
szobatársat keres (VI. gimn). Kardos ucca 1. 1827

Teljes ellátás

Kellemes lakás,
finom koszt a Hungária panzióban, **szobák napokra és hónapszámra,** Ferenc József út 59. szám. **Telefon: 23-39 szám.** 800 vv

Teljes ellátás,
tiszta külön szobával kitűnő családi koszt olcsón kapható, Kút u. 62. szám. 1900

Oktatás

Német
anyanyelvü angol, német nyelvtanár, gyors módszerrel, alaposan tanít. Cím a kiadóban. 1833

Angolul
jó kiejtéssel tanít úriasszony. Jelentkezés: 2—4 óráig. Lakosné, Simonffy ucca 32. 1801

Élelmiszer ital

Alma,
kézzel szedett, nyári Jonathán eladó. Diófa ucca 15. szám. 1834

Bort,
nagyobb mennyiségben keresek, termelői borpincében való árusításra, garanciával, forgalmas uccában. Cím a kiadóban. 1800

Hatszáz liter
kitűnő homoki óbor eladó. Berzéki, Piac ucca 38. szám. 1847

Pénz

Betáblázásra
5000 pengős tételekben kölcsönt adok. Telefon hétköznap 27-58., vagy cím a kiadóban. 1772

Tüzelő anyagok

Retorta-
faszén megérkezett. — Kapható: Grünfeldnél, Hatvan ucca 21. szám. Telefon: 29-82. 77 1. 3.

Tűzifát-szenet
vásároljon legolcsóbb napiáron Vágó József tüzifa-szénkereskedőnél „Margit fürdő" mellett. Telefon 10-24. 1080 vv

KIRÁLY KAVÉ
MÉGIS A LEGJOBBAK!
AROMÁS, ZAMATOS KAVÉT!
KIRÁLY UZLETÉBEN A VEVŐ ELŐTT PÖRKÖLIK
DÉGENFELD-TÉR 11. SZÁM

Hangszer

Zongora,
jó hangú, olcsón eladó. Magoss György-tér 28. bal 4 ajtó. 1874

Pianinó
bérbeadó s harmónium nagyon olcsón eladó. Tonté, Piac ucca 44. 1819

„Förster"
hangverseny, angol szerkezetű zongora, jutányosan eladó. Központi egyetemi főkapusnál. 1835

Erős hangú,
félhosszú zongora, termekbe is alkalmas, eladó. Lorántffy ucca 21. szám. 1830

Jókarban
levő zongora olcsón eladó. Fűvészkert ucca 20. szám. 1842

Bútor

Egy modern
konyhaszekrény eladó. Móricz ucca 34. szám, Csapókert. 1901

Eladó
egy reneszánce diófa szalon garnitura. Értekezni: délután 3—5-ig Ferenc József út 43 sz., harmadik lépcső, föld szint 2. 1831

Barna
teleháló, festett háló, konyhakredenc, egyéb bútorok eladó. Használt bútorokat veszek Csapó ucca 49. 1781

Komplett
keményfa háló s egyéb bútorok, elköltözés miatt sürgősen eladók Ugyanott két darab alighasznált női bunda eladó. Hatvan ucca 53 1806

Autó, motor, kerékpár

Ötszázas
motorkerékpár, jókarban levő, olcsón eladó Nyulas, Urrétje ucca 2. 1813

Segédmotoros
kerékpár „Zbrojowka" kitűnő állapotban eladó. Értekezhetni lehet Lukovszky uccai iskolában. 1817

Kiadó lakás egyszobás

Garzon lakás
egy szoba, fürdő- és előszoba, október elsejére kiadó. Kossuth ucca 36 1712

Uccai
egy szoba és mellékhelyiségekből álló szép lakás novembet elsejére kiadó. Szoboszlai ut 14. Telefon: 24-18. 140

Házimunkáért
olcsón adok egy szoba-konyhás lakást. Ajtó u. 29. sz. 1790

Bujdosó
utca 33. számú ház kiadó, ugyanott három ócska ablak eladó. 1766

Kiadó
egy szoba, konyha, spájz, kettő szobának is használható, Mester ucca 35. szám. 1867

Kiadó lakás kétszobás

Központi
fűtéses két szoba fürdőszoba használattal kiadó. Cím a kiadóban. 1795

Két szoba
fürdőszobás, parkettes udvari lakás kiadó november 1-től, Széchenyi utca 21. 1804

Eladó
Sunda pedálos cimbalom. Honvéd temető utca 17. sz. 1740

Eladó
elköltözés miatt jutányos árban egy jókarban levő rövid zongora Attila-tér 3. 1580

Két szoba,
mellékhelyiségek, kis családnak, novemberre Széchenyi ucca 19. Értekezni: vendéglőben. 1882

Kétszobás,
földszintes, vízvezetékes, irodának, vagy garzon lakásnak, esetleg bútorozva, kapualatti bejárattal, Hungária palotában októberre, vagy azonnalra kiadó. 1875

Kétszobás,
komfortos úrilakás október elsejére kiadó. Bethlen ucca 68. 1833

Kiadó
Vargakertben, K. Tóth Kálmán ucca 22. alatt novemberre kettő szoba, konyha, kamara, s üveges veranda, pince és hentesüzlet, külön is 1839

Kétszobás
lakás kiadó. Piac ucca 56. alatt, novemberre. 1774

Kiadó
két szoba, konyha, spájz, azonnalra, Keresztesi ucca 5. 1816

Kiadó lakás háromszobás

Háromszobás
elsőemeleti lakás külön erkéllyel november elsejére kiadó. Ferenc József ut 71. 1731

Kiadó
a sárándi állomással szemben 3 szoba, konyha, speiz, szőlővel, gyümölcsössel, Debrecentől fél óra. Jó vonatközlekedéssel nov. 1-től, havi 30 P. Értekezni Péterfia 34. sz. 1788

Háromszobás,
uccai emeleti komfortos lakás, novemberre kiadó. Szent Anna 29 1832

Kiadó lakás nagyobb

Négyszobás
emeleti modern lakás, parkettes, november hó elsejére kiadó. Károly Ferenc József út 23. sz Megtekinthető délelőtt 10—12 óráig, délután 3—5 óráig. 1757 vv

Lakást keres

Kettő,
vagy háromszobás lakást keresek, bármikorra. Címet a kiadóba kérem „Jelige 1939" 1575

Modern
komfortos kettőszobás uccai földszintes lakást keresek nov. 1-re. Cím a kiadóban. 1716

Egy
szoba, konyhás lakást elsejére keresek, bárhol, 50 pengő kaucióval. Virág ucca 21. 1792

Két-háromszobás
parkettes, fürdőszobás, jó lakást keres „Magános". Ajánlatok a kiadóba. 1771

Üzlet, mühely, raktárhelyiség

Mühelynek
vagy raktárnak való helyiség kiadó. Rákóczi utca 13. szám. alatt. 1756

Kiadó
hentesüzlet berendezéssel, Budai Ézsaiás utca 57. sz. 1750

Kiadó
hentesüzlet, fodrászüzlet, szabóságra bármire azonnal, Kassai ut 2.

Két
portálés üzlethelyiség kiadó. Piac ucca 56. sz. Értekezés: Csáthy ügyvédnél, Deák Ferenc ucca 9. 1773

Kiadó
fűszerüzlethelyiség, lakással, vagy anélkül, Keresztesi ucca 5. 1817

Üzlethelyiség
Szent Anna ucca 12. alatt kiadó. Vigdranovits Magdánál. 1794

Átadó üzlet, vendéglő

Fűszerüzlet
kevés pénzzel átadó. — Cím a kiadóban. 1703

Jómenetelű
pékműhely üzletes lakással azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 1791

Ötven éve
fennálló, kitűnő forgalmú vendéglő bérbe adó. Horváth, Rákóczi ucca 16. 1892

Jómenetelű
fűszerüzlet eladó. — Ugyanott komplett fűszerberendezés is. Értekeződni: Szappanos ucca 8. 1877

Fakereskedés
forgalmas helyen, jó forgalmú, szezon előtt átadó. Értekezni lehet: Patai ucca 9. (Árpád térnél). 1814

Jómenetelű
fűszerüzlet átadó. — Ugyanott borbélyüzlet kiadó. Kigyó u. 37 1885

Butorozott szoba

Különbejáratú
bútorozott szobát keresek, lehetőleg fürdőszobával, Miklós ucca környékén. Ajánlatokat „Uccai" jeligére a kiadóba kérek. 1234 9. 20

Központi
fűtéses bérházban uccai bútorozott szoba, azonnal kiadó. Értekezni lehet: Kossuth ucca 15. trafikban. 1657

Butorozott
utcai szoba, kényelmes kiadó. Péterfia 30. 1754

Kiadó
egyetemi központtal szemben 2 ágyas butorozott szoba. Poroszlai ut 82. 1734

Bútorozott
szoba, egyetemhez közel kiadó. Magoss György-tér 9. 1894

Teljesen
különbejáratú uccai bútorozott szoba, fürdőszobával kiadó, Széchenyi ucca 12. 1866

Központifűtéses
kis szoba kiadó, Bikabérház, I. 3. 1841

Különbejáratú
bútorozott szoba, kettőnek is, villannyal kiadó. Kishegyesi út 17. 1728

Bútorozott
szoba kiadó, tanulóknak, teljes ellátással is. Csillag ucca 108. 1762

Bútorozott
szoba, két személynek is alkalmas, kiadó, Dóczy József ucca 12. sz., központi egyetem mellett. 1811

Különbejáratú
szépen bútorozott szoba kiadó. Fűvészkert u. 12. szám, II. 1912

Szépen
bútorozott szoba, fürdőszoba használattal, s esetleg ellátással kiadó. Arany János ucca 15. 1907

Ingóság eladás

Légvédelmi
fecskendő, mangorlógép, mosógép, üstház, gyalúpad, szalongarnitúra, cselédágy, rugóságyak, mosdók, nagy jukkapálma, Andrássy 8. szám. 5—6 óráig. 1653

Női bunda
őszi kabátok, ruhák, ágyterítő, asztali villanylámpa, asztalterítő, fehérneműek, képkeretek stb. haláleset miatt eladók. Péterfia utca 19. keresztépület. 1761

Modern
konyhabútor, schőberlágy, egyéb bútorok minden elfogadható áron eladók. Árpádtér 34. 1741

Gyermekvaságy,
lószőrbetéttel olcsón eladó. Szalkai utca 7. 1704

Eladó
2 ruhásszekrény, ebédlőasztal, íróasztal, szalongarnitura. Oláh Károly utca 2. 1639

Eladó
3 ajtós masszív előszoba szekrény és sötét szürke férfi felöltő — Mester u. 43. 1802

Ócska
ajtó, ablak eladó. Nap ucca 2. 1886

Eladó
bőrgarnitura, zongora, páncélkassza, hálószoba, cimbalom, üzleti pult, ebédlőbútor, szezlon, varrógép, ebédlőszekrény, vegyes bútorok, Csapó ucca 16. 1873

Singer
varrógép, süllyesztős, alighasznált, eladó. — Kossuth ucca 41. 183.

Eladó
teljesen jó állapotban levő, vasvázába rakott cserépkályha, átrakásnélkül szállítható. — Andrássy út 45. 1868

Női
tavaszi kabát, jutányosan eladó. Rákóczi ucca 19., kapualatt balra. 1853

Cipész
Singer, hosszú karú könyök, olcsón eladó. Kuruc ucca 20. sz. 1846

Eladó
két cserépkályha. Megtekinthető 2—4 óráig. Garay ucca 20. 1821

Üzleti
berendezés, üvegfal, keményfa szabóasztal, s csillár olcsón eladó, Pikó, Szent Anna ucca 10. szám. 1819

Tengeri góré
eladó. József kir. herceg ucca 67. 1820

Tengerigóré
8 méteres, alighasznált eladó, Keleti sor 1 B). Értekezni: Rothermere ucca 48. 1760

Asztal,
keményfa lappal péknek, hentesnek, 3 méter hosszú, eladó. Széchenyi ucca 6. szemben. 1808

Kapu
280x280 jó állapotban eladó. Teleki ucca 36. 1978

Egy
varrodai szalontükör eladó. Simonffy ucca 2 I. em. 3. 1910

Ingóságvétel

Folytonégő
kályhát, lehetőleg két aknásat keresek. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Folytonégő" jeligére a kiadóba kérek. 1234

Zálogcédulát
játszóreket, alpakka étkészleteket, s régi bútorokat, régiségeket, a legmagasabb áron vásárol **Ingóságközvetítő,** ref. püspöki palota, telefon: 11-99

Kis
asztalsparheltet jókarban levőt megvételre keresek. Apaffy u. 133. 1785

Stráfkocsit
veszek egy és kétlovast Szoboszlai u. 19. sz. 1758

Kétkerekű
kocsit vesz Piros Béla üzeme, Péterfia 32. 1707

Ötlóerős,
használt motort megvételre keresek, Teleki ucca 30. sz. 1854

Elveszett

Hétfőn
tirradóra egy fekete csíkos zakót fontos iratokkal elvesztettem. — Becsületes megtaláló jutalomban részesül. Cím a kiadóban. 1784

Pénteken
délután Kistemplomból jövet Kossuth, Kígyó, Csapó, Hatvan utcán elvesztettem barna bőrtárcában 18 pengőt. Jutalom ellenében kérem leadni Hatvan utca 60. sz. 1763

Gazdasági termények

Eladó
700 négyszögöl csalamádé, vargakerti parcellában. Érdeklődni: Török csősznél. 1911

Gazdasági eszközök

Vetőgép
18x4 és félsoros, keveset használt, kifogástalan, eladó. Szendovics-tanya, Nagycsere, vasútállomás mellett. 1656

Kutfurást
vállal Kiss Lajos kutfuró. — Kutszivattyuk kaphatók Nyil utca 117. 1733

Igásszekér
kanalas-vetőgép, egyes ekék eladók. Károly Ferenc József ut 21-b. 1793

Kútfúrást
javítást felelősséggel vállal Szeitler kútfúrómester. Kisebb nagyobb kútszívattyuk, kútra mák eladók. Honvéd u. 41. sz. 1803

Eladók
boroshordók, kád, zúzóke, berena, szecskavágó, kézi tengeridaráló, répavágó, lószerszám. Vár u. 8. 1798

Boroshordók
használtak, kb 45 hektó eladó. Nyil ucca 10. szám. 1836

Boroshordó
különböző nagyságban eladó. Megtekinthető Dénes Miklósnál, Cegléd ucca 22. sz. 1855

Boroshordó,
prés, daráló eladó. Erdélyi ucca 20. Barta. 1807

Ingatlanforgalmi irodák

ELADÓ HÁZAK!
Huszár utcában 4 szobás urilakás nagy parkkal, teher átvállalható, nagyon olcsón megvehető.

Kölcsei utcában nagyjövedelmű ház, vételárnak fele bankteher, kedvező vétel.

Faragó utca elején szép kis családi ház ára 6.500 P, 3000 pengővel megvehető.

Sámsoni út elején üzletes ház, jelenleg is faraktár van benne, ára 4.200 P.

Dohánygyárral szemben 3 szobás adómentes gyümölcsössel, hizlalóval, alkalmi áron 6000 pengőért megvehető, 3000 P átvállalható. Ugyanott egy üres telek nagyon olcsón megvehető.

Nyilastelepen 2 szoba konyhás új épület nagy gyümölcsössel elköltözés miatt nagyon olcsón megvehető.

Üres telkek, szőlők, földek kaphatók.

PATAY IRODA
Csapó u. 49. sz.
1779

Eladó házhely

Eladó
Hatvanuccaikert, Gohér ucca 5 sz. szőlőskert, gyümölcsössel. — Kismartinka 110 szám szőlőskert eladó. Vassirkerítés eladó. 1903

Boldogkertben
eladó sürgősen 300 négyszögöl házhely, — gyümölcsfákkal, Epreskert ucca 17. 1780

Kert eladó
Diófa ucca 32. Értekezni: Simonffy ucca 12 1913

Eladó ház

SIMONYI UT 25. számú villa, 950 négyszögöl telekkel, mely részben nemes gyümölcsös, részben őspark, fenyőfákkal, 6 szobás urilakással, szoba, konyhás kertészlakással stb. olcsón, igen könnyen azonnal átvehető és elfoglalható. Értekezni: Vár ucca 7., telefon: 28-43. 1371 9. 17.

Példátlanul
olcsó, elköltözés miatt háromszobás télilakás díszparkkal, — diófaóriásokkal gyümölcsössel Horthy út mellett Andrássy 8. 1719

Eladó
Simonffy ucca 39. ház, 141.40 négyszögöl, van rajta 6 lakás. Cím a kiadóban. E 43

Szent Anna uca 34. számú ház
418.54 négyszögöl, négy rendbeli lakás, az épület hátsó részén nagy kert. Tulajdonos címe megtudható a kiadóhivatalban. E 46

Bakóczy László
Ingatlanforgalmi irodája
Verbőczy ucca 8 Telefon 28-26

Eladó ingatlanok:
Szilágyi Sándor tulajdonát képező Ondód Fáy dülő 35 C. számú 25 hold tanyásföld, továbbá Birólaposon Létai út mellett Fancsika 46 számú 25 hold búzatermő feketehomok tanyásföld, nagyon sürgősen, alkalmi áron.

Nagycsere vasúti állomásnál 40 hold kitűnő tanyaépületekkel. Ugyanott 24 és 10 hold tanyátlan barnahomok.

Haláp vasúti állomásnál 18 hold tanyátlan jó homokföld, olcsón.

Hajdúsámson község mellett, kövesútnál, 15 hold tanyás, 15 ezerért.

Nyilastelepi autóbusz megálló közelében, kövesút mellett, 11 hold szőlő, gyümölcsös, erdő, szántó tanyásföld tizenötezerért.

Debrecen alatt vasúti megálló mellett gyümölcsös, holdanként ketőezer pengőért.

Iparkamara zsidótemplom szomszédságában tízlakásos bérház, évi ötezer lakbérjövedelemmel 40 ezer pengőért.

Vargakert központjában K. Tóth Kálmán u. 22. számú kitűnő karban levő ház, három üzlettel, négyrendbeli lakással, évi kettőezer lakbérjövedelemmel, tízezerért.

Arany János ucca 21. ötszobás urilakás, befásított nagy telek, — tizenötezerért.

Kollégium mellett ötlakásos, nagytelkü ház, istállóval, 12,000 P. 1838

1 kg csodaszép őszi barack 20 dgr-os 58 fill.
Gődény csemegeüzlet
Csapó u. 7. Szilágyság mellett. Régi helyén

Házat,
földet, szőlőt, házhelyet mindenféle ingatlant a legolcsóbban vásárolhat Nagy Sándor ingatlanirodájában, Csapó u. 27. szám. 797 10. 30

Adómentes
új ház eladó. Bajnok u. 19. Monostorpályi ut mellett. 1739

Eladom
vagy elcserélem új adómentes kerti házamat az egyetemnél. Jerikó utca 67. 1735

Eladó
Hadházi utca 21. számú nagyfrontú ház. 1730

Négyszobás,
uccai fürdőszobás s egy udvari fürdőszobás lakással biró 246 négyszögöles telekkel, Teleki ucca 77. alatt szép ház, garázs is van benne, most olcsón megvehető. Tudnivalókat a kiadóhivatalban. E 31

Komlóssy út 36.
szám alatt a Rimanóczy féle adómentes, modern családi ház, teljes komforttal, egyetem közelében eladó. Értekezhetni: Böszörményi Béla ügyvédnél, Ferenc József út 70. 1592 9. 26.

Pompás
helyen szép telek olcsón megvehető. Komlóssy út és Dóczi ucca között, az egyetemi atletikai pályával szemben fekszik, 864 négyszögöl. Három parcellában is eladó. Cím a kiadóban. E 29

Eladó
Csigekert Csörsz utca 13. termő szőlő, gyümölcsös, egyszerűbb lakóházzal jutányosan. Érdeklődni Kandia u 5. 1752

Eladó
Homok ucca 127 sz., ház. Értekezni lehet: Vasváry Pál ucca 16. 1840

Eladó
Honvéd ucca 74. számú ház felerésze. Értekezni: József kir. herceg ucca 61. szám. 1845

Rákóczi tucca 26.
ház 291.34 négyszögöl, van rajta egy üzlethelyiség, öt lakás, igen értékes telek. Címe megtudható a „Debreczen" kiadóhivatalában. E 42

Simonyi út 5. számú villa eladó
600 négyszögöl van rajta két rendbeli lakás. Tulajdonos címe a kiadóban. E 44

Kossuth ucca 49.
szám alatt ötlakásos, istállós ház, hat munkateremmel, kerttel, 627 négyszögöl telken eladó Tulajdonos címe a kiadóban. E 47

Gyönyörű
ötszobás lakással biró 293 négyszögöles telkes ház, méltányos áron eladó. Jókai ucca 9 C. sz. Közelebbit kiadóban. E 27

Simonyi út 7 sz. villa
888.20 négyszögöl, ötszobás lakás és külön 1 szoba, konyhás lakás, nagy kert. Tulajdonos címe a kiadóban. E 45

Egészséges
városrészen Komlóssy út 10. sz., 519 négyszögöles villatelek két uccára szól, eladó. Felvilágosítás a kiadóhivatalban. E 28

Kétlakásos
ház 129 négyszögöl telekkel, Móricz ucca 1. szám alatt olcsó áron eladó. Bővebbet a kiadóban. E 30

Meszena ucca 2. Könyök ucca 1.
saroktelek, 138 négyszögöl, van rajta egy üzlethelyiség és 4 lakás. Cím a kiadóban. E 40

Honvéd
utca 55. számu ház felerésze eladó. Értekezni Meszena utca 10. 1770

Adómentes
két szobás mellékhelyiségekből álló ház négyszögöl gyümölcsössel eladó. sIstván ut 35. sz. 1767

Földbérlet

Tanyásbirtok
Halápon 22 hold kiadó, friss borjas tehén eladó. Timár u. 23. 1746

Bérbeadom
nagycserei állomásnál 12 hold kertészetre alkalmas földemet. Hadházi u. 16. 1805

Kiadó
3 hold fekete föld, tanyával, a város alatt, október 1-től Dózsa u. 9. szám. 1818

Eladó föld

Eladó
Hajdúszoboszlón a Déli Tilalmason 54 kat hold príma tanyásföld. Értekezni: Czeglédy Lajos, Hajdúszoboszló, Rákóczi utca 74. 591 vv

Ondód
Fáy dülő C 35 sz. tanyásbirtok, 25 s fél kat. hold. Fancsika 46. sz. tanyásbirtok 25 kat. h eladó. Szilágyi Sándor, Pereces ucca 26. 1628 9. 22

Ondódon
Fái dülőben 6 hold föld eladó. Eötvös utca 92. sz. 1751

Eladó
Elepen 45 kat. hold szántó Köntöskert, — Köntösgátsor 17. sz. 1130 négyszögöl konyhakertre alkalmas föld. Csapó utca 36. számú ház. Értekezni lehet: Kígyó utca 22. sz. 1749

Eladnám
6 hold földemet olyan vevőnek, akitől haszonbérbe visszakapnám. — Cím a kiadóban. 1701

Eladó
négy hold föld Péterfia dülő 10. Értekezni lehet: Böszörményi út 48. szám. 1898

Eladnám,
vagy debreceni házzal elcserélném biztos megélhetést nyujtó négy hold szőlő és gyümölcsösömet lakóházz l együtt. Különbözetet esetleg fizetem. Cim: Berzéki műterem. Piac ucca 38. 1848

Eladó
26 hold tanyásföld, város alatt, Vár ucca 8. 1798

Méhes ucca 29.
mellett 360 négyszögöl föld eladó. Értekezni Szegényházsor 28. 1769

500 ccm-es
Puch motorkerékpár, oldalkocsival, kivételes alkalmi áron eladó. — Szoboszlay, Széchenyi ucca 24. 1216 vv

Öt hold
gyümölcsös, épülettel, állomás mellett (két darabban is) eladó. Lőcsei, Rákosi Jenő u. 8. 1834 10 7

Eladó
hatvanuccaikertben 516 négyszögöl föld. Készpénzvevőnek áregtdmény. Garay u. 20. szám. 1822

Eladó állatok

Két
darab süldő eladó Vass Páll utca 26. 1728

Fejőstehenek
kisborjas eladók Bánkon, Diószegi ut tizedik kilométernél. Molnár erdőhivatalnoknál. 1705

Eladó
2 darab egy éves, 4 darab 5 hónapos süldők. Bellegelő 55. Acsádi ut. 1755

Eladó
két darab 3 éves jármos üsző, levágásra is alkalmas. Eötvös utca 76. sz. 1745

Hízónak való
süldőket veszek. Baross utca 9. 1759

Húsz darab
egyéves szimultánozott sertés eladó. Kardos Péternél, Bánk 19. 1611

Prima
süldő 3 darab 6 hónapos eladó. Értekezni Arany János utca 58. 1768

Két
darab négy hónapos malac eladó. Szegfü utca 23. 1783

Kasos méhek
kaphatók, idei anyákkal, betegségmentes, István út 32. 1838

Bihari ucca 4.
szám alatt egy fejős tehén, 30 szekér tehéntrágya eladó. 1839

Házőrző
kutyát ajándékba ad k Kút ucca 98. 1832

Eladó
7 darab 8 heles malac, Gyöngyvirág ucca 11. 1826

Két darab
8 hónapos süldő eladó Honvédtemető ucca 1. 1826

Valódi
patkányfogó kutya, öthónapos eladó. Erzsébet ucca 26. sz. 1916

Három darab
négyhónapos malac eladó. Kinizsi ucca 64. 1909

Szerkesztésért felelős: PÁLFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA igazgató
Kiadja és nyomja a TISZÁNTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Felelős nyomdavezető: SZIGETHY KÁROLY.